

3/03/22 వ్రతి దినము వ్రకటింవఁబడును.

Vol. 9. } చెన్నవట్టణము 1922 వ సం॥ డిసెంబరు నెల 16-వ తేది శనివారము } No. 216
సంపుటము ౯ } మండుభినామ శంకరము, మాన్యశిరమాన బహుళ త్రయోదశి ౧3. } సంచిక ౨౧౬

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు ఘనమయినమందు

చక్కని డబ్బీలో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10 0 వ్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోకప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదినిగల మాయమందుగాడు. సకలుమందులవలన మోసముగలుగను. మంచభాషచీటిని చూచికొనిన మోసముగలుగదు అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతివలన దేశమునందంతటను నెలసినది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు.

మంచితరుణము! ఆంధ్రపత్రిక త్వరపడుదు!!

ఉగాది సంచికలు

(1911 మొదలు 1921 వరకు)

1-కి అ. 0-6-0 చొప్పున కొలదిప్రతులు మాత్రము

మా యేజింట్లవద్ద దొరుకును

తిరుగా అచ్చుపడనేరవు పోస్టుఖర్చులు లేవు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, మదరాసు.

లోకమయహార కస్తూరిమాత్రలు

పిన్నలు మొదలు వయసైన పెద్దవారివరకు సాధారణ వ్యాధులన్నిటికిని వాడతగినది.

250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ. 1-4-0

- మలేరియా జ్వరమునకు మీ లోకమయహార కస్తూరిమాత్రలు మంచి గుణమిచ్చినది. లక్షి సరిహద్దు వ్యాధి సామవారపేట, కూర్మజిల్లా.
- మీ లోకమయహార కస్తూరిమాత్రలు అతి ఉపయోగకరమైనది. మరల దేవమబుద్ధుడు పంపకోరెదను. బాలరామాచార్య, కిరస్టావారు, చిక్కోడి బెంగళా.
- మీ లోకమయహార కస్తూరిమాత్రల గర్భిణులకు మిక్కిలి ఉపయోగించినది. 6 బుద్ధు వెంటనే పంపకోరెదను. ఎన్. అప్పయ్య, స్కూల్ మాస్టరు కిరిగనహల్లి, బెంగళూరు.

సారస్వతాసవము విద్యార్థులకు, వ్యాధివాదులకు, ఉపాధ్యాయులకు, సంగీతజ్ఞులకు, వారు, పేరు యవనేల మెదడు సంబంధమైన పనిగలవారి పాలిటికి సంజీవని.

20 దినములకు పరిపూర్ణ బ్రష్మధ నెల 1-0-0 వి. పి. ఖర్చు చేరు.

ప్రాంచి ఆఫీసు నెం 881 - తంబు శెట్టివీధి మద్రాసు. వి. పి. ఆర్థులు మద్రాసునుండి పంపబడవు.

సాళిపుష్ప వెంకటాచల పండితులు శ్రీ శీతారాధువ వైద్యశాల మైసూరు. (1)

శ్రీకృష్ణ తులారాధారము

బండరు నోటిలో కళాశాల ప్రాఫసరుగారైన కీర్తిశేఖరైన ముత్తరాజు సుబ్బరావు చతులు (M. A.) గారిచే రచించబడిన నాటకము.

క్రయం 1-0-0 పోస్ట్ పేజీలు, కొన్ని ప్రతులు మాత్రమే నిలవయున్నవి. వ్యాపారస్థులకు ధారాళమైన కమిషన్ యివ్వబడును. యం. వి. రమణ అండు కో., నెల్లూరు

ఆర్. ఎన్. నాదన్ & కో

నైజాపేట పోస్టు, మద్రాసు.

లోకు, చిల్లకర్తకములు. ఈ దిగువ తెలుగుభాషన సామానులు స్థాపనచేయబడియున్నవి. శ్రేష్ఠమైన యింగువ మొదటి రకం-తామరపాడను-కత్తిలేని ఈక్కి పప్పు, నెలలు, మేతైన ఆత్తలు, గబ్బుబిల్లలు, రంగులు, వార్షికులు, అమృతాంజనము, పుస్తకములు, బడిబాబురట్ల అవసరమైన సకలవస్తువులు మూడవ అతిసంపన్నుగా దొరకును బయటియూరి ఆడ్డలు మిక్కిలి బాగ్యతగా వి. పి. మాల్వముగా పంపబడును.

గుణము లేనియెడల పైకము వాపసు

మామెక్కా జాస్తికగారి కింగువరము లోకమయహార యోగింపుటవల్ల, చర్మవ్యాధులు, మేనాకారకపాడలు, యంకను అనేకచర్మ వ్యాధులు నివర్తించును 5 నిమిషములలో గుణము యిచ్చును ధర రూ. 1-కి 0-10-0.

అన్నపూర్ణస్టోర్స్ పార్కు-టౌన్ మద్రాసు

తెల్లకుప్పము

8 దినములలో పూర్తిగా నయమగును. కష్టమేమియు లేదు. ఇట్లు గుణమివ్వవ పోయినచో రెండింతలు డబ్బు వాపసీయబడును. బుడ్డి 1-కి రూ. 8-కి 0-0 ఉత్తరములు అంగమున ప్రాయశ్చితము.

N. Banerji, Hulaganj, Cawnpore (A)

1923 హనుమా క్ ఆఫీసు క్యాలండరు 1923

వెల వ్రతి 1-కి ధర 0-10-0, తపాలఖర్చు వ్రతి 1-కి 0-3-0. ఎక్కువగా పుచ్చుకొను వారికి ప్రత్యేకపుధర.

ఎన్. రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్స్, ఈవినింగ్ బజార్ రోడ్డు, మద్రాసు

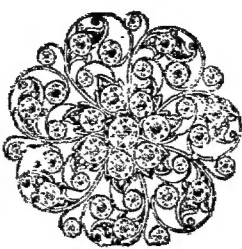

నిగయకాలమునకు

నగలు తయారుచేసి యిమ్ముట్టివారు లేరని సంశయమునకును
చుట్టము చొప్పు వెండి, సవరంబుగారము పూచీనిచ్చెదము. ఇమ్ము
లేనివో వాచును తీసుకొనెదము.
సవరంబుగారు వారములు, సాదా జడవిల్లు, మల్లె మొగ్గులు,
కంపులబిళ్ల చిన్నవి పెద్దవి అమ్మకమునకు సిద్ధముగానున్నవి.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ, నగలవర్తకులు.

చై నాబాబు రోడ్డు, మద్రాసు.

వేమూరు వేంకటకృష్ణమ సెట్టి అన్డ్ సన్స్ వారిచే ప్రకటింపబడిన

భాస్కరరామాయణం రూ 4-0-0

ఎ. కణ్ణన్ సెట్టి అన్డ్ కంపెనీ వారిచే విక్రయింపబడును.

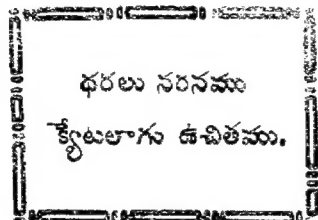
నెం. 286, అప్పా బిల్డింగు, చై నాబాబు రోడ్డు, మద్రాసు.

క్యాటలాగు ఉచితము

అమ్మకమునకు వచ్చినవి: 1. భాస్కరరామాయణం రూ 4-0-0
2. కణ్ణన్ సెట్టి అన్డ్ కంపెనీ వారిచే విక్రయింపబడును.
3. అమ్మకమునకు వచ్చినవి: 1. భాస్కరరామాయణం రూ 4-0-0
2. కణ్ణన్ సెట్టి అన్డ్ కంపెనీ వారిచే విక్రయింపబడును.

0.2 సెంచరు.

భాగము-3.0, 3.5, 3.8 అంగుళములలో దొరుకును.

చిన్నవి.

అలా పెట్టుకొనిగలిగినది కూడ దొరుకును.

యం. పి. రామానుజం శెట్టి అండ్ కంపెనీ, నెం. 0.2, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

ఈపుస్తకమునందు అతిసుందరమైన 115 పటములున్నవి. } శ్రీవాల్మీకి రామాయణము అంధ్రవచనము.

సంపూర్ణము 9 సంపుటములు: ౯ భాగములు ఏక కాలమున కొనువారికి రూపా ౧౧ ౦ ౦	
సంపూర్ణము 3 సంపుటములు: బాల, అయోధ్యాకాండములు- ౧ సంపుటము	౪ ౪ ౦
ఆరణ్య, కిష్కింధా, సుందర కాండములు- ౧ సంపుటము	౪ ౪ ౦
యుద్ధకాండము- మూడు భాగములు, ౧ సంపుటము	౪ ౪ ౦
శ్రీరామ కాలనిర్ణయము	౦ ౪ ౦

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అండ్ కో., ఆనందముద్రణాలయము, మద్రాసు.

(1)

R. Venkateshwar and Co, Publishers, Loane Square, Madras

The Mysore Govt. Security Life & Marriage Assurance Co., Ltd.

Head Office :- Life & Marriage Assurance Buildings, Mysore.

(The most progressive Life Office) Run on purely Indian Management.

Loans from Rs. 1,000 to Rs. 8,000 will be given without interest and without security to our 200 Personal Investment Bondholders every Year for every one Lakh of fully paid up Bonds.

HOUSES & LANDED PROPERTIES FROM Rs. 1,000 TO Rs. 5,000 WILL BE GIVEN TO OUR LIFE POLICY HOLDERS BY ADVANCING LOANS AT MODERATE INTEREST.

OUR INSURANCE POLICIES ARE AT LOWEST RATE OF PREMIUM NON-FORFEITABLE BEING AUTOMATICALLY PROTECTED.

FEMALE LIVES ALSO ENTERTAINED.

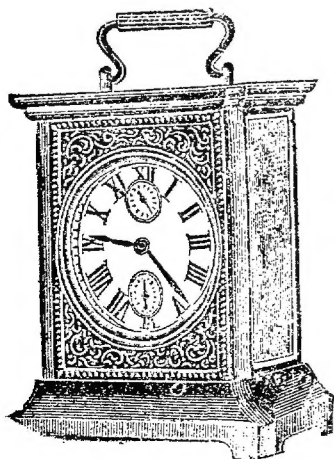
Management is Conducted on Strictest Economic Principles.

WANTED.- Influential and Energetic Agents on monthly allowance plus commission on Guaranteed business in unrepresented places.

For further particulars, apply to:-

THE HYDERABAD ECONOMY HOUSE,
CHIEF AGENTS,
RAMAKOTE, HYDERABAD, (DECCAN.)

Messrs. P. K. RAU & SONS.
CHIEF AGENTS, MADRAS PRESIDENCY,
No. 239, THAMBU CHETTY STREET MADRAS.

జోకర్ క్యా రెజి క్లాక్

1. ఇది మేలైన సామానులచే మిక్కిలి దృఢముగా చేయబడినది. చాలకాలమువరకు పనిచేయును. కాలమును మిక్కిలి సరిగా తెలుపును. పెద్ద గడియారములవలెనే గంటలు, అర్ధగంటలు కొట్టును. మిక్కిలి అందమైన గడియారము. ప్రతి గడియారమును పంపుటకు మునుపు బాగుగా పరీక్ష చేసి పంపబడును. ధర 1-కి రు. 15-0-0

2. జర్మనీ అలారమ్ క్లెమ్మీసు సరియైన కాలమును చూపును. కావలసినప్పుడు అలారము కొట్టును. ధర 1-కి రు. 5-8-0

వి. పి. చార్జ్ ప్రత్యేకము.

లక్ష్మీవిలాస వర్తకశాల,

గడియారము వ్యాపారస్థులు, తపాలపెట్టె నెం 35, మద్రాసు.

చేయబడి.

హిందీ పాఠశాల

సర్వదా బుద్ధి నుంచుకొనుటకు వీలుగా - చిన్నవైబున జేబులో ఇమ్ముకుంటు గా - ఏమియు భాషాజ్ఞానము లేనివారై నను సరే - దీనిసాయమున అప్పటి కప్పుడు హిందీ మాటలగు కొనదగినట్లు గా - ఇది వ్రాయబడినది.

అసలు వెల రు 1-0-0, ప్రస్తుతము వెల అ 8 లు.

పోస్టిజ్ ప్రత్యేకము. కాంగ్రెసునకు వెల్లడి ఆంధ్రసాహ రునిమిత్రమై వెలలో గట్టు కట్టెలు చేయబడినది. ఈ వెల ఈ నెలలోనుండు మూలమే ౫వక కానలసినవారు త్వరపడవల యును. మొత్తముగ కొనువారికి మాటికి 20 చొప్పున కమిషను సూచన నిచ్చెదము. రె దుపతులకు తప్పక పంపబడవు.

పంచాంగుల ఆదినారాయణశాస్త్రి, (482) నెం 10 రు ఆర్మీ రోడ్, క్రీస్టి కేక్, మద్రాసు

వావిలకొలను సుబ్బరామరచిత

ఆంధ్ర గ్రంథములు

శ్రీమదాంధ్రవాల్మీకి రామాయణము. - యూ డవహర్షులఘటి కాసహితము, ప్రథమసంపుటము, వెల రు 4 లు

శ్రీకృష్ణలీలామృతము: - ఇది యాంధ్ర వాల్మీకి రామాయణమంతటి యుద్ధగ్రంథము. నానాపురాణోక్త కృష్ణచరిత్రము, సమగ్రము, భవద్దీప్తి, ఉద్ధృగీతలోగనుగవియు, శ్రీకృష్ణ లీలలకు దత్తాత్రేయము ౫లపు 3 సంపుటములు. ప్రథమసంపుటము 1-12-0, ద్వితీయము 2-4-0, తృతీయము 2-౧-0.

శ్రీకృష్ణావతారతత్వము: - 375 పుటలు ౫లది. వెల 2-4-0, ఈ 2, 3, గ్రంథములను ఏక కాలమున కొనువారికి రూ 6-12-0 మాత్రమే.

బమ్మెర పోతనరత్నములు: - వెల 0-14-0.

ఒంటిమిట్ట రఘువీరకళికము 0.4-0

శ్రీరామజయమందిరము, తిరువళ్ళి క్లెమ్మీసు, మద్రాసు.

ERASMIC

ఎరాస్మిక్ తేయాకు గులాబి సబ్బు

చర్మమును మెత్తపరచుచు సుఖముగ నుండును.

నువాసనకు ఘనతకు గుణమునకు అద్వితీయము.

ఇమిటేషనులను చూచి మోసపోకుము.

అన్నిస్తోర్లు వర్తకులవద్ద దొరకును.

(ఇ)

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

గులభమై అనుభవసిద్ధమగు 600 విశిష్టలను తెలుపు సద్గ్రంథము ప్రతియింటి నుండదగినది అందరుచేయదగిన ముద్రులు 15 1-4-0

(2) వి. పి. 0-6-0

ఆరోగ్యదర్శనము: - వ్యాధులను రాకుండా కాపాడు కొను మార్గములను చూపించును, తప్పక చదువ దగినది 15 0-6-0 వి. పి. 0-4-0

ఆయుర్వేదచరిత్ర: - ఆరోగ్య, వైద్య, శారీర, నిధాన గర్భగుణ, చికిత్స, మొదలగునవి వ్రాయబడు వైద్యపత్రిక. మారిది యుచితము చందా రు 20

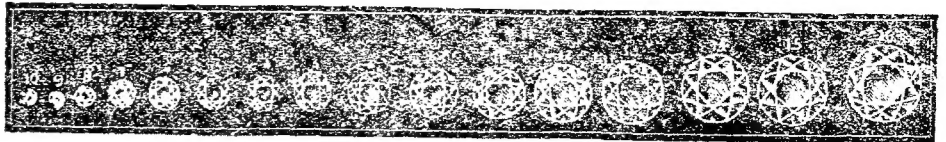
వై 3 ని ఏక కాలమున కొనువారికి 3-12-0 లకు పంపెదము, ఆయుర్వేదగ్రంథముండలి, పెరిదేపి. (నెల్లూరు జిల్లా)

వెలసరసము!

క్యాటలాగుయినాం!!

మరింపు అధికము!!!

ఆభరణముల రట్ల

మా పరిశ్రమశాలలో తయారగు పువ్వురాగ, కమలములు, వైకాంతములు యిమిడిషను కెపులు, నీలము, పచ్చలు, తెలుపురాళ్లు, ప్రతిరాయికిన్ని 14 పట్టులు తీర్చి గారంటిగా పంపబడును. సరకుచూచి తృప్తిలేనిచో పార్శ్వమును పుచ్చుకొన్న మూడుదినములలోపల వాపసు పంపిన పైకం టింగి పంపెదము.

పి. గోపాలస్వామి శెట్టి అన్ డు సన్, 783 ధర్మరాజులగుడివిది సెంతామన్ మకాంటు హోస్టు.

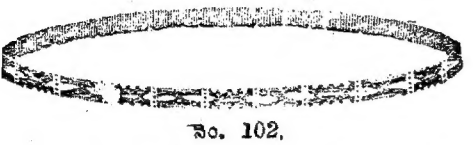
P. Gopalswamy Chetty & son, 783, Darmaraja Covil Street Saint Thomasmount P. O

అందమైన నగలు! మిగుల చక్కదనమైన పనితనము!! వెల సులభము!!! మోసమనుభయమే లేదు.

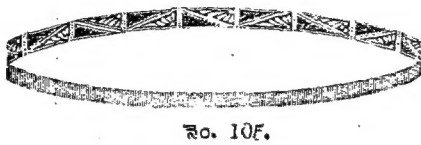
ముఖ్యమైన గమనింపు:—మా వద్దనుండి తీసిన ఏదగయైనను ఎప్పుడు వాపసు చేసినప్పటికిన్ని అప్పుడు దానికి దిగువ కనబడినట్లు క్రయమును వాపసుచేసెదము

గట్టి బంగారుగాజులు జత

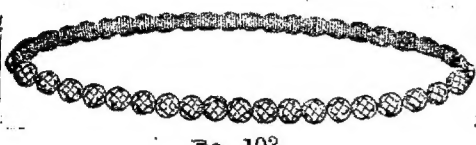
గట్టి బంగారు ఉంగరములు

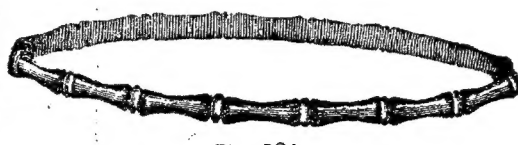
నెం. 102.

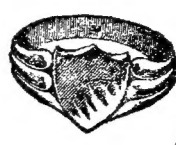
నెం. 105.

నెం. 103.

నెం. 104.

నెం. 1.

నెం. 3.

నెం. 2.

ధర. రూ. 7-8-0.

ధర. రూ. 6-8-0.

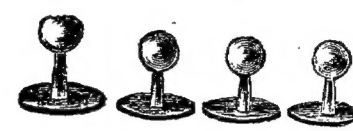
ధర. రూ. 7-8-0.

వాపసు వైకము రు. 5-0-0 వాపసు వైకము రు. 4-8-0 వాపసు వైకము రు. 5-0-0 బంగారు బత్తాసులు. బంగారు చేతిబత్తాసులు

4 1/2	ఆంగులముచుట్టుకొలత	రూ. 18-0-0	జత 1-కి
6	"	రూ. 20-0-0	"
5 1/2	"	రూ. 22-0-0	"
5	"	రూ. 24-0-0	"
6 1/2	"	రూ. 26-0-0	"
7	"	రూ. 28-0-0	"

వాపసు వైకము రూ. 12-0-0	రూ. 11-0-0	రూ. 16-0-0	రూ. 18-0-0	రూ. 20-0-0	రూ. 22-0-0
------------------------	------------	------------	------------	------------	------------

రాళ్లు చెక్కిన బంగారు ఉంగరములు

నెం. 231.

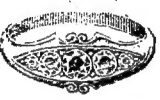
జత 1-కి ధర రూ. 7-8-0 వాపసు వైకము రూ. 5-0-0

నెం. 232.

జత 1-కి రూ. 9-8-0 వాపసు వైకము రూ. 6-0-0

రాళ్లు చెక్కిన బంగారు చుద్దులు జత

నెం. 52.

నెం. 51.

నెం. 53

పట్టుకంపు	ధర రూ. 27-8-0	వాపసు వైకము	రూ. 17-8-0
పువ్వురాము	రూ. 25-0-0	"	రూ. 17-8-0

(టెలిఫోన్ నెం 1048)

వైకా నెం. 1.	వైకా నెం 1 పువ్వురాములు	ధర రూ. 25-0-0	వాపసు వైకము రూ. 15-0-0
"	పట్టుకంపు	రూ. 30-0-0	రూ. 20-0-0
వైకా నెం 2 పువ్వురాములు	"	రూ. 40-0-0	రూ. 25-0-0
"	పట్టుకంపు	రూ. 50-0-0	రూ. 32-8-0

నెం. 61.

వైకా నెం. 2.

హిరాలాల్ అండు మోతీలాల్ పాస్చి నగలవర్తకులు, నెం 126 సావలకారువేట, మదరాసు.

సమకాలికాభిప్రాయములు

వాస్తవోద్యమము: తత్త్వసత్యాలి.

ఈ యుద్ధము మధ్యవించిన నాటంగోల మేమును తన్ని మి యందుక ఉడతదై మామీనాను వారమగుటచేసి, త ప్రతిస్థితిని గురించి యొక్కంత జర్పింప మననపుట్టినది. యుద్ధము ముగిసే; దీనివలన బ్రాహ్మణేతర మహాజనసంఘ లకు గొన్ని యపకారములు కలిగియున్నవే; కాని, నియోక్తపక్షుక స్థితి యెట్లున్నది? అని విచారించు మహా యు, స్వాధీన హితులు, సుఘాభిమానులు, మందునకయిన నరాత్మన్నారని వక్కాణింప జేయుచున్నారము. అజన హాణేయలకు దెలుగు బ్రాహ్మణేయల మీదన, తెలుగు గ్రాహ్మణేయలకు అజన బ్రాహ్మణేయల మీదను, కలిగియు అంతస్తాపములు బహిష్కరిములు సర్వజనువిదికములయి యన్నవి. ఉద్యోగ పిపాస, అధికార కాంక్ష, స్వాధీనత్వ, స్వ త్వ దురభిమానము, ఆత్మ ప్రవ్యామోహము, మిస్వరదియి యి. వీని వంకదృష్టి సారించి తొలగింప, బూను బ్రాహ్మణే ర నాయకులొక్క రయినను బహు దోషులున్నారు. అందఱు నానాయకులే కాజూరుమన్నార; సయినిట్లందఱు సేనా నకులే యయిన, లోకమునట్లునా! మీ సమమీదగ జేయివే యట సేయకొనిక తోడనే వీరుడయిపోవునా?

ఉద్యమము అభివృద్ధి జొందుచున్నదియో? లేక, క్షీణిం పుచున్నదియో? అని పరిపండ్రెండు మాసములనుండి కోధించి మాచుచున్నారము. నానాటికి ఉద్యమమం దభిప్రాయభేద ములు మునునల్లో ముప్పిరిగొనుచున్నవి. అభిప్రాయభేదములు లేనట వట్టి ప్రాశ్నంపు. బ్రాహ్మణేతరోద్యమమునకు “జన్మ సుపక్షము” మూలవిరాట్టు. ఈ మూలవిరాట్టుయొక్క యభి ప్రాయములు క్లిష్టములగుటకు అనేకాధారములు కలవు. ఒక్క యాధారమున మాత్రమిట్ల సాధితులకన్యాయముగ వ్యక్తీరిం చుచున్నారము. శ్రీయత కట్టవంచి కామలింగారెడ్డిగారు

“మేము జన్మ సు పక్షమునకు జేరినవారము” అని వెల్లడించడమ లు, వెల్లడిచోట్ల పోకొంతగ జాటినాకు; ఇంకను వెల్లడించడము చాటింపు చాటుచున్న; కాని, రెడ్డిగారి యభిప్రాయ ములు “జన్మ సుపక్ష” ముఖ్య నాయకులకు దురుసుచున్నవియో? కనుస్తరాజీయ పక్ష నాయక సమ్మేళనముంగూర్చి రెడ్డిగారు ప్రకటించిన యభిప్రాయములు “జన్మ సు, పాత్రి” వారా మోదింపక జాలరని “జన్మ సు” పక్షిక నుడివియుండలేదా? రెడ్డిగారి యుద్ధమును జేరుట ఎందఱకుం దలకలగిండుటలేదు!! ఈ యంశములు మూసియుం చిన దాగియుండువియో? రామలింగారెడ్డిగారు బ్రాహ్మణే తర మేధానంపై గణపించిలి యుత్త మోత్రములలో నొక రయియున్నాడు. ఉన్నతోద్యోగాధికార గౌరవములం జవి చూచియున్నాడు. దేహబుద్ధి బలము లున్నవాడందుకు వయసునున్నాడు. ఇండియవాడు. వీరికి పలుకుబడిగల యన రకతోటి కొడి కలదు. పింజల సుబ్రహ్మణ్యము శ్రేష్టి, ఎన్ వి. రామస్వామి మొరలిమూరు, బి. మునుస్వామినాయుడు, ఎమ్. ఎల్. సి. కేశీస్వామి పిల్లె ఎమ్, ఎల్. సి. మొదలుగా గల బ్రాహ్మణేతర ప్రముఖులకు, రెడ్డిగారి బ్రాహ్మణేతరము మీద వక్రము యెత్తుట. మితవాదులు, జాతీయవాదులు, కొందఱమితవాదులు, రెడ్డిగారి ప్రేమింతురు. ఉన్నత ప్రభుత్వో ద్యోగ: కృష్ణాంధా క్రుజల సంధింబడి తేలియాడుచున్న శ్రీస్త్ పాత్రి” లో రెడ్డిగారివ. టి సవర్ణులు చేరిన దక్షకు యనోమాని న్యము లందురింపని మేమునకొంటిమి. అట్లే జరిగినది. ఈమారి న్యములం దుడిచివేసుకొనుట శ్రే కస్మరము. ప్రజ వై మనస్యము తక్షణము తొలగింపబడని యెడల ఉద్యమమునకు ముప్పుకట్టి యిట్ల తప్పదు. కాలము తీరతిరముగ మారింది. కాలానుగుణ ముం బ్రహ్మదృష్టి, అభిప్రాయములు, మాడ మాటినవి. జన్మ సు పాత్రి వారిదృష్టి, అభిప్రాయములు, మాటలేదు, రెడ్డిగారి దృష్టి అభిప్రాయములు, మాటినవి జన్మ సుపాత్రి వారు రెడ్డిగారు జన్మ సు పాత్రి వారి యభిప్రాయములనో సంభ్రాంతముగ ఆమోదించి స్వీకరించినగాని, ఉద్యమము చెడును. ఈ సందర్భమున రాజ ధానియందు వ్యాపించియున్న గొప్ప ప్రవాదము నొకదాని: దెలుపవలయును. పింజల సుబ్రహ్మణ్యము శ్రేష్టిగారు, సర్.

పి.త్యాగరాజు శ్రేష్టిగారి కర్ణియలగుటచేతను, సర్. శ్రేష్టిగారికి సుబ్రహ్మణ్యము శ్రేష్టిగారిమీద అమితమయిన వాత్సల్యము కలిగియుండుటచేతను, సర్. శ్రేష్టిగారి యభిప్రాయా దరములన్ని యు, సుబ్రహ్మణ్య శ్రేష్టిగారు చేరియున్న రెడ్డిగారి పాత్రికయి పునకే ములునాపురున్న కను ప్రవాదము ప్రబలుచున్నది. సుబ్రహ్మణ్యము శ్రేష్టిగారు, సర్. త్యాగరాజు శ్రేష్టిగారి రాజీయాభిప్రాయములం బూర్వముగ మార్చివేసిరట! ఇంకటి యొందజాల ముందునా? ఇట్టి దుష్ప్రవాదము లన్నియుం దొల గింప బడవలయును. ఉద్యమము సంస్కరింపక బడవలయును. ఈపనికి బహుమార్గము? బాల నాయకులవలన సుస్కరింపక జాలరు. సర్. త్యాగరాజుశ్రేష్టిగారు జరాధారంబునకు గ్రుంకి సంభ్రాంత వికాంఠకై కొనకలసిన వారయి యున్నార. మంత్రులు, తమయొక్క తమయొక్క తమయొక్క వులపము గల వ్యామోహమును బడవాడకలసి స్వాధీన పరులయియున్నారని బ్రాహ్మణేతర మహాజనులు భావించు న్నారు. ఉద్యమదేహము నాశ్రయించిన యాయుములందొల గించు సామర్థ్యముగల వెజ్జాలెనకు? వర్తకులు, వారిభద్రమి చేయవలెనా? “మ. త్రిపదపుల సరవా తీరిపోయినది! ఇంక మే మీ పదపులను. పరిపక్ష; వనలాని సమర్థుల నీవదివుల కె క్కింపబాటుపడుచును,” అని బ్రాహ్మణేతర మహాజనులకు మాటచుచ్చి. ఉద్యమమునకు వాస్తవించిన, వట్టి వ్యాపిం చుచున్న వోంకులం దొలగించి, యుద్ధమాభిప్రాయములం గాలానుగుణముగ సంస్కరింపవలయున; ఉద్యోగ పక్షముల వయంగూరుచుండి, యింపని చేయవలయున్న సాగునదికాదు. మంత్రులలో ఒక్క రయినను ఉద్యోగమునకుం త్యాగమును దించి, రాజదానియంతయు సంహరించుచేసి, యుద్ధమును బడవైపుములగుం బునాదులపము నిలుపవలయును. టెలుపుకుక పోయిన యెడల, నాశముకల్పదు. ముగ్గురు మంత్రులు రాజధాని కావన నిర్మాణసభయందే గుంటపువులు పూసిన లాభముండదు. ఈ సారి యొకరు స్టేటుకాన్నిలు సభకు, సర్. వెజ్జాలెనా ఆస్థానీధరు సభ్యులుగాం బ్రహ్మత్విం బాగుగయోదించుట! గమనింపుడు.

నోరే శరీరమునకు ద్వారము

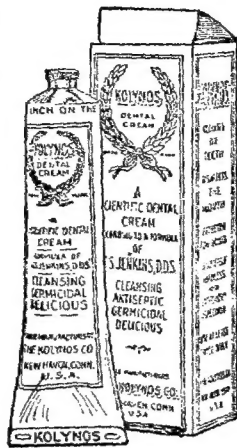
నోటియందును, కంఠమునందును తెక్కలేని చిన్నపురుగులు తిరుగుచుండును. నోటిగుండా శరీరములోను ప్రవేశించుటకు యత్నించును.

మొదట వ్యాధిని కలుగజేసి, తరువాత నాశనము చేయును.

ప్రతిసారి భోజనము చేసినపిమ్మట మీ దంతములను కొలిసిను టూత్ పేస్టుతో శుభ్రము చేసుకొనుడు; అది దంతములను తెలుపుగానుచుట, దంతములు క్రుల్లిపోవకుండుటకై అప్పటికప్పుడే పాచిని తీసి వేయుట మాత్రమే గాక, మీ నోరును శుభ్ర పరచును. చిన్నపురుగును చంపును. వ్యాధి మీకు రానీయక ఆటంకపరచును.

నేడే కొలిసిను గొట్టము నొకటిని కొనుడు.

అందరియొద్దను విక్రయమునకు దొరకును.

KOLYNOS

డెన్టల్ క్రిమ్.

(2)

ఒక కొత్త ఉద్దేశ్యము. శ్రేష్ఠమైన కండ్లపాడియైన కొలిసినుకు మంచి ప్యాకింగు ఉండుట అవశ్యము. కనుకనే ఒకముత్య గొట్టమునకు కట్టియుండుట కనిపెట్టితిమి.

మాత్రం పాడు. అది గొట్టమునకు కట్టబడియున్నది. శ్రమ యుండదు.

క్రిము చాలకాలమువరకు దాగుగానే యుండును.

The Kolynos Company New Haven, Conn, U.S.A.
Representatives for India:

MULLER & PHIPPS (India), Limited.

Madras

Bombay

Calcutta

Karachi

Rangoon

Andhra Tutorial College,

Polaiyah upstairs opposite to Taluk Office, Innespeta, Rajahmundry. Of Vita interest to Senior Inter Students. Classes from 15th December. For Intermediate Part I. Students only. Book your seats early.

Apply to:—M. K. Rangachari, Secretary

Madras Tutorial College

Now residing at Polaiyah Upstairs Rajahmundry

త్వరపడుడు! కొద్ది టిక్కెట్లుమాత్రమే!! మించిపోవును!!!

ఏలూరులో గొప్ప మేడలాటరీ

మాటూరి బ్రహ్మన్నగారి కుమారుడు సర్వేశం తాలూకు మేడ రూ 16,500 లకు లాటరీ. మొత్తము 3,300 టిక్కెట్లు. టిక్కెట్లు 1-కి రు 5 లు మాత్రమే.

అయ్యలారా! కృష్ణాజిల్లా ఏలూరు వెద్దబజారులో మునిసిపల్ నె 148 రుగల నాస్టాటిక్ మైన ఫలములో నేను 1918 సం॥రంతా కట్టించిన రెండంకములు గలిగిన నామేడను అద్దా బీరువాల్ ఫిట్టింగు సహా గవర్నమెంటువారికి తెలియ పరచినమాటల లాటరీమాలముగా విక్రయించుచున్నాను. ఇప్పటికే చాలా టిక్కెట్లు ఖర్చుబడినవి. ఇంకను కొన్ని టిక్కెట్లుమాత్రము గలవు. టిక్కెట్లు కావలసినవారు త్వరపడినచో లభింపగలవు. 2. టిక్కెట్లన్నియు ఖర్చైయెన వెంటనే లభింపదు. యెప్పుడు కలిపేదికూ, లాటరీ నేయువిధానమును, తప్పిలగా ముందు యాప్రతికలోను, స్వరాజ్య పత్రికలోను ప్రచురింపబడిన పిమ్మట గొప్ప ఉద్యోగములు, పెద్దపనుషులు వగయిరాల యెంటుట ఏలూరులోనే లాటరీ కల్పబడును. 3. టిక్కెట్లకల్ల వసూలయ్యే సాములో ఏజెట్ల కమిషనువగైరా ఖర్చులుపోను మిగతాసాము లాటరీ టిక్కెట్లు ఖర్చై ఆయ్యే భర్యంకము యెలూరు సెంట్రల్ కో ఆపరేటివు బ్యాంకిలో నుంచి లాటరీ అనంతరము దీక్షికోనబడును. 4. ఈ మేడను తనఖాటు వగైరా అన్యక్రంతము లేమి చేసియుండలేదు. సదరు మేడకు ఎవరినల్ల యేతగాదాబునచ్చినా నా స్వంత ఖర్చులతో పరమగరించి యీ మేడపాటుగ్గును స్థిరపరచగలవాడను. లాటరీలో గెలుపొందిన వారల వారి స్వంత ఖర్చులతో గెలుపొందిన 15 రోజులలో నైమితులతో శ్రమమైన దస్తావేజు వ్రాయించుకొని యెలూరు సుబరిజ స్ట్రోరు ఆఫీసులో రిజిస్టరు చేయించుకొనుటయును. అందుకు నాకర్జునున్న టైటిలుడిస్సు, యెన్గంప్రెస్సు స్టర్టిఫికేట్లు వగైరాలా రిజిస్టరీకాలమందు యిచ్చి అర్హి స్వాధీన పరచబడును. 5. టిక్కెట్లు కావలసిన వారు తమ ఆద్రమన్న స్వప్నముగ వ్రాయుచు, టిక్కెట్లు 1-కి రు 5 లునా నాపేర వనియార్చరు చేసినయెడల అందిన వెంటనే లాటరీ టిక్కెట్లు తిరుగు టపాలో పంపించబడును. 6. వది టిక్కెట్లు ఒకేసారి కొనువారికి ఒకటిక్కెట్లు కమిషనుగా యిచ్చబడును. 7. ముందు టిక్కెట్లు వి. పి. గా పంపబడవు. 8. పోస్టు ఖర్చులు పంపినదే జనాబు యియ్యబడదు.

మాటూరి సర్వేశం, మేడ హక్కుదారుడు, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

Printed

విద్యాధి

ప్రత్యేక జాతీయ విద్యావాఙ్మయ పక్షపత్రిక
సంపాదకుడు:—కురుగంటి సీతారామయ్య
చెజవాడనుండి వెలువడును. సంవత్సర చందా 2-0-0
విద్యాభిమానులందరినీ తప్పక చందాదాతలు చేయవలెను.

మీ జాతకము

ఒక సం॥ రమణవరకు జరుగు సంకతులు నెలలువారిగా వ్రాయుటకు కట్టుము రు 2/-, జీవితమంతటికొను దశ అంతర్వలతో వ్రాయుటకు రు 5/-, ఇత్యేతకారము జీవిత మంతటికొను ప్రతి సం॥ గమలో జరుగు ముఖ్యవిషయములలో వ్రాయుటకు రు 8/-, జనన సం॥రం, నెల, వారము, గంటలు, నిమిషములు తెలుపవలెను. లేక జాతకమును పంపవలెను. అన్ని ఫలములనుండి మితిలేని యోగ్యతాపత్రికలు వచ్చియున్నవి. జాతకము అంగభావలో వ్రాసి పంపబడును. వి. ఆర్. శ్రీనివాసయ్య, కృష్ణవిలాస ఆగవారము (ఎ) పోస్టు మైసూరు.

గొప్ప భగవంతు! జాతకరత్నము

PART I

జన్మనక్షత్రము పుట్టినతేదీ వేళ మున్నగునవి లేకయే సంక త్వర ఫలితములను క్యాకెట్లరు రీడింగుతో సహా యెన్ని సంక త్వరములకైనను జ్యోతిషుని సహాయము అక్కర లేకయే తమంతట తాము వ్రాసికొనగలరు. భనము, సంతానము, ఆయురారోగ్యములు మున్నగు ద్వాదశభావములలో మీ మీ జాతకములను మీరే వ్రాసికొనగలరు. ఇది యింటిజ్యోతిషుడు. దీని వెల రు 2-0-0, నెలఖర్చులోగా కొనువారికి 1-0-0 మాత్రమే కలయుచో జాతకములు సరసమైనభరతు పంపబడును.

(164) గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము,
ఖిరొకోట, వికాఖపట్నం జిల్లా.

మలయచందనము

గనేరియా అను చెక్కగొడుగునకు నెలకొనిన ఉత్తమమైన చందనము. విశిష్టతతో కూడినది. ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు విధముల ను కలగలదు. మూడు ఖాటలలో మున్నగు. శ్రీలంక నుండి వ్యాపకులకు వుండ ఇది రాకొనవలెను. 251) డబ్బు 1 రు నెల 2-4-4

కత్తికట్టలు — చాకులు

కప్పుతాళములు.

లచ్చిపోవరులచే చేయబడినవి. ప్రాశస్త్యమింపుడు. వెంటనే ధరల క్యాటలాగును వ్రాయును.

వి. మొక శ్రేష్ఠులు అండ్ కో
కట్టలు అండ్ లాక్ మేకర్లు లెం. టెన్డాపురం. (గోదావరిజిల్లా)
తెలిగ్రాఫిక్ అడ్వెంట్: “ఇండస్ట్రీ” టెన్డాపురం.

రు 500-లు ప్రథమబహుమానము

జ్యోతిషరహస్యబహుమానపరీక్ష

30-4-23 తేదీని జరుగును

కడు కులభము. ఫల మధికము. ఈ బహుమానముల కొరకు అక్షరజ్ఞానముగల ప్రతివారును ప్రయత్నించుచేయవచ్చును. ఈ పరీక్షకు శ్రీలును, పురుషులును కూడ దాఖలులు చేయవచ్చును. ఎవరియిండ్ల వారు కూర్చుండి “జ్యోతిష రహస్య” గ్రంథమును చూచుచునే పరీక్షప్రశ్నలకు సదుత్తరములు వ్రాయవచ్చును. మౌఖికజ్యోతిషనిలయమునుంచి మాజ్యోతిషరహస్యగ్రంథమును తెప్పించుకొను ప్రతివారును పరీక్షకు దరఖాస్తుచేయుటకు అర్హులే. జ్యోతిషరహస్యగ్రంథముతో పంపబడుదరఖాస్తును 20-4-23 తేదీలోపుగానే నింపి పంపించవలెను. తరువాత దరఖాస్తులు మంజూరీ చేయబడవు. ద్వితీయబహుమానము రు 250-0-0. తృతీయ బహుమానము రు 116-0-0 ఇట్లున్న 10 బహుమానము లుండును. పరీక్ష నియమములు, పరీక్షకునిలాభములు, బహుమానముల వివరములు, ఇంకా మరికొన్ని భోగ్యులు జ్యోతిషరహస్య గ్రంథముతో పంపబడును. ఈజ్యోతిషరహస్యగ్రంథము అనేక చుండిచే కొని యాడబడినది. ఒకప్రతి వెల రు 2-4-0 పుస్తకములకు ఈ దిగువ చిరునామాకు వ్రాసి, వి. పి. గా పంపబడును.

శ్రీకళింగ జ్యోతిషనిలయం,
విజయనగరం, వికాఖపట్నం జిల్లా.

మదరాసు పరిస్థితులు తనసాధనకు అభ్యంతరముగ నుండినందున, కాననసభాప్రవేశవిషయమై యిచ్చిజూలకు స్వాతంత్ర్యము నొసగవలెనని అయ్యంగారు మార్గాంతరము నూచించుచున్నారు. ఈనూచనముచేలి భావమును తనకు సంపూర్ణముగ గుర్తించియు లేదు. కాననసభాప్రవేశమున రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యమున అనవాయిత్యమునందు రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము నొసగించటయే యగును. కనుక నిజ్జీ మదరాసుచందవి అభ్యంతరమునకును కరుణ గుర్తింకలదు. సైప్రాగారి సిద్ధాంతములను ఎఱియిస్తమునచ్చినట్లువారు ప్రవర్తించుటకు మార్గకేర్పడును. ప్రారంభదశను దుచీలి జగదములు నమనిపోయి, బిక్రీకృష్ణులక బిక్రీకృష్ణవిధమేగిడు ననుకొందము. తుచార ఈమార్గము తెచ్చటికి నడుపునో, బరమార్థమెదియో, ఎవరికి తెలియును? ఇట్టివాదములయొక్కతలని తెలిసికొనుట కింతకన్న నేమి కావలయును?—

హిందూభృతిక.

చెన్నపురి ఉపాధ్యాయసంఘము

వార్షిక సమావేశము

చెన్నపురి ఉపాధ్యాయసంఘమువారి వార్షిక సభ నిన్న సాయంత్రము ఆంధ్రపురి వారిలో సమావేశమయ్యెను. రెండు మెట్లపైగా రగ్రాసనాధికారమును వహించి. రా.బ. ఎ. సి. ప్రణాళిని సార ఆయ్యరుగారు, పి. వి. శేష ఆయ్యరుగారు యజ్ఞపాఠానియ్యరుగారు మున్నగు విద్యాధికులు చాలమంది సభకు వచ్చెను.

ప్రథమ దినచర్య

ఉపాధ్యాయ సంఘాధ్యక్షులు ప్రణాళిని సార ఆయ్యరుగారు స్వాగతమును చెప్పిరి. విద్యావిధానమున వచ్చిన మార్పులను తెలిపిరి. మద్రాసు విద్యావిధానము అమలులోకి వచ్చినది. విశ్వవిద్యాలయమున సంస్కరణములు జరుగనున్నవి. నూతన విశ్వవిద్యాలయ కాసనము గావింపబడునని. కాని యీమార్పులన్నియు విధానమున పూర్తిగా మార్పులవు. విధానము మాత్రమే మనము మన ప్రాచీన పదములకు పోజాలమనియు, ఈ పద్ధతులలో శిక్షింపబడి యదిమాత్రము గ్రహింపవలెననియు చెప్పిరి. ఎరి మెంటరీ సెకెండరీ స్కూళ్లను దాటిపిమ్మట యవతల కనే మార్పులు కల్పింపబడవలెనని. మెళ్లుగారు ఈరాష్ట్రమున విద్యాకాఖ్యయను అనుభవములవారు. వీ రగ్రాసనాధికారమును వహించుటకు తగినవారని తెలిపిరి.

మెట్లపైగా రగ్రాసనాధికారమున మద్రాసు ఉపాధ్యాయ సంఘముయొక్క పూర్వచరిత్రను సంగ్రహముగా చెప్పి పి. వి. శేష ఆయ్యరుగారు తెలిపిరి. ఉపాధ్యాయుల యెడల దురభిప్రాయములను తెల్పి ఉపాధ్యాయుల ఆదర్శ మెట్లుబంధనలతో తెలియజేసిరి. వారు జీవముకొని పని చేయుటలేదు. జర్మనీలో ఉపాధ్యాయుల కధికవేతనములు లేవు అయినను ఉపాధ్యాయుల వేతనము విషయము సరిగాలేవు.

పి. వి. శేష ఆయ్యరుగారు పరిశీలన గూర్చి యువస్థ సింబిరి. ఈవిషయమున వారు తయారు చేసిన జ్ఞాపకము నర్పించిరి. ఇందు ముఖ్యముగా లిపి. రీతిలు విద్యాలయమున జరుగు పని సరిమానులు తుపయోగించుచున్నవి. రెండవది ఉద్యోగములకు పూర్తిగా చేయుటకు రీతిలు సహాయకముగానున్నవి. ఉద్యోగములందు సమర్థత కిది కొంతకారణముగనుచున్నది. ప్రతి యేట ఈరాష్ట్రమునందు విద్యాలయాధికారులవలన అర్హులుగా పుగజింపబడు అభ్యర్థులు పరిశీలన కృత్యము కాకపోవుటయు దీనివై ఫిర్యాదులు ప్రజలనుండివచ్చుటయు నాచరణమే యున్నది. కావున పరిశీల విషయమై కాశ్రీయభివృద్ధిని కావలసియున్నది. మన దేశమున బిట్టిబిట్టి యిటీవల కొంత ప్రారంభమైనది. కాని బహుశాద్దిగా జరిగినది.

ప్రస్తుతపరిష్కారమున రెండు ముఖ్యములైన లోపములు గలవు. 1 లోయరు సెకెండరీ తరగతి వాటినివారి తెలిపిరి. టలు పరిశీలించుట తుదితమగు సాధనములలేవందుట (2) ఇప్పటిసాధనములు జ్ఞాపకమున రీతిలించుటకు బదులు ఆధ్యర్థము 10 ధముల బాగుగా వల్లవేసిరా? లేదా? యను విషయమునే పరిశీలించుట కేర్పడి యందుట. పరిశీలన గురించి యనేక విషయములు బహుశా రూపకతో నెల్లప్పుడును పునోధించి నియమి. పరిశీలించుట వని అవిషయముల నూచించిరి.

ప్రతిరాష్ట్రమునకును సంబంధించిన ప్రత్యేక పరిష్కారబోర్డు ఒకటి ఏర్పాటుచేయవలసియు, అబోర్డులో అనుభవకాలైన యుపాధ్యాయులను, పరిశీలకులను నుండవలెననియు తెలిపిరి.

ఆగ్రాసనాధికారికి కందనముతో ఆనాటిసభ ముగిసెను.

ధారణలభములను గూర్చి చాలసేపు ముచ్చటించిరి. ఆపసంగములో యీ ఉద్యమ మొక్కటియే జాతిమతభేదములు లేకనే సాంఘిక సేవకేయుచున్నదనియు, యిందువలన పౌరత్వము సిద్ధియగుననియు, జెప్పిరి.

అంతట తెల్లించుడను, ప్రభువు బాలభటులకు వేర్వేరు బాడ్జిలను గౌరవములను బహుకరించిరి.

యం. శే. రిచ్చార్డు గారికి స్కూలు ధాన్య బాడ్జి యు, మెన్సింగారికి సిల్వరు ఫుల్లు అర్జరును బహుకరింపబడెను.

అంతట డాక్టరు అనిబెసెంటు గారు బాలభటోద్యమ ప్రాముఖ్యమును గూర్చి ప్రసంగించిరి.

తెల్లించుడను ప్రభువు తుదకు ప్రసంగించుచు తమకు యీబాలభటోద్యమమునందుగల గొప్ప ఆభిరుచి గలదని తెల్పి డాక్టరు అనిబెసెంటుకు ప్రత్యేక ముగ ని యు ద్యమ కారకులైనందులకు వందనము లర్పించిరి. గతతనైన వచ్చినకొలది మాత్రము నూర్జుకు మిగుల విచారమును జెప్పిరి. మెన్సింగు, ఓక్లే బార్నర్డు గారులకు యీఉద్యమమునందు రుచిగలి పనికేయుచుండుటకు వందనము లర్పించి ముగించిరి.

అంతట ఆంగ్లో ఇండియను బాలభటులు గాన మొనర్చిరి. ప్రభువు క్లిగితములబాడి అభ్యర్థులకు వందనము లర్పించిన విధపు సభ ముగిసెను.

ధారణలభములను గూర్చి చాలసేపు ముచ్చటించిరి. ఆపసంగములో యీ ఉద్యమ మొక్కటియే జాతిమతభేదములు లేకనే సాంఘిక సేవకేయుచున్నదనియు, యిందువలన పౌరత్వము సిద్ధియగుననియు, జెప్పిరి.

అంతట తెల్లించుడను, ప్రభువు బాలభటులకు వేర్వేరు బాడ్జిలను గౌరవములను బహుకరించిరి.

యం. శే. రిచ్చార్డు గారికి స్కూలు ధాన్య బాడ్జి యు, మెన్సింగారికి సిల్వరు ఫుల్లు అర్జరును బహుకరింపబడెను.

అంతట డాక్టరు అనిబెసెంటు గారు బాలభటోద్యమ ప్రాముఖ్యమును గూర్చి ప్రసంగించిరి.

శ్రీ హార్మో-రుబల్లురు గారి స్కోలువన్యాసము.

కాసనసభా ప్రచురణ కాఖ్య
జెల్లి, దీపావళి. 15:—కాసనసభా ప్రచురణకాఖ్య వారిచే సిక్రిండి విషయము ప్రచురింప బడుచున్నది. స్ట్రోటూటోలారివికా కమిటీ సభ్యులుగ శ్రీ లెన్టీ మిల్లరుగారును, యం. యం. సమాంధ గారును నియోజింపబడిరి.

కావలెను - ఆంధ్ర పండితుడు
చెన్నపురియందు చిన్న బాలికకు చదువుచెప్పుటకు సంస్కృతాంధ్రములందు చక్కని పాండిత్యము గల పండితులొకరు గావలయును. వేతనము యోగ్యతానుసారము. వలయువాగు యోగ్యతను చెలుపుచు ఈ క్రింది చిరునామాకు వ్రాయవలయును.

ఆంధ్ర పండితుడు,
రెంటాలహాసు, మైలాపూరు, మద్రాసు.

తెనాలిలోనున్న రేపల్లె ఉస్కు

మునసబు కోర్టులో

O. S. 367/22.

వాది:—రామిశెట్టి మాణిక్యము.

ప్రతివాది:—పిట్లమాడి హనుమంతరావు.

వాదిశేట్టికి ప్రతివాదిని ప్రతివాది తండ్రి లేలు మోకయ్యయన్ను 24-9-19 తారీఖున 12.0.0 లును సేల 1-కి నూటికి 1.0.0 వా? వడ్డీతో యిచ్చేలాసన వ్రాయించి యిచ్చిన ప్రాంతం నోటు బాకీ కాబట్టుకొనుటకు వాది ప్రతివాదిమీద రు 168-3-3 లకు దానా చేసి ప్రతివాదికి నోటీసులు చేయించగా నోటీసులు ప్రతివాది తీసికొనకుండా తప్పించుకొనుచున్నాడు. సదరు దానా 22-12-22 తారీఖున వాయిదా అయియున్నది. ఆ తేదీనాటికి వున్న యెడల సదరు వాయిదా వాదికి కోర్టుకు హాజరు తెలియజేయుకొనేది.

ఈ. లక్ష్మీనారాయణ,
వాది ప్లీడరు.

కలెక్టరుదర్బారు

సనదు బహుమానములు

నిన్న సాయంత్రము మద్రాసు కలెక్టరుగారు ఈ క్రింద పేర్కొన్న ఆద్యక్షుల పర్యవేక్షణలో సనదు బహుమానములను గురించి దర్బారు గావించిరి. చాలమంది సభ్యులు వచ్చిరి.

విడుదలైన కానేటికి కలెక్టరుగారు వచ్చి హస్తస్థులు చేలరేగి మందిరము జొచ్చిరి.

కార్యక్రమప్రారంభమున కలెక్టరుగారు ఆరోజున సనదు బహుమానముల వివరములను వివరించుచు భారతదేశములోని వారలకు మిలిటరీ పతకముల నొసంగెదమని చెప్పిరి. మద్రాసులో నుండి 30, 40 మందికిని కొందరు మాత్రము ఎక్కడ నున్నదియు చెప్పెను. దివాన్ బహదూరు సి.కృష్ణస్వామిరావు, డి.బి.యస్. ఆర్. యం. అన్నాచలైచెట్టి యారు, రావుబహదూరు సి. సతేష్ మొదలగు, రావుసాహెబు కాకూరు, సింగు, రావు సాహెబు ఓ.యం. తిరుమడి సామిల్లెగారు, ఏవో కారణములచేత అనిభాగ్యకార్యం తరములచే రాలేకపోయి రని కలెక్టరుగారు చెప్పిరి.

అంతట సనదులు వివరములు పొందిన ఒక్కొక్కరిని లేవదీసి వారివారిగుణముల నెన్నుచు ఆయావివరములకు వారు ఎటుల తగియున్నారో కలెక్టరుగారు వివరించిరి.

దివాన్ బహదూరు జి. వారాయణస్వామి నె గాటి దివాన్ బహదూరు బిరుదులు నొసంగుచు వారు మద్రాసు కార్పొరేషనుకు పాతకాలపుకాన్సిలరు లనియు, ఆనాధరక్షకులనియు, తెప్పిరి.

దివాన్ బహదూరు యస్. గురుస్వామిశ్రేష్టిగారికి దివాన్ బహదూరు బిరుదులు నిచ్చుచు వారు గావించిన సౌందర్యరచనలదానము మిగుల ప్రశంసించిరి. రావుబహదూరు గోపాలస్వామి ఆయ్యంగారి కా బిరుదు నిచ్చుచు వారు లోకలు ఫంక్షన్ మ్యూనిసిపల్ లు ఆకాకంట్టు కోడ్లు సంస్కరించియు, లోకలు బోర్డు మ్యాన్యుయలు తయారు చేసినదియు మ్యూనిసిపల్ కాన్సిల్లెముక్కయు లోకలు బోర్డు యొక్కయు ఇనస్పెక్టరుగా రని కూడ తెప్పిరి.

రావుబహదూరు యం. సి. రాజగారి కా బిరుదులు నిచ్చుచు ఆయన శాసనసభలో ప్రవేశించుటకు ఆద్యక్షులములలో ప్రభులుని చెప్పిరి.

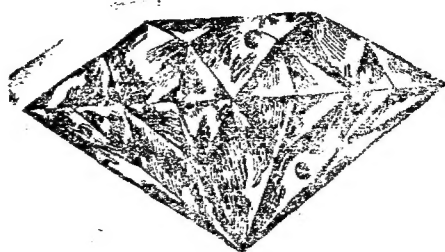
రావుబహదూరు నెడుంగాడిగారి కా బిరుదులు నిచ్చుచు వారు 30 వత్సరముల నుండియు ప్రభుత్వ సేవ చేయుచుండిరనియు తునకీపుడు ధర్మ జనరలు పెన్షన్లు అసైన్మెంటుగ నిలుమింప గడిచెయు తెప్పిరి.

ఇట్లే ఖాను బహదూరు అబ్దుల్ కరీం సాహెబు, ఖాను బహదూరు కరీమ్ ల్లాసాహెబు, ఖానుసాహెబు సయ్యదుకా శీం సాహెబు, ఖానుసాహెబు అబ్దుల్ ఖాను సాహెబు, రావుసాహెబు ముబ్బరాయచెట్టి, రావుసాహెబుమధురైచెట్టి, రావుసాహెబు ధర్మలింగ మొదలగు, రావుసాహెబు రామస్వామి ఆయ్యంగారు, రావుసాహెబు గోపాలాచారి, నైద్యరత్న భరతకాశ్రి గారలకు ఆయావివరముల నిచ్చుచు వారి వారి గుణములను వివరించిరి.

ఈవివరముల నొసంగి పిదప కలెక్టరుగారు ఇడియను సిపాయిలకు యుద్ధపతకముల నిచ్చి దర్బారు ముగించిరి.

బొంబాయి శాసనసభ

ప్రభుత్వముగారు ప్రైవేట్ విద్యకోసమధ్యమున భవననిర్మాణమునకై యుద్ధయోగింప దగదనియు ఆ కార్యములలో లోకల్ బోర్డులకు భరింపవలె ననియు గాని పరాంజనేగా రుపపాదించిన సమరణ ముద్ధికరణములచే నిరాకరింపబడెను. ప్రభుత్వము వారు సదభిప్రాయమును కలిగించుచు లోకల్ బోర్డులలో భవన నిర్మాణ కార్యము భవనవలెనని కోరుచో విద్యాభివృద్ధి జరుగజేడని గావించుచు కఠినము తీవ్రోపన్యాసములతోగారి. ప్రభుత్వమువారు 10 కిలోలూపున ప్రైవేట్ విద్యావిధానమును పూర్తి చేయవలె నను సమరణ చర్యలో నుండగా దానివలన ప్రభుత్వము వారికి నష్టముకల్పించు తెలుపుడుటచే సమరణ యధ్యక్షునిచే త్రోసివేయబడెను. చర్య సభ నిలిపి వేయబడెను.

Diamonds

క మ ల ము లు

ఈ కాలమున కేవలము అందమునకుగాని పనితనమునకుగాని తెల్ల రాళ్లు లేక సీమకములములు అనబడెను వజ్రములను ఎవరును మెచ్చుకొనుట లేదు. వ్యవహారమునందు యీ కమలములు,

Real International Money.

అన్ని దేశములందును
చెల్లుబడియుండు ధనము

కావుననే అందరును ప్రేమించుచున్నారు.

రుష్యాదేశమునందు బోల్షివిక్కుల బారినుండి తప్పించుకొనివచ్చిన రుష్యాదేశీయులు తదాదిగా తమవద్దనున్న నగలను అమ్ముకొనియే జీవించుచున్నారు. వారు వారికున్న ధనముతో నగలను కొనుటవలననే యిప్పుడు బ్రతుకగులుగుచున్నారు. "అట్లుగాక భూములను కొనుటయందును వ్యాపారపు మారకమునందును వారు ధనమును వినియోగించియున్నచో యిప్పుడు తిండిలేక పోవలసినవారమే యగుదుము." అని రుష్యావారు చెప్పుచున్నారు.

ఈ కాలమున ఐరోపాదేశముందు స్థితిగతులు ఏ వారమున కావారమే మారిపోవుచున్నవి. కావున కమలములను కొనియుంచినచో ఏ దేశమునకు పోయినను నష్టములేని ధనమేయగును.

When Bought Right!

కమలములను సరిగా కొనినయడల

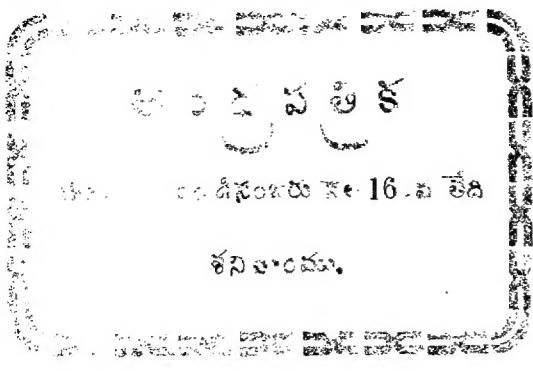
వానిని మనతో ఎచటికి తీసికొనిపోయినను ఎట్టిసంకయమును లేకుండా పూర్తివలె మనకు వచ్చును.

Where to buy Diamonds?

కమలములు ఎక్కడ క్రయముగా దొరకును?

శనివారమునాడు, యీ స్థలమును బాగుగా పరికించిచూడుడు.

అమెరికా: ఫిలిప్పైను దీవులు

ఎంటిటి యుద్ధానంతర కయినను, అధికారము ప్రభుత్వపుట్టించును. దానిని విడుదలకు మన స్పృహ. మొదట ప్రకటించెడి విశాల్ దేశములు సిక్కులు తోగిపోవును. కలువిధములగు సమాధానములు వెలువడును. పాలితుల స్వాతంత్ర్య భాంధు చులుకనచేయబడును. వారి యనర్హతలు ప్రకటించబడును. పాలకుల దురాశ అనేక కారణముల క్రింద కప్పిపుచ్చబడును. ఫిలిప్పైను దీవులలో అమెరికనులు ప్రవర్తించెడి రీతి బట్టి, ఈ యూహ సార్థక మగుచున్నది. సెయింటు సికోలు సింగుగారు ఇంచుగూర్చి వ్రాసిన వ్యాసమును నిన్నటి దినము ప్రకటించి యుంటిమి. డిమోక్రాటిక్కు పక్షమువారు చేసిన వాగ్దానములను, ప్రస్తుత సమయమున రిపబ్లికనుపక్షమువారు తెలుల త్రోసిపుచ్చిరో, ఈ వాస్తవమునందు వివరించబడెను. తనవాగ్దానమును అమెరికాచెల్లించి ఫిలిప్పైనులకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య మొసగియున్నచో, పాశ్చాత్య ప్రపంచమున కంతకును మార్గదర్శక మయ్యెడిది. ఇంపీరియల్ మతమునకు ప్రబల నిరుత్సాహము గలిగెడిది. హార్డింగ్ ప్రభుత్వమువారు, అమెరికా చేసిన వాగ్దానమును చెల్లించక, ఫిలిప్పైను దీవుల నికను ముక్కుద్రాళ్ల తో నడిపించుచున్నారు. అమెరికా ప్రభుత్వదర్శి, స్వాతంత్ర్యవిముఖులగు బ్రిటీష్ ఇంపీరియలిస్టుల కవరిమితానందము గలిగించెను. తమకు దోడుగ అమెరికాగూడ నిలువబడియుండుట వీరికి కడు ప్రోత్సాహకరముగ నున్నది. లండను టైముస్ పత్రిక అమెరికా నభినందించుచున్నది. ఫిలిప్పైను దీవులలో అల్పసంఖ్యాకులగు విద్యాధికులు ముందుకు వచ్చుచున్నను, స్వాతంత్ర్యమును గాఢముగ వాంఛించుచున్నను, స్వపరిపాలనా బాధ్యతలను వారు వహించజాలరని లండను టైముస్ పత్రిక తలపు. పుడ్డు కమిషనువారు విచారణజేసి, ఫిలిప్పైనులు స్వాతంత్ర్యమున కనర్హులని నిర్ణయించిరి. విల్సన్ గారి కాలములో స్వాతంత్ర్యభవమునకు తగినవారని ఎంచబడిన ఫిలిప్పైనులు, నేడు అనర్హులయిరి. స్వాతంత్ర్యము మొసగకుండుటకు ఏసా యియినను ఆక్కరికు వచ్చును గద. పుడ్డు కమిషను వారు చేసిన మహాపకారమునకు, బ్రిటీష్ ప్రజల పక్షమున లండను టైముస్ పత్రిక వారి నభినందించుచున్నది. తెల్లవారల ప్రతిష్ఠను, తెల్లవారల యధికారమును పుడ్డు కమిషనువారు నిలువబెట్టినందులకు, టైముస్ పత్రిక కృతజ్ఞత జూపుచున్నది.

దీనియర్థ మేమి? నల్లవారలను పరిపాలించుటకు తెల్లవారలే అర్హు లనియు, నల్లవారలు స్వాతంత్ర్యమున కర్హులు గారనియు, తేలుచున్నది. ప్రజలకు పరాధీనత పోయి స్వాతంత్ర్యము లభించెనన్న, ఇంపీరియలిస్టులు విలపించుచుండురు. స్వాతంత్ర్యభాంధు కడ్డుగలిగిన, వారు మురియుచుండురు. కేలముకు అమెరికాకు జరిగిన ఘర్షణవలన ఫిలిప్పైనుదీవులు అమెరికాకు స్వాధీన మయ్యెను. అమెరికనులలో ఒక పక్షమువారు, ఫిలిప్పైనుదీవులను వదలివేయద మనిరి. రెండవపక్షమువారు తమక్రింద నుంచు

కొంద మనిరి. తుదకు రెండవపక్షమే జయము గాంచెను. రిపబ్లికను పక్షమువారు మొదలు ఉదారాశయములను కలిబుచ్చిరి. కొంతవరకు వానిని సాగించిరి. విద్యావ్యాపకము గావించిరి. దాదాపుగ ఉన్నతోద్యోగముల నన్నిటిని ఫిలిప్పైనుల పరము జేసిరి. కాని, ఫిలిప్పైనులు కేవలము ఉద్యోగములతో తృప్తిజెందరయిరి. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును వా రాశించిరి. డిమోక్రాటులు అధికారమును వహించినపుడు, ఫిలిప్పైనుదీవుల స్వాతంత్ర్యమును పొందుపరచుచు చట్ట మొకటి చేయబడెను. దీనిని జోన్సుచట్ట మనియెదరు. దీనిలో మొదట జేర్చిన కాలగర్హయమును దీసివైచినను 1922 వ సంవత్సరమున సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య మియబడునని విశదపరుపబడెను. డిమోక్రాటు అధికారములో నున్నచో, ఈసరికి ఫిలిప్పైనుదీవులు స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుచుండి యుండును. డిమోక్రాటికు పక్షము అడుగున బడకమందు ఫిలిప్పైనుదీవుల గవర్నరుజనరలుగా రొక్కపకటన జేసిరి. అమెరికా కాంగ్రెసువారు విధించిన నియమములను ఫిలిప్పైను దీవులు చెల్లించె ననియు, ఇందలి ప్రజలు స్వాతంత్ర్యమును బడయుట కర్హు లనియు, ఈ ప్రకటన యందుగలదు. రిపబ్లికనులు అధికారమునకు వచ్చిన వాదిగ, ఫిలిప్పైను స్వాతంత్ర్యము వెనుకడుగు వైచెను. డిమోక్రాటు లిచ్చిన వాగ్దానములను వారు చెల్లించ రయిరి. తుదకు విచారణసంఘమును మూలము నియమించిరి. దీనిలో ఫిలిప్పైను లెవ్వరును లేరు. ఇదివరకు ఫిలిప్పైనుదీవులను పరిపాలించిన అమెరికావారుమాత్రమే ఇందు గలరు. ఈ సంఘమువారును విచారణజేసి ఫిలిప్పైను ప్రజల యనర్హతను చాటిరి. వీరు దెలిపిన హేతువులు, బ్రిటీష్ ఇంపీరియల్ వాడులు సామాన్యముగ దెలిపెడి హేతువుల బోలియున్నవి. అమెరికను లుండుట వలన, పరిపాలనము తిన్నగ జరుగుచున్నదనియు, వారు లేనిచో అరాజకము కలుగుననియు, ఈ వాదము తెలుపుచున్నది.

ఫిలిప్పైను దీవులలో అరాజకభయము తొలగినప్పటికీ, అమెరికనులు స్వాతంత్ర్యము మొసగెదరట. స్వాతంత్ర్యఫలము చేజిక్కినదని సంతసించిన ఫిలిప్పైనులకు కొంతయాశాభంగము కలిగినను, వారు నిరాశులు గా లేదు. ఎప్పటికయినను స్వాతంత్ర్యము సిద్ధించునని వారికి నమ్మకముగలదు. తమ నిశ్చయ మేమాత్రము సడలించక కృషిసలుపుచో, స్వేచ్ఛ లభించితీరునని నమ్ముచు, వారు గొప్ప ఆందోళన గావించుచున్నారు. స్వాతంత్ర్య మొక రిచ్చునది గాదని, ఇందుమూలమున స్పష్ట మగుచున్నది. ఒకరిపై నాశపెట్టుకొన్న ఎప్పటి కేయ వాంతరమయినను వాటిలవచ్చును. డిమోక్రాటులు తమకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య మొసగెదరని, ఫిలిప్పైను ప్రజలు గంపెదాశతో నుండ, రిపబ్లికనులు చేరి వారియాశలను విఫలపరచిరి. ఇదివరకు జేసినవాగ్దానములను తృణీకరించిరి. ఇం డియా సయితము, ఇంగ్లండులో నీపక్షమువారిపై గాని ఆక్షయమువారిపై గాని ఆశపెట్టుకొని లాభములేదు. ప్రజలు వారిశక్తిపై వారాధారపడియుండుచో, ఏ పక్షమువారియినను వారిస్వాతంత్ర్యమును గుర్తించి తీరదరు. ముందునకు గడలనని కస్పర్చెటివుపక్షము శకభమునినను, పరిస్థితుల ననుసరించి కడలకబోదు. ఇద్దెండుసమస్య లిబరలుపక్షము అధికారము నున్నపుడు పరిష్కారముగాలేదు. కస్పర్చెటివుల కాలములోనే, ప్రీస్టీటుబిల్లు అంగీకరింపబడెను. కేవలము పార్లమెంటుసభనే సమ్మతించుచో, ఏపక్ష మెప్పుడు బైకివచ్చునో తెలియదు. ప్రజలు స్వశక్తిని కనుబులుపనిది, తుదకు లేబరుపక్షము వారియనను, హైందవసామర్థ్యమును గుర్తించరు.

ఫిలిప్పైను దీవులుగాని, హిందూదేశముగాని, చిరకాలము పరాధీనతలో నుండజాలవు. దేశనిశ్చయము బలమగుకొలదియు స్వరాజ్యసిద్ధి చేరువకు వచ్చును. స్వాతంత్ర్యసమస్య పరిష్కారము గాకుండుటకు, ఇంపీరియలిస్టులు వీలగునంతవరకు అడ్డుపడు చుండురు. స్వాతంత్ర్యనివాదము దశదిశల మారుమోగుచున్న యీ సమయమున, ఇంపీరియలిస్టులపని ముగిసినట్లులనే ఎంచవచ్చును. ప్రపంచశాంతి నెలకొనవలయు ననిన, వివిధజాతుల పారతంత్ర్యము తొలగవలెను. అప్పుడుగాని మన స్వర్థలంతరింపవు. దురాశలు దొలగవు. ప్రేమయు, భ్రాతృభావమును వర్ధిల్లువు. అంతర్జాతీయవ్యవహారములలో ఎవరిబాగువారు జూచుకొనుచున్నారు. తమస్వలాభమును ఇసుమంతయైనను సడలించుటకు, వారుసమ్మతించుటలేదు. ఈభావము దొలగనంతవరకు ఎన్ని ప్రతిక్రియల నవలంబించినను విఫలమగుచుండును.

గాంధీమహాత్ముని శిష్యా దినము

సోమవారము గాంధీమహాత్మునినిర్బంధదినము. దానిని విద్యుక్తముగ నవలంబించుట భారతీయుల ముఖ్యధర్మము. మహాత్ముని సంస్మరించుట మిగుల అవసరమగుచున్నది. నాయకులు కొందరు నిరుత్సాహముజెంది, భారతజాతిని నిరుత్సాహపరుపజూచుచున్నారు. తాము వెనుకకు బోదలచి, భారతీయులను వెనుకకు దీసికొనిపోవయత్నించుచున్నారు. గాంధీమహాత్ముని సిద్ధాంతముల కపారము గలిగించుచున్నారు. దేశము గావించిన దృఢనిశ్చయమును సడలించజూచుచున్నారు. ఉత్సాహ మెప్పుడును వెలుకుచుండవలెనా? ఆవేశమును వెలిగిక్కుచుండవలెనా? ఎంతకాల మోతీరున ప్రజల వేశపూరితులై యుండగలరు? ఈయావేశము కార్యరూపము దాల్చిన కొలదియు, పైపొంగు కనుపింపకబోవుట సహజము. దేశప్రముఖులు కలుపురు కారాగృహములకు గొంపోబడిరి. ప్రజలీ పోరాటములో కొంతవరకు బడలిక జెందిరి. అందుచే తాత్కాలికముగ కొంత విరామము గన్నట్టవచ్చును. ఏ యద్యమమున కయినను హెచ్చుతగ్గులుండను. నిమోక్షనతము లుండును. పాటు, పోటులుండకతీరవు. అంతమాత్రముచే ఉద్యమమును విడనాడట భావ్యమగునా? నిర్మాణకార్యక్రమము విషయమై ప్రజలలో నుత్సాహము లేదని, నాయకులు కొందరు పలుకుచున్నారు. ఉత్సాహము లేకుండుట ప్రజలలో గాదు. కార్యదీక్షకు బదులు, బాహ్యడంబరమున కలవాటుపడిన నాయకులే నిరుత్సాహము జూపుచున్నారు. ఇప్పటికిని నాయకులు పెడమార్గము ద్రొక్కుట ప్రజల కిష్టములేదు. స్వతంత్ర్యమును, మహాత్తరమును, స్వరాజ్యసిద్ధికి మాలసాధము నగు జాతీయ నిర్మాణమును విడిచి, మరల భైత్యుకపద్ధతులవంకకు మరలుట, జాతీయదీక్షకు భంగకరము. నిర్మాణకార్యక్రమమును నాయకులే నిర్వహింపగూడదు? కద్దరును గురించి ప్రజలలో సుముఖత ఏర్పడిన యీ యనకూలసమయమున, వారేల యిందుకు తోడ్పడగూడదు? జాతీయవిద్య కేల ప్రోత్సాహమొసగగూడదు? అస్పృశ్యత నేల నివారించగూడదు? ఈ కార్యముల జేయకుండ ఎవ్వ రడ్డుపడిరి? గాంధీమహాత్ముడు వెలుపలనున్నపుడు, వీరు చూపిన యుత్సాహము ఇప్పుడేమూల దాగెను? గాంధీమహాత్ముని కారాగృహమున కంపి, వారిమార్గమును తలక్రిందులజేయుట పాడియగునా? నిర్మాణకార్యక్రమము చాల అవసరమయినదే గాని యుత్సాహము తగ్గననియు, దానిని రగుల్కొల్పు

వలయునని, ఈనాయకులు మొదటదెలిసిరి. పిమ్మట నిర్మాణకార్యక్రమమునకు పనిలేదనియు, కట్టకు నకును స్వరాజ్యమునకును సంబంధమేమి యనియు, మోరిపుడు ప్రశ్నించుచున్నారు. శాసనసభలలో జేరి ప్రతిష్ఠంబనల గావించవలయునను పాట ఇప్పుడంతగ వినిపించుటలేదు. కే. యస్. రాజగోపాలాచారి లేఖ యందు, ప్రతిష్ఠంబనలు మొదలగు లేనిపోని వద్ద తులు ఆచరణసాధ్యములు గావనియు, ధైర్యముతో సహకారమొనర్పవలయుననియు సూచించబడినది. శాసనసభాప్రవేశవాదులు త్వరలో మునుగును దొలగించుచున్నందులకు సంతసింపవచ్చును. సహాయనిరాకరణమును వదలి సహకారమునకు పాల్పడి దమన్న, నెవరికిని నాడైన లేదు. సహకార వాదులు శాసనసభలలో జేరి తొడ్డుకుటకు, నిరాకరణావలంబు లడ్డుపడదు. ఇంతవరకును మితవాదులు శాసనసభలలో జేరి, సంస్కరణముల నిర్ధారణను ప్రపంచమునకు చాటగలిగిరి. సంస్కరణముల విభలర వారికి స్పష్టముగ గోచరించినను, స్వతంత్రచర్య నవలంబించుటకు ముందుకు రాలేక వెనుకటిమార్గ ముననే నడుచుచున్నారు. వీరితోపాటు శాసన సభల కందరు పోయినను, ప్రజలకు మేలుగలుగ జేయుట యసంభవము. నిర్బంధవిధానము నెదుర్కొనుట దుస్సరము. ఈసంగతి బాలునికయినను కరతలామలక మగుచున్నను, కొందరికింకను భ్రమ వడలలేదు. అట్టివారు శాసనసభలలో జేరి, ఆసాఖ్యము ననుభవించి, గణపాతమును నేర్వగల్గుదురు. శాసనసభలో నుండి తా మేమియు నుపకారము గావించజాలమని తలచి రాజీనామ నిచ్చిన శ్రీమూర్తి శ్రీనివాసయ్యంగారు మరల శాసనసభాప్రవేశమునకు సుముఖత జూపుట నేమనవలయునో తెలియదు. కాని ప్రతిష్ఠాభంగమున కంగీకరించేవాడు తమ నమ్మకములప్రకారము చరింపక, కాంగ్రెసుపక్షమంతయు ఈమార్గము ద్రొక్కవలయునని కోరుట విచిత్రము. ఉద్యమదీక్షనుండి కొందరుదొలగినను, ఉద్యమము కొనసాగకపోదు. ఉద్యమమునకు ధర్మబలముగలదు. మహాత్ముని తపశ్శక్తి, దానివ్యాప్తికి తోడ్పడుచుండును. ఉద్యమప్రయోజనము బాగుగ గోచరించినచో, ప్రజలే దీనిని కొనసాగింపగల్గుదురు. స్వరాజ్యసిద్ధి, ప్రజలసామర్థ్యము ననుసరించి యుండును గాని, పడల యనుగ్రహముపై నాధారపడదు. విసిగివేసిన పద్ధతులను మరల నవలంబించుటవలన, ఈ రెండుసంవత్సరములలో జాతి గడిచిన శక్తియు, బలమును, నశించుటదప్ప వేరు లాభము గలుగజాలదు. ఇప్పుడు దొలగింపవలసినది పరాధీనభ్రమనుగాని, శాసనసభలను గాదు. శాసనసభలప్రతిష్ఠ యంతరించినను, ఆవి యేవియోనొక రూపముగ నుండకమానవు. రూపముల మార్చిన గలిగెడి లాభములేదు. రూపముల వెనుకనున్న నిరంకుశత్వము దొలగిపోవలయును. జాతీయ నిర్మాణ మంతవేగముతోజరిగిన, నిరంకుశత్వము అంతత్వరలో దొలగిపోవును. విజయఫలిత మీ ప్రశ్నపై నాధారపడియుండును. ఎవరు ఎక్కడు కాలము తమదీక్షను నిలుపుకొనగల్గుదురు? తమ నిశ్చయము నెవరు తెంపులేక కొనసాగించుకొన గల్గుదురు? కష్టము లేన్ని తటస్థించినను, విఘ్నము లేన్ని చేకూరినను, అవాంతరము లేన్ని ఘట్టిలనను, ఎవ్వ రెక్కుడుగ తమప్రతిజ్ఞను నిర్వహించగలుగుదురు? ప్రజలూ, అధికారవర్గమూ? ప్రజలు తమ పంతమును సాగింప గల్గునెడల, విజయము తప్పక వారిదే. లేనియెడల వారిని ఓటమి యెదుర్కొనును. అధికారవర్గము మరికొంతకాలమువరకు తనప్రతిభను కొనసాగించుకొనగల్గును. ఇట్టిస్థితిలో ధైర్యమంతయు గాంధీమహాత్ముని స్మరించి, ధైర్యము

బూని, నాయకులు పెడమార్గము ద్రొక్కకుండ నివారించుట ధర్మము. ఇందుకు గాంధీమహాత్ముని మార్గమును విష్కర్చగ ననుసరించుట దప్ప వేరు మార్గము లేదు. గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధదినోత్సవము దేశమున నూతనకార్యోత్సాహమును పురికొల్పు గాక!

రాష్ట్రముల భారము

రాష్ట్రములు చెల్లించవలసిన కప్పములగూర్చి, యాశ కనకాశము లేకుండ ఇండియా రాజ్యాంగ మంత్రి తెలియజెప్పెను. ఇందువిషయమై ఇంతి వరకు తీవ్రాందోళన నలుపుచున్నవారు కొంచెము చల్లబడినటుల దోచును. మద్రాసు మంత్రి లీ సందర్భమున రాజీనామా నీయవలయునని, మెయిలుపట్టక సలహానిచ్చెను. మంత్రిపక్షమువా రింత వరకును ఎట్టి నిర్ణయము గావించలేదు. వారి సహావేశము మున్నందు జరుగునట. మద్రాసు ఛేంబర్ ఆఫ్ కామర్సువారు, ఈ విషయమై వెనుక వట్టువల జూపియుండిరి. ఇటీవల జరిగినసాంపత్సరికసభలో, నధ్యక్షతవహించిన ఆలెగ్జాండరుగో రీవిషయమై ముచ్చటించుచు, ప్రస్తుతసందర్భములలో ఇండియా రాజ్యాంగమంత్రి పెరుసలహా నేమి యాయగలడని తెలుపుటతో సంతృప్తిజెందిరి. ఇటుల బలుకుట, మెయిలుపట్టక కేవివరీతిముగదోచెను. ఇంతత్వరలో లొంగిపోయినందులకు, యూరపియను పర్తకసంఘమువారిని మెయిలుపట్టక నిరసింపెను. సర్. హుడుకోర్టు బట్లరు గారు సంయుక్తరాష్ట్ర శాసన సభలో ముచ్చటించుచు తమరాష్ట్రముపై విశేష భారము పడె ననియు, అవసరమగు ఖర్చులకయి నను తమకు డబ్బు చాలుటలేదనియు, మద్రాసు, పంజాబు, సంయుక్తరాష్ట్రములమొరలు నిరాకరింప బడె ననియు, మిగుల వగచిరి. కాని లాభ మేమి? సంస్కరణవిధాన మీతీనున నున్నది. ఆభివృద్ధి మాట యటుండ మామూలు ఖర్చులకే చాలక, రాష్ట్రములు దివాలా ఎత్తుచున్నవి.

శాస్త్రీగారి సమాధానము

శాస్త్రీగారు ఆస్ట్రేలియాకు వెదికినపుడు, అక్కడిభారతీయుల కష్టస్థితిములగూర్చి ముచ్చటించవలసియుండెను. కాని హిందూ దేశములోని రాజకీయపక్షములగూర్చి అక్కడిప్రజలకు బోధింప నవసరము లేదు. దేశమంతయు సహాయనిరాకరణము నవలంబించినను దుర్భిణిలో ఆస్ట్రేలియావాసులు బడకుండుటకు, శాస్త్రీగారులు బలికిరలు. ఇందువిషయమై ఇంగ్లండునుమూర్తిమేగాక, వలసరాజ్యము లనుగూడ తృప్తిపరుడవలె గాబోలు. వేల్పుయవరాజుగారిని బహిష్కరించినదోషమునుగూర్చి శాస్త్రీగారు తెలుసులో నర్థి కావ్వి, హిందూ దేశపుమర్యాదను కాపాడిరట! బ్రిటీషు సామ్రాజ్యబలమును గూర్చి వీరు నెక్కిచెప్పటకు, సామ్రాజ్యమునందలి పీరికిగల ప్రబలవిశ్వాసమే కారణముట. ఇట్టివిశ్వాసములేనివాడు మితవాదు లనిపించుకొనుట కద్దులు గారుట. తమను ప్రశ్నించిన మితవాదులనే పీరికల మండలించుచున్నారు. వీరిసామ్రాజ్యాభిమానము, మితవాదులకు పైతము వెగటుగదోచియుండవలెను. నాయకుని యాజ్ఞను శిరసా వహించి, లిబరలు పక్షమువా రిట్టి కుశ్చింకల నికమీద చెలుకుని గాబోలు. శాస్త్రీగారి యభిప్రాయములు లిబరలు యభిప్రాయములదాటి, అధికారాభిప్రాయముల చెంత జేరెననుట, తేటతెల్లము.

ప్రతిష్ఠంబనలు: సర్. ఫ్రాంక్ స్టైగారి బెడరింపు

మధ్యరాష్ట్రముల గవర్నరుగ సర్. ఫ్రాంక్ స్టైగారు ప్రసంగించుటలో, ప్రతిష్ఠంబనల నవలంబించువానిగాక, సక్రమాభివృద్ధిని గోరెడివారినే సభ్యులుగ నెన్నుకొనవలయు ననియు శాసనసభల చర్యలు రాష్ట్ర శాంతికి భంగకరమని తోచినయెడల, వానిని త్రోసివైచుటకై శాసన మిచ్చినయధికారమును తాము చలాయించెదమనియు, బెడరించిరి. దీనియర్థ మేమి? శాసన సభలో నిరోధమునకు బూనిన, పీటో అధికారమును వినియోగించుటకు స్టైగారు వెనుదీయరు. ఇట్టియధికారమును సంస్కరణ శాసనము తమకొన నెవని, స్టైగారు స్పష్టపరుచుచున్నారు. కాన, ప్రతిష్ఠంబనల నెదుర్కొనుటకు అధికారు లవలంబించెడి చర్యలు, చట్టసమ్మతమయినవని, వారిపుడే తెలియ జెప్పుచున్నారు. ప్రతిష్ఠంబనల సధికారు లవలీలగ నెదుర్కొనగల రనియు, శాసనసభల వ్యవహారమును సాగకుండజేయుట అసంభవమనియు, గ్రహించుట సులభము. ఇందుకై ప్రయత్నము నలుపుట, వృథాశ్రమయనుటకు సందియములేదు.

సానికవార్తలు

సుగుణవిలాస సభ:—ఈసభవారు శేపు 17-న తేది ఆదివారం సాయంత్రం 5-30 గంటలకు షిర్డోరియా కల్లి య హాల్లో 'వారిశ్చంద్' హాటమును తమిళమున ప్రదర్శించెదరు.

దక్షిణ హిందూస్థాన ధీమగ్వరసంఘము:— భారత రాజ్యాంగమంత్రి వచ్చేసంవత్సరము వి. శం. ఆన్. కమిషనులకు 30 మంది బ్రిటీషు, డేక్లరులను నియమింప తీర్మానించినందులకు ఆక్షేపణజేయుటకు భారత ధీమగ్వర సంఘ యొకటి 18 తేదీ సోమవారం సాయంత్రము 5-30 గంటలకు వై. యం. సి. పి. భవనమున జరుపబడును.

చింతాడిపేట సత్కాలక్షేపసభ:—ఈ సభ యాజమాన్యమున ప్రహ్లాద్రి టి.పి.కృష్ణభాగవతారాధాకావ తంబా పూరు 17 న తేదీ ఆదివారము సాయంత్రం 4 గంటలకు పురుషోత్తమహాల్లో (నెం 93 ఆయామెనలపేది చింతాడిపేట) రావరాసు చరిత్రమును కాలక్షేపము జేసెదరు.

శ్రీవిశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతబోధనసభ:—శ్రీ మాకో ప్రసన్నవినాయక్ ఎ. పార్థసారథివాయు మిగాడు (మధర) పి. నాగయ్య హిందూధర్మపాఠశాలలో నెం 80 నెం.టుజేవియరు వీధిగూహమున 16 న తేదీ శుక్రవారమున ప్రతి శుక్రవారము 7 మొదలవచ్చి 8 గంటలవరకును తిరుప్పావై స్తోత్రముమీద 80 ఉపవాక్యముల నిచ్చెదరు.

ఘోరహత్యానిరూపణము:—13వ తేదీ రాత్రి తిరులిక్కోటి మోరోడ్డులో హత్యగానింపబడిన అన్నకడ్డి ఉడువాని శరేవరమును గూర్చి తిరులిక్కోటి పోలీసు ఇంస్పెక్టరు మానుగాడు విచారించి యాక్రొంకి విధముగ నిరూపణ గావించిరి:—బుజ్జుమీద దెబ్బలతోలింపుపాకియాలన పరణము సంభవించెను. మృతుక శరేవరముపై దెబ్బలకొట్టి చంపినది రామస్వామి, ఇల్లయ అవతారలేవని సాక్ష్యమునబట్టి తేలికయె. నూరడ్డికను నిలుపజేయువాడు ఈసాక్ష్యము జేయించ ననియు ఉద్దేశించెదమను.

చిత్తూరులో ఇటీవల జరిగిన 5 న ఆంధ్ర రాష్ట్రమునకు సర్వహానినిత్రము అన్ని బాపథలనండి రు. 1,82,14-2 ప్రేమలు నను రాడి అయ్యు ఖర్చుకాడి నట్లు ఆహ్వాన సందర్శనమువారు దెబ్బపడుచున్నారు.

భట్టిప్రోలు దొంగపాడు గ్రామములో దర్బారుదినమున క్షతుకుల జరుపబడినది.

దేశీయ మహాసభ

గాంధీమహాత్ముని శిక్షాదినము

18 వ తేదీని ఉదయమున చెన్నపురి జేతీయభవనాజమందిరమున ప్రార్థనాదులు జరుగును

అనహాయవాదులను శాసనసభలకు ఎన్నుకొనగూడదు

మధ్యరాష్ట్రముల గవర్నరు ప్రజలకు చేసిన బోధనము - హెచ్చరిక - మందలింపు

గయలో సాంఘిక మహాసభ

ఎం. ఆర్. జయకరుగా రధ్యక్షత వహింప నంగీకరించిరి

శ్రీమతి కస్తూరిబాయి, శ్రీయుత గోపాల్లాను దేశాయిగార్లు

బార్నిను మ్యునిసిపాలిటీవారు సన్మానపత్రము మెసంగగా ఆది అకమమని కలక్టరు రద్దుపరచుట

శ్రీయుత గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి

శ్రీయుత మద్ది రాధాకృష్ణయ్యగార్లు

రేపు ఉదయమునకు కడలూరు చెఱసాలనుండి చెన్నపురికి వచ్చెదరు

ఉదయమున 7 గంటలకు ఎగ్జామినేషనులో స్వాగతి మియ్యబడును

సాయంకాలము 4 గంటలకు సాందర్యమహాలులో సన్మానసభ జరుగును

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

రాష్ట్రీయకాంగ్రెసుకార్యసంఘసభ

గుంటూరులో 20 వ తేదీ మధ్యాహ్నము జరుగును

భీమవరము నాయకుల రాక

20 వ తేదీని భీమవరములో స్వాగతసభ - ఆంధ్రరత్న గోపాలకృష్ణయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద జరుగును
తిలకునిధి నిమిత్తము రామబాసుగారికి 116 రూపాయ లబ్ధిపబడును

గాంధీ మహాత్ముని శిక్షాదినము

చెన్నపురి జేతీయభవనాజమందిరము

ఈనెల 18వతేదీ గాంధీమహాత్ముని శిక్షాదినముగాన ప్రార్థనాదులు చెన్నపురి జేతీయభవనాజమందిరమున (317, లింగిశెట్టిపేట వార్డు-వైపు) ప్రార్థనాదులు జరుగును.

అనహాయవాదులను శాసనసభలకు ఎన్నుకొనగూడదు

మధ్యరాష్ట్రముల గవర్నరు హెచ్చరిక

మధ్యరాష్ట్రముల గవర్నరు 30 ప్రాంతముల గారు

మోటావారు వెళ్లగా అచట యంత్రశాలలయనమానమును ప్రతివర్తకులను వారికి స్వాగత మొసంగిరి. స్వాగతించుటయు అనలసభలలో దొరకనమువారు సమపాదము కలుపుటచే చేసెదరు. పరిశీలనాభివృద్ధి కరణమును నివహించువుల వచ్చిరి చేసెదరు. ఆదాయపుట్టు యుత్పాదకులగుర్ని శకవిమోక్షమున తెలుపజేయును. ప్రయాణసౌకర్యములనుగూర్చి జిల్లాబోర్డులవారు ముఖ్యమంత్రివరకువినాది వారినను బట్టెలెను అని గవర్నరు నుడివెను.

శాసనసభలవిన్నికలు

ఈసారి శాసనసభలకు ఎన్నుకొనటాని విధానమున సంకల్పమును కలవారిని ప్రాంతములలోని అభివృద్ధి శాంతిమార్గమున బడయగోచరమైన మోతమె ఎన్నుకొనవలెను. నికోధకర్తుల నవలంబి చి తొందరలనుకరింపగోచరమైన ఎన్నుకొనగూడదు. ఒకజేత మొగట్టిపారిదేవున్న కొనినవో వారినికోభవనమున తొందరలు కలుగజేయటము శాంతిమార్గా ప్రాంతములవారు సాపటమును దొరకనమువారు నిష్పంథవిధానము నవలంబింప వలసివచ్చును. అపుడు మీరు దొరకనమువారిని నిందింపజేయును. శాసనసభవా రామోదించిన తీర్మానమువలన రాష్ట్రీయయొక్క శాంతిని భద్రమునము భలము కలుగునని తోచినవో ఆ తీర్మానమును రద్దుచేయుటకు గవర్నరుకు అధికారము కలదు. అట్టి సంకల్పములో గవర్నరు అట్టి అధికారమును వినియోగ పరచునెదల మీరు గవర్నరును నిందింపగూడ దని నైగాడు నుడివెను.

దేశీయ మహాసభ

గయలో 23 వ తేదీని ప్రారంభమగును

దేశీయకాంగ్రెసు మహాసభ గయలో ఈ నెల 23 వ తేదీ శనివారమునాడు ప్రారంభమగును. గాని ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రతినిధులందఱును ఆతేదీలోగానే గయలో నుండవలెను.

శ్రీయుత గొల్లపూడి

సీతారామశాస్త్రి

శ్రీయుత మద్ది రాధాకృష్ణయ్యగార్లు

సాందర్యమహాలులో స్వాగతసభ

కడలూరు చెఱసాలనుండి వలబడిన శ్రీయుత గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి శ్రీయుత మద్ది రాధాకృష్ణయ్యగార్లు రేపు ఉదయమున 7 గంటలకు ఎగ్జామినేషనుకు వచ్చెదరు. అచట వారికి స్వాగత మియ్యబడును. రేపు సాయంకాలము 4 గంటలకు గోవిందస్వామి నాయకపీఠ సాందర్యమహాలులో సన్మాన సభ జరుగును.

ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు

కార్యసంఘము

అనంతరమావేశము

ఈనెల 20 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు

గుంటూరులో జరుగును

గయలో జరుగె కాంగ్రెసుమహాసభకు ప్రతినిధులుగా వెళ్లగోరుదు మరొకరినకు వంశీక దక్షిణుల రామోదించుటకు అవసర కార్యసంఘము గుంటూరులో యీ నెల 20 వ తేదీ బుధవారమునాడు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు జరుగును. సభ్యులందఱును రాగోరెదమని కార్యకర్తలు నేడు కరింపవలెను.

శ్రీమతి కస్తూరిబాయి గాంధీగారు

శ్రీయుత గోపాల్లాను దేశాయిగార్లు

బార్నిను మ్యునిసిపాలిటీవారు సన్మానపత్రముల నిచ్చుట

కలక్టరు ఆజ్ఞాపన

కొంతకాలముక్రిందట గాంధీమహాత్ముని భర్తవత్తి శ్రీమతి కస్తూరిబాయి గారికిని ప్రభుత్వమువారిచే జరపరుకొనబడిన ఎట్టేటుతాళుకాదారు గోపాల్లాను దేశాయిగారిని బార్నిను మ్యునిసిపాలిటీవారు కలక్టరు అనుమతి లేకుండా సన్మానపత్రములను సమర్పించిరి. దానినిగూర్చి చాలాఉత్తరప్రత్యుత్తరములు గంభీరమధ్యస్థులను కలక్టరుకును జరిగెను. అతిర్మానములు చెల్లవు. అంగువిషయమై ద్రవ్యమును వ్యయపరచినచో అది చెల్లదు. అని కలక్టరు వ్రాసెను. అట్లాతీర్మానమును రద్దుచేయగూడదని మీదట కలక్టరుకు కంప్లైటు నమోదయి తయారు చేయబడ్డారు.

భీమవరము నాయకులు

20 వ తేదీ ఉదయము మొయిలులో

తాడేపల్లి గూడెము వచ్చెదరు

శ్రీయుత అయ్యగారి లక్ష్మీకృష్ణి (హం గారు తన తక్కిన నాయకులందఱును 20 వ తేదీ ఉదయమునకు మొయిలులో తాడేపల్లి గూడెము చేరెదరు. వెంటనే అట నుండి బయలుదేరి ఉదయము 9 గంటలకు భీమవరము చేరెదరు. అనాడు 9 గంటలు మొదలు సాయంకాలమువరకు భీమవరమునాటి శుభాకలాభవనమున సభ జరుగును ఆంధ్రరత్న రామబాసు దుర్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి సభ కధ్యక్షత వహించుటకు దయతో నంగీకరించి. రామబాసుగారు 19 వ తేదీ రాత్రి కలకత్తాకు వెళ్లు మొయిలులో తాడేపల్లి గూడెములో దిగెను. తిలక్ స్వరాజ్యసిద్ధి కిచ్చు నిమిత్తము రామబాసుగారికి 116 రూపాయ లబ్ధిపబడును వచ్చునగా వరిమండలము వారిందరకు ముఖ్యముగా భీమవరము తాళుకావారు అధికముగా భవనములను చేయి ప్రార్థితులు ఆదరింపు ముఖ్యముగాదయచేయి ప్రార్థితులు. ఈవిషయము ఇచ్చివరకు చేయబడిన ప్రకటనలన్నియు దీనితో రద్దుచున్నవి నీ భవనపాటి మార్గవారాయణగాని నేడు భీమవరమునందే కంటి కంటి.

మార్నింగు న్యూసు

అనహాయవాద ద్రవిడ దివపత్రిక

నెలకు ఎనిమిదణాలు పందా. విడిసంచిక ఒక కాసి (కాలణా) మాత్రమే చూడవచ్చుడిటు

ఈపత్రిక శ్రాత్తగా తిరువళ్లూరునందు ప్రచురింపబడు ఉదయమున ప్రకటింపబడును. ప్రింట్ మిక్కిలి శుభము. చందానెలకు ఎనిమిది అణాలు. విడిసంచిక మాడు దమ్మిడిటు. ఈపత్రిక బహిష్కరణ ప్రయత్నము సమర్థించును శ్రీమాన్ కే. పి. నేదాంతా రిగారు ముద్రాపకులు. ప్రకాశకుడుగను ప్రకటింపకొనెను. ఇది కాంగ్రెసు పక్షమును బలపరచుచుండును. కాంగ్రెసు పక్షమును ప్రతిఘటించు వారుగా తెలియజేయుటకు బీదలుగూడ కొని చదువుటకు వలయునని ఒక్క కాసికే యీ పత్రిక విక్రయింపబడుచున్నది. ఆ ఉద్దేశ్యముతోనే యీ పత్రిక కొట్టు మిక్కిలి తక్కువ చందా నెలకు 8 అణాలు మాత్రమే విక్రయింపబడును.

జాతీయసాంఘిక మహాసభ

ఎం. ఆర్. జయకరుగా రధ్యక్షత వహింపును

గయలో జరుగు భారతి సాహితీ సాంఘిక మహాసభ కధ్యక్షునిగా ఎం. ఆర్. జయకరుగారి సన్మానసంఘమువారు ఎన్నుకొనిరి. అంతకు జయకరుగా రంగీకరించిరి.

తిరువూరు హిందువుల ఆరెస్టు

ముద్దూరువారు జామీనుమీద వదలుట 148, 149, 324, 326 పెక్కు నుల క్రింద ఆరెస్టుచేయబడిన హిందువులందరిని జామీనుమీద వదలుట చేయుటకు మైసూరు చిఫ్ కోర్టువారు తీరు వాస: గిరి.

ప్రసిద్ధులందఱు తప్పక దయచేయ బ్రార్థితులు

[illegible]

విదేశ వార్తలు

నవ్వుపరిహారముల సమస్య

బోనరాలాగారి ప్రకటన

ప్రభువులసభలో చర్చ

టీఫ్లు, డిసెంబరు 14:—బోనరాలాగారు శ్రీరేణురామరావు కామన్సువర్గంలో నవ్వుపరిహారముల సమస్యపై మాట్లాడుచు ఇట్లు చెప్పిరి:—

ప్రైవేటువారు మనదేశమున నవ్వుపరిహారములకు అధికముగ భవనము కల్పించియు అభవనము చేసేవారొకరైనను విధమున వ్యయపరచవచ్చు ననియు నమ్ముచుండిరి. జర్మనీవారు భవనము ఇచ్చుటకు అంగీరించిరిగాని చెల్లించిన సామగ్రియంతయు మిగుల గృహమున నున్నది. జర్మనీవారికి సామగ్రి చెల్లించగల రీతి నేర్పెను నమ్ముచుండితిమి.

ప్రైవేటువారి అభిప్రాయములు

“ఒకమహాభవనమును కట్టించి దానిని జరిగినది ప్రతి పర్యాయము జర్మనీవారికి అప్పు చెల్లించు విషయమై కృతః ఇచ్చుచుంటిమి. కాని పరిస్థితులు నానాటికి వివరించుచున్నవి. లాభము కలుగుటలేదు. అని ప్రైవేటువారు చెప్పుచున్నారు.

జర్మనీ ఆర్థిక పరిస్థితులు

నవ్వుపరిహారముల సమస్యను జర్మనీవారు ఆర్థికముగ నోట్లను ప్రయోచించి తమ ఆర్థిక సౌభాగ్యమునకు భంగము కలుగునట్లు చేసిరి. నా రిగ్గుడు సామగ్రి చెల్లింపలేదున్నాడు. జర్మనీవారు దుర్జయముతో ఇట్లు చేయుచున్నారని ప్రైవేటువారు నేరొకపక్షము చేయుచున్నారు. ఇట్లు చేయుట జర్మనీదేశమునకే విచిత్రముగ నున్నది. నా రెవుడును తమ ఆర్థికపరిస్థితులను సరిచేసికొనట. మాన్యురైగ్ ప్రయత్నింపలేదు.

ఇంతవరకు సామగ్రిపాపముల వలన ఎట్టి లాభము కలుగలేదుగాన కఠినచర్య లుపరిచించెదమని ప్రైవేటువారు చెప్పుచున్నారు.

ఇంగ్లీషువారి విధానము

జర్మనీవారు సుధివర్తనులను పెంపేర్చిన రను సమర్థతముతో ఇంగ్లీషువారు వారికి ప్రతిపర్యాయము కొంత కృతః ఇచ్చుటకు అంగీరించుచుండిరి. నవ్వుపరిహారములను ఇంగ్లీషువారు నిరసించినవలయు ననియు, మిత్రపక్షాలవారు ఇంగ్లీషువారి కియ్యవలసిన అప్పులను చెల్లించ కక్కరలేదనియు ఇట్లే అరిమి కావారు ఇంగ్లాండు ఇచ్చుకలసిన అప్పులను త్రొసివేయవలయుననియు ఇట్లుచేసిన యీ సమస్యపరిష్కారమున ననియు కొందరు సలహా ఇచ్చుచున్నారు. మిత్రపక్షాలవారిలో ఇంగ్లీషువారు మాత్రమే అప్పులను చెల్లించవలసిన బాధ్యత కలిగి యుండవలయు నని చెప్పుట ఎంతమాత్రము సమంజసముగ లేదు. మా ఆర్థికపరిస్థితులు కొంచెము కృత్రిమముగ నున్నవిగాని పాపము దుర్భల ననుభవించుచున్నాము. ఈ క్రిష్టసమస్య శీఘ్రకాలములో పరిష్కరముగ కరిగింపవలెనని యింగ్లాండువారు కూడ ఆర్థిక దుర్భల వాటిల్లును. జర్మనీ కష్టమండి ఎట్లు భవనము వసూలు చేయవచ్చునో అను విషయమై బ్రిటిషువారు ఆలోచించుచున్నారు కాని జర్మనీ ఆర్థిక విప్లవమునకు సమీపించుచున్నదని కృష్ణముగ విశేషమగుచున్నది.

రూపు ఆక్రమణము

ప్రైవేటువారు రూపుప్రదేశమును ఆక్రమించుకొనవలయునని కోరుతున్నారు. ఇందుకల్ల యీ సమస్య వివరించి కొంచెము సామగ్రియను రాబట్టుకొనుటకు వీలులేదనియు. కావున ఇట్టి విధానమును బ్రిటిషువారికి రితిమాత్రము అంగీరింపరు. ఇట్టి విషయ పరిస్థితులలో ఇంగ్లీషువారును ప్రైవేటువారును భేదాభిప్రాయములై యున్న విరోధాభిప్రాయమునకు అనంతము వాటిల్లును.

లాయడుబార్లెగారు

ప్రధానామాత్యుడు కామన్సువర్గంలో ఇట్లు ప్రసంగించి బోనరాలాగారి విధానము సమంజసముగ నున్నదని లాయడు బార్లెగారు చెప్పిరి.

ఈసమస్య సంతృప్తికరముగ కర్మరూపమున నని నమ్ముటకు వీలులేదుగాని జరుగవచ్చు పాఠము సమానమునందు కొంతవరకైనను రాజీ తీసుకునని నమ్ముచున్నానని లాయడు బార్లెగారు చెప్పిరి.

ప్రభువుల సభలో చర్చ

బర్మింగ్హామందు ప్రభువుగారు బోనరాలాగారు ప్రకటించిన విధానమును అంగీరించుచు ఇతరదేశములందుకన్న ఇంగ్లాండు సంచయ ప్రస్తుతికముగ విధింపబడుచున్న దనియు, ఇతరదేశములందున్న యీదేశమునందు నికద్యోగుల సమస్య తీవ్రముగ వ్యాపించుచున్నదనియు, ప్రైవేటువారి సలహాలను అంగీరించుట కంతమాత్రము వీలు లేదనియు చెప్పిరి.

ఆమృతాంజనము

నుందరమైన 1923 ఉత్సాహగమైన

శ్రీ రాధాకృష్ణుల క్యాలండరు

విక్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నది

క్యాలండరు వెల 1-కి 0-4-0 వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-6-0

వెంటనే వ్రాసుకొనవలయును.

ఆమృతాంజనము

అన్ని నాళ్లు లకు దివ్యామృతము

ఆమృతాంజనం డిపో, మద్రాసు, బొంబాయి.

నవ్వుపరిహారముల సమస్యను పరిష్కరించుటకును, జిరో పా ఆర్థిక పరిస్థితులను చక్కపరచుటకును, ఇంగ్లీషువారు తమ అప్పులను కదిలించేయుటకు అంగీరించుట ప్రశంసనీయమనియు, ఇందులకు అంతర్జాతీయ మహాసభను సమావేశపరచవలయు నని యుగప్రైవేటువారు పట్టుదలతో నుండిన ఇంగ్లీషువారు మాత్రమే విధానమును మార్చుకొనవలయు ననియు చెబుటగ్రహించి కచ్చి ప్రైవేటువారి సలహాలను ఖండించిరి.

ప్రాస్న

రాజకీయ విషయదత్త

లండను మైక్యుకాత్రిక పారిగు విలేఖకు డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

ప్రాస్నకందు నవ్వుపరిహారముల సమస్యపై రాజకీయపరిస్థితులు వివరుముగ మానుచున్నవి. ఇంకను ప్రధానామాత్యులీ విషయమై ఆలోచించుచున్నందున వార్తాపత్రికలందు గాని కథలందుగాని యీవిషయమై తీవ్రముగ అంధోళనము సలుపుట యొక్కము కాదని పాయింట్ గారు నూచించిరి. 15వ తేదీన డిప్యూటీ ఛేంబరు వారికి యీవిషయమై ప్రకటనము గావించుటకు పాయింట్ గారు అంగీరించిరి.

కొన్ని ప్రైవేటువార్తాపత్రికలు కఠినచర్యలు తుప్పుకొనట అవసరమని నాదించుచున్నవి. సామగ్రిపాపము లన్నియు నిర్మూలకము మైనందున కఠినచర్యలను ఆదేశించుట యొక్కముకాదు. జర్మనీ నుంచుమును మిత్రపక్షాలవారే వసూలు చేయవలయు ననియు జర్మనీగనులను ఆదవులను స్వాధీనులను కొనవలయు ననియు వార్తాపత్రికలు సలహా ఇచ్చుచున్నవి.

రూపు ఆక్రమణమును నెరేటు సభయందలి విశేషాంగ సంఘము వారు ఆదేశించు చున్నట్లు తెలియుచున్నది. కఠినతలు వివరుముగ నున్నను ప్రాస్నప్రధానమంత్రి అంతయు చక్కచెట్టుల డని ఊహింపబడుచున్నది.

లాసేనుమహాసభ

రాజీ కుదురుట

టర్క్వివారు సేవనసలీగునందు చేరెదరు.

టీఫ్లు, డిసెంబరు 14:—అల్పసంఖ్యాకలవిషయమై మిత్ర పక్షాలవారి అభిప్రాయములను కర్మరూపముగారు పుష్టముగ ప్రకటించియుండిరి. అందుకై అల్పసంఖ్యాకలకు సంబంధించిన విషయములను గురించి లీలచిట్ సేవనసలీగు తీర్మానించవలయు ననుకలహాను టర్క్వివారు అంగీరించిరి. కడచిన తొమ్మిదిసంవత్సరములలో రాజకీయ నేతములకొరకు శిక్షించబడినవారి సంఖ్యను కదిలించేయుటకు కూడ టర్క్వివారు అంగీరించిరి. టర్క్వివారు శిక్షించబడినవారు లాసేను మహాసభ విజయవంతముగ కొనసాగుటకు అడ్డు నున్నాగొప్ప అటంకము తొలగిపోయినది.

కర్మరూపముగారు దెవరిపు వాక్యములవలన లాభము కలిగినది. ప్రభువుగారు తమ అభిప్రాయములను ప్రకటించిన పిమ్మట ప్రపంచసానుభూతిని పొగొట్టుకొను మార్గము మహిమలు యొక్కము గాదని కలువున ప్రతినిధులు టర్క్వివారి కధుకు తెలియచెప్పిరి.

ఇంక అల్పసంఖ్యాకలవిషయమై లీగు ఆఫ్ నేషన్సు వారి ఉపసంఘము ఆలోచించెదరు. టర్క్వివారిని లీగు ఆఫ్ నేషన్సునందు చేర్చుకొనుటకై జనరలయందు అసాధారణసభను జరుపవలయు నని మిత్రపక్షాలవారు రుద్దేశించుచున్నారు. టర్క్వివారిని లీగు ఆఫ్ నేషన్సునందు చేరుట అంగీరించగ నే కర్మరూపముగారు సంతోషమును ప్రకటించిరి.

ఇతర ఉపసంఘములు తమవసూలను చక్కగ కొనసాగించుచున్నవి.

అర్మీనియను సమస్య

అర్మీనియనులకు కృతఃకము కలుగజేయు సందర్భమున కర్మరూపముగారు రొగిన సలహాలను ఇన్స్టిట్యూషుగారు నిరాకరించిరి.

కామన్సువర్గ

బై ఎలక్షన్లు

లండను, డిసెంబరు 13:—ప్రాస్న మవుతున్నదొక బై ఎలక్షన్ జరిగెను. కాన్స్టేబుల్ల పక్షమునకు చేరిన కలలు లెస్లి విల్సనుగారు 14301 వోట్లు, ఇండిపెండెంటుపక్షమునకు చేరిన థాడసుగారు 8434 వోట్లు పొందిరి. కలలు విల్సనుగారు పార్లమెంటుకభ్యుదయ ఎన్నుకొనబడిరి.

మ్యాజీలాండు

ఎన్నికలఫలితములు

మ్యాజీలాండునం డిటివల జరిగిన ఎన్నికలలో వివిధరాజకీయకక్షలకు చేరిన సభ్యుల సంఖ్య ఈ కిందివిధమున నున్నాదని యాటరు తంతివార్త పంపుచున్నాడు.

ప్రభుత్వపక్షము	58	సభ్యులు
ఆపొజిషను	20	"
కార్మికులు	17	"
ఇండిపెండెంటులు	5	"

మరల ఫిబ్రవరి 13 వ తేదీన సమావేశ మగును
లండను, డిసెంబరు 14:—శ్రీరేణురామరావు కామన్సువర్గంలో పార్లమెంటు మరల ఫిబ్రవరి 13 వ తేదీన సమావేశ మగునని బోనరాలాగారు ప్రకటించిరి.

బొంబయియందు మాంటాగుగారికిలావిగహము నందు టక్ర దాదాపు 7000 పౌనలవిరాళమును వసూలు చేయబడెను. ఇటాలియను శిల్పిజగు సిగ్గురు వికార్డిగారు కలావిగహములను తయారు చేయుచున్నారు.

దుందుభినామ సం॥రం మార్గశిర బ॥ ౧౩, శనివారము

గ్రంథ పరిచయము

ఈక్రింద వ్రాసిన గ్రంథములు ఆభిప్రాయము నిమిత్తమై మాతాశ్రయము నలంకరించినవి. మా పాఠకులను తత్పరిచయము నొనర్చుకొన బ్రార్థించెదము—ఆం. ప. సం.

నానా రాజన్యచరిత్రము:—గ్రంథకర్త శ్రీరామ పీఠబ్రహ్మయ్యగారు. తెలుగుపండితులు. నోబిల్ కాలేజి. బండ్లరు. వేల రు ౩-0-0 ఈ గ్రంథమునందు ఆంధ్రదేశమునందలి వివిధ ములగు సంస్థానములకు జేరిన - ఆంధ్రదేశములగు సంస్థానాధీశ్వరులగురాజకుమారుల చరిత్రములు చక్కనిశైలిలో వ్రాయబడినవి. వేంకటగిరిసంస్థానము త్యాగపాడుసంస్థానము వాసిరెడ్డివారి సంస్థానము మనగాల దేవకోట నూజివీడు (కర్నూలు) మున్నగున వాంతరజమిలలో సహా చార్మహల్ - మంత్రి వ్రేగడ వైలవరము విస్సన్నపేట దక్షిణకల్లూరు కొచ్చెర్లకోట వత్సావాయ మండలమున్నగు సంస్థానములయొక్కయు తదధీశుల యొక్కయును సంగ్రహచరిత్ర లిందు వ్రాయబడియున్నయవి. శ్రీయుతులగు రామబ్రహ్మయ్యగారి ఈయద్యమము మిక్కిలి జ్ఞాన్యుమైనదియును అత్యాకర్షకమైనదియును సంస్థానాధీశులు మున్నగువారెల్లరు నాదరింపదగినదియును చార్మతాత్మికమైనదియు నని మాభావము. ఈగ్రంథము వేంకటగిరి జమిందారులగు శ్రీరాజా లక్ష్మీనెంటు కలంగోటి గోవింద కృష్ణయ్యారచేంద బహద్రుగారికి కృతీయాయబడినది.

అనన్త:—గ్రంథకర్త పంధ్యోగం వేంకటసుబ్బయ్య శర్మగారు. తెనాలి. ఇత్యది యొక సాఘికగాథను గఱచిన చిన్న పద్యకావ్యము చక్కనికవిత్వము. శైలిసరళమును మృదువునై ఇంపు గొల్పుచున్నది.

శ్రీమద్భాగవతసారము:—గ్రంథకర్త ఎలమర్తి శ్రీనివాసరావుగారు (గోవావరిజిల్లా రామచంద్రపురం) ఇది యొకభక్తి ప్రదీపకమగు గ్రంథము. ఇందు భాగవతముయొక్క మూలమంతయు గాయత్రీభాగవతము - మున్నగునవి చక్కని ఆంధ్రీకరణములతో సహా విరాజిల్లుచున్నవి. వేల అణాలు 4.

ముస్తఫా కమాల్ ఘామా:—గ్రంథకర్త దామరాజు పుండ్లరీశావుడుగారు. గుంటూరు. ఈగ్రంథమునందు తురుష్కజాతి యోధాధాతుడగు ముస్తఫా కమాల్ ఘామాగారి జీవిత చరిత్ర ముప కల్పింపబడిది. శైలి చాల సరసమును విషయ పూర్ణమునైయుండి చదువరుల నాకర్షించుచున్నది.

వీర రాజ ఆంధ్రవచన భారతము:—ఇది 17 వ శతాబ్దమున మొనూరు మహారాజుగు చిక్క దేవరాయల మంత్రి యగు దళవాయిరాడ్డ మహీపాలాని పుత్రుడగు కళువె వీర రాజు రచించిన వచనభారతము. ప్రస్తుతము మాయెందకు ఈ భారతమునం సభాపర్యములొని రెండుభాగములు మాత్రము చేయున్నవి. వీరరాజు వచన రచన మిక్కిలి మృదువై రస భూయిష్టమై మూలానసారమై మనోజ్ఞ మగుచున్నది ప్రస్తుతకాలమునందెట్ల ననోజ్ఞులగు వచనరచనములు పూర్వవి లభించుటయే యరుదు ఎంతయో మృతమచేసి నీకరించి చక్కగా ముడించి ప్రకటించినప్పుడు గూడ మనవారికి నాదరము చాలమందిముగనున్నదని వ్రాయుటకు చింతవొడమును. ఇది చాల విచార్యము. ఆంధ్ర మహాబహులండును ఈభారతము నాదరించి ప్రకాశకులకు ప్రోత్సాహము నీయగోచరము. కలసినవారు ఎన్. కే. వెంకటేశముగారు. ఎం. పి. ఎల్. టి. లెక్కర సీదెడు దీప్తికాశేజి అనంతపురం—అని వ్రాయవలయును.

విద్యార్థులారా!!!

మంగిపూడి-వేంకటేశ్వరగౌరవ. సీ. అస్వతంత్రతల్ల కాలవాలంబెన దేశంబు గోడు జింతింపవలదె? అన్యకప్టంబుల కాటపట్టెయున్న జన్మభూమికి నేవ సలువవలదె? అజ్ఞానతిమిరచ్ఛటా వృతంబైనట్టి సోదరా లికి దారి జూపవలదె? ఆపదల్లి నిమగ్నమై నశించుచునున్న ప్రియమాతృపుత్రుని పుద్గరింపవలదె? తే. బాతియెల్ల నధోగతి జనుచునుండ నడ్డుపడి యొప్పుతికి నెట్టివరయవలదె? ఏలమికింతటి యువేత్త చాణ! చాలు! అలసతను మానిరెండు! విద్యార్థులారా! సీ అతిభూతకథలు జల్యను వాలకథలు మీ కర్తరంధ్రముల సోకంగ లేదా? అలభిలాభతుకు వాటిలిన యాపత్తు మీ వీరులకెపుడు వినిపింపలేదా? దేశభక్తులు ముప్పది సహస్రములుజైళ్ల గృహియుండు మాటల కించలేదా? వేలకు వేలకాలీలు లీలగ బోవు వింతైన బలివార్త వినుటలేదా? తే. నీకవోసిన నిమ్మలై నిమ్మశ్రముగ తమ్ముగానట్లులున్న చందంబిదేమి? కలదు బాధ్యత మీకిందు గదలిరండు! త్యాగిలురు కండు! విద్యార్థులారా! సీ. గాంధీమహాత్ముండు కారణ జన్మండై యీ దేశమున నుద్భవించెననియు అకడమ్మకంపు కార్యములు వెక్కులుసేసి యతిలోక విఖ్యాతుల దయ్యెననియు

నామదేవ చరిత్ర:—ఇదియొక సారికథ. భక్తమహిమను ప్రతిపాదించునది. గ్రంథకర్త గుంటూరుజిల్లా శేషలెత్తాలూకా కాపూరు గ్రామవాసియగు బాలకవి తుమ్మల సీతారామమూర్తి చాదరిగారు. శైలివిశిష్టము. ఇందు చక్కని సుగీతపు మట్టుకలవు. వేల అణాలు 4 లు. గ్రంథములు గ్రంథకర్త యొద్ద లభించును.

తారకనామ ప్రభావము:—కొండపల్లి వేంకట దాసుగారు (జొన్నపాడు) రచించినది. దీనియందు శ్రీరామ నామ మహాత్యము గోమహావమున నెలకొల్పబడినది. శైలి చాల చక్కనిది.

సుశీల:—గ్రంథకర్త మోదవరపులక్ష్మీ సరమాంబ గారు. ఇదియొక చిన్న సారికథ తెనాలి రామకృష్ణకవి రచించిన పాండురంగ మహాత్యమునందలి కథయే యిందు సారికథామూలమున వ్రాయబడినది. శ్రీమతి సోదరిసరసమాంబగారుచక్కని శైలిలో - మిక్కిలి మనోజ్ఞముగా - నీకృతిని తీర్చి వ్రాయగల్గినందులకు చాల నంతసించుచున్నాము. గ్రంథములు వలయువారు. డి. వి. రమణారావు మైలాపూరు మద్రాసు అనుచోటునకు వ్రాయవలయును.

తల్లికి మొగుడు:—గ్రంథకర్త కోడాలి సత్యనారాయణరావుగారు. ఇత్యది సాంఘిక విమర్శనయాశ్రయముగ ఒక చిన్నకథ. గ్రంథము నీతిభోధకమైనను శీర్షికవలె గనపించునేమో! వేల అ ౧-౬-౦. వలయువారు యం. ఆర్. ఆచార్య అందు కో ఏలూరు కృష్ణాజిల్లాకు వ్రాసిన పొందగలరు.

ధర్మపూతంబు స్వాతంత్ర్య సంధిమా పుణ్యండు నడిపితుల బూనెననియ అదిహేతువుగ నమ్మువారి దోషియటంచు న్రభులచే కిక్కింపబడియె ననియు తే. ఎటుగో? మీరు గుండెలు కరుగకుండ గండజిలలను జేసెనో కంబభవుడో? కేకిసలు కొట్టుచున్నార లోకులెల్ల తరలి వేవేగరండు! విద్యార్థులారా! సీ. రాటంబువైమాలు నీటుగా వడవడి! మేటి తనంబెల్ల లోటునడదు! భద్రకవస్త్రముల్ కడుపునీతిగట్టుడి! గౌరవంబునకు భంగంబురాదు! జాతీయవిద్యనే చక్కగా జదువుడి! జీవోపాధిక జేటురాదు! కృషికవాణిజ్య కృషులభ్యసించుడి! పరువునకేమి లోపలురాదు! తే. వేవభావలనుడిగి వివేకమెటిగి వుప్త జీవనమందె సుత్యపించెంది మెలగ నేర్చిన నరచేత గలదుముక్తి తత్వవేత్తలకండు! విద్యార్థులారా! సీ. భూతసన్నిత్రు దేశాతికర్తలుడు తపో వీరుడే నేనాధికారిగా! త్రిభువనభేద్యమై దీపించురెల్ల భగ్వమే కడిది కత్తళముగాగ! మజదుర్గమము సాధుజనాశ్రయంబైన ఘనతరాపింస దుర్గంబుగాగ సర్వాగ్రహత సంపాదితం బాత్మ బలమెల్ల చతురంగ బలముగాగ తే. తుమముకాంతము నీతితాయధములుగాగ రంగమున ధీరుడై నిర్వి భంగపడక ఆశ్చర్యమై రిపుకీతుని తలంచు నద్భుతపు యుద్ధపుష్ప వెన్నాడకండి! తరుణులారాదుండి! విద్యార్థులారా!

గీతము

వారణాశి లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రిగారు.

అర్జునా! వికాసవృద్ధులఫలక సంకతాభిలషు వి + జ్ఞానలగురు చింతనయక దైర్యంబు + చెంతభోక చీకటినిజూచి భయమును + చెందనేల! చండకరమండలోగ్రు మా + ర్రండుబూచి ప్రకృతిభిక్షులగు సము + ద్రమునజూచి దర్శనాద్భుతమగు పర్య + తమునజూచి నై జగత్కళమగు నశ్వ + రాజిజ్ఞాచి అనువంగిపాతి వృ + ఙ్మోలబూచి భిక్షుభిక్షాత్రిక నరు + లున్నజూచి కలుగుపడినామె దైర్యముల్ + వీడినామె చీకటినిజూచిభయమును + చెందనేల! *** *** *** బ్రహ్మనిర్వాణమందు న్య + ర్థంబుకలదె! చీకటిసృజింపకున్న నీ + ఙ్మోకమునకు నమలనుచుచ్యుంకాకు + దైనవిధుని కల్ల:ల్లనియాకుల + నదురునదురు మొలచియుండినకుండంపు + మొగ్గలట్లు నీలనీలాంబరస్థాండు + జాలములను జగతివిడచోసినట్లున్న + చంధికలను కోర్కెచేరంగ మానుట + కూడుకొక్క

తనివిధినియోగం * ముఖ్యవింశతి
కనులు చల్లనితనము * గగనము ప
మదనవరవశములు * మదిగరంప
బలగుణ! యిట్టి దివ్యత * పంచగిరి
చూపియనంద మొనగూర్చు * నోపిట్టి
చీకటినిజూచి భయమును * చెందనే!

*** * * *
పగలుడదిన చీకటి * వచ్చుచుండు
చీకటితోలంగ వెలుతురు * చేతుచుండు
సుఖముతోగన దుఃఖములు * దోచుచుండు
దుఃఖమెదిలినసుఖములు * తోనవచ్చు
ఖలులపోయిననష్టములో * గలుగుచుండు
నష్టములపోయినసుఖములు * చచ్చుచుండు
రావణునియం రాముని * రాజ్యమనడే
ధార్మిక పుణ్యపాదార్థ * తనయనిమే!
సంతతిని భయించు వి * క్యాసమునె!
కష్టికైట్లు నుభుతి సా * భయించునె!
క్రొత్తజీవములు బోధించు గుణమువిదించి
చీకటినిజూచి భయమును * చెందనే!

ప్రహసనము

[కామము - మృత్యుంజయవర్ణ]

చిన్నచిన్న పాత్రములు వాస్తవ ప్రధానములగు జరు
లతో నాంధ్రదేశమున విస్తరించుచున్నవి. వానిని చదివిన పట్ట
రాని యానందమును గట్టిరాని విచారమును కలుగక మానదు. ఆంధ్ర
భాషా యోగములలో - కృతిప్రాయమును ప్రబంధయుగము-
త్రేతాప్రాయమును సాటకయుగము- ద్వాపరప్రాయమును నవ
లాయుగము-గడచిపోయినవి. కవియొక మైన ప్రహసనయుగ
ము జరుగుచున్నది. ప్రబంధనిర్మలము కాదగిన కవి బ్రహ్మలు
సంతతి ప్రహసన ములతో కాలజేపమున జేయుచున్నారు. చిత
సాంఘిక చర్చభాషా సాంప్రదాయ నిబంధనములు సాంకర్యమును
బొందుచున్న ఈవిశాలమునందు నిబంధన రహిత ప్రహసనరచన
జేకాల పాత్రానరూపమును కవితా సాంకర్య సౌలభ్యమును
నూచించును. కవులకు స్వకలాకలాదిదృశ్యలక్షణ-జ్ఞానవిజ్ఞానా
భివృద్ధికి సహాయపడకపోయినను పామరలగుజనసామూహమునకు
రాకెజ్జానమును గలిగించుటకీ ప్రహసనములు చక్కగా నుపచ
రించును. కవులకు నిత్యగృహ కృత్య కాలజేపము జరుగుట
కయాచిత నులభజీవనోపాధినిచ్చుచున్నది గల్గించుచున్నది. ప్రహ
సనకర్త గ్రంథరచనమునందు "నిరంతరము" అనుటచే సర్వ స్వ
తంత్రతాంత్రీయతై వ్యాజ్యము యన్యథాదేశమును నింద ప్రధాన
ముగా నెంచకూడదు. ప్రహసనములయందు సరసకవితా మాధు
ర్యము- కల్పనాచాతుర్యము- గద్యాచమత్కరము- లోక
విజ్ఞానము-అకృత్యభావము- సంకల్పచిత ప్రసంగ వైరుధ్య
ము-మున్నగువానిని స్మరచుచుచూర్వరము నుద్ధరించవలయును.
కథనజమత్కరించిగాని, పదజేయములనగని-భావార్థకల్పనము
వలనగని- ధ్వనివలనగని- చూర్వరము నుద్ధరించవలయును.
అసంధ్య ప్రసంగాంతర కల్పనము లుండవలెను. స్వభావోక్తికి
దురముకావలెను. అలాగే ప్రహసనమునకు సరసత్వ-కథాకల్ప
నముజేసి- విచిత్ర మూర్త్యును బురస్కరించుకొనక- మత,
నైతిక సాంఘిక కాజకీయ సదాచారములయొక్క కట్టు
బాట్లు చెడిపోయి అమరులగు దురాచారము ప్రబలి లోకమున
కన్యదానమునుగనితో- యజ్ఞ దాయాదేశకాల విపరీత
చర్యలు లోలోపల జనసామాన్యము నవరించుకొనుటల సేవన
పూర్వకముగా జూడవలెను. ప్రహసన ప్రయోజనము.
అందుభావము సర్వసామాన్యముగా నుండవలయునె కాని,
యేకవర్గ స్థితియు కాకూడదు. అట్లు కానియెడల
నాద్యక్షియందు మాత్రమే కవితనకుగల యనూయభావ
మును బ్రకటింపవలెను. తనవర్గస్థితి మనోవ్యభిచారినించి
యగోచర మొనర్చుచు కవియొక్క ముఖ్యోద్దేశమైనచో
లోకమానందు- అట్టి దై నను- అట్టి గ్రంథ రచన
వలన- బ్రయోజనము లేకపోవును. లోకాభిరుచి యవసరము
నెఱిగియే గ్రంథరచనకు నిబంధించునె కాని, అవసర కార
ణాంతరకల్పనా వైరుధ్యముచే నుపసంహరించును.
ప్రహసనములనగా-ప్రసంగ కల్పనా వైచిత్ర్యముచే న
వ్యుబ్ధియె చాటకములు. దశవిధ సాటకములలో నివియొకటి.
వ్యాకరణ వికర్షణలుగాని హృదయైతితో గద్యాత్మికముగా
గాని, గద్యవద్యాత్మికముగాగాని యుండవలయును. ఇప్పుడు
కొందఱు కవులు సాటక ప్రహసనముల కభేదప్రతిపత్తిని గల్గించుచున్నార.

చుచున్నారు. వికర్షణ విధముగానే కందర్పమున ననుపాసముగ
నిచ్చిన గుణమున్నచో పర్యాలోచించుకొనుచో కారణములేని
సర్వ నాల్గవిధముల చెందవలయును. గది వికటింపదు. అన్ని
సములను వలెపి పంచకాల పాదము మట్టనర్పనతో నయ్యది
ద్యుంజ్వలము లక్షితములగు సర్వార్థ సహకారక లోకముల
బలవంతములను భాషాసత్తి యాలోచ్యతామయమునో
కాదో విచారించవలసియున్నది.
ప్రహసనములయందు హాస్య సో ద్ధానమునర్పణకు
పూర్వ కవిత్వపుల తమ వాక్యభావమును- భాషా వైపుల
మును- మేధాసంపత్తిని- విశేషముగా నుపయోగించిరి. ఆధునిక
ప్రహసనకర్తల కట్టి బక బంధ ప్రయోగము ఏమాత్రము గూడ
నన్నట్లు లేదు. ఏవో కొన్ని కృత్యభావముల లో-మధ్య
వధ్య కర్తలవలన వర్గా గ మ కర్త కృత్య య ములతో
సాంగత్యము తులనాది భాషాంతర కడముల ననుదర్శ
ముగా జేర్చి యాసభాభావ ప్రకటనముకొరకు ద్రావడి
ప్రాకారము- మట్ట దూరావ్యయ ప్రసంగాంతర కల్పనముచేసి
కీర్తయొక్క సహజ మాన్యభావ పునస్సారముగా కృత్యం
తర భావ్యామయతో-నవాంతర పాత్రాపాత్రముల కవి నా
భావ సంబంధమును గలిపి మలభముగా సర్వార్థ ప్రహసన కర్త
లగుచున్నారు. ఇరు గ్రామ్యాన్యతై కలాప మెంత నుండిన
సంత జేర్చి-వ్యవ కాన్యనమగుననియు- ట్టుండుట యాధునికా
భి దుచియున్న దత్తకృత్య యభిప్రాయమునానోకర్త
లేనిది ప్రహసనముకాదు గనక యేవిధమునో యేవో కొన్ని
వైరి మొత్త మాటలతో- గొన్ని వికట పాత్రలగు బ్రలపింప
జేసిక జాళునని యాధునికా దేశీయమును భాషా పోషకాభి
లాషుల కర్తవ్య మట్లుండకూడదు. గనక సరసకవితాచక
నిందించు సంకల్పాపూర్వ గద్గ్రంథ వ్యవహారికలచే సాంధ్ర
భావని నలంకరించి కవులు భవ్యులగుదురు కాక! ఓంకరత్వతో

ప్రణయపరిచయము

IV

[టీ. నారాయణశాస్త్రి గారు]

నేను కొంతవరకు చూడవలసి కథాపాత్రాభిలాషకు మన
తురమున "తరువాత నేమి జరిగినది. దయచేసి చెప్పమ!"
అని అమె ప్రశ్నించె.
"తరువాత నేమి జరిగినది? ప్రథమమున నుభయములే నే
తదనట యెంత నిత్యయును. నేనే వ్యక్తిని నాస్వత్వముగా జేసి
నవ్విన లూరుచు-టిసో, ఎవరియొక్క మూలమున నే ప్రహసన
మంతయు సర్వప్రాయమై యలరునది తలంచుచుంటిసో యా
యువతీ రత్నము నా కరతలామలక మై యుండెనే, ఎట్టి కిం
యు నుభయము నా కిచ్చియుండెనే!"
ఇంకొక్కవారము లోనా యువద్యోగమున జేవలసి
యుండెను. గంగాతీరములం దొక మనోహర యధ్యాసనమున
నా యేడుదినములు గడుపుచుంటిమి. ప్రకృతి సౌందర్య సర్వస్వ
మున నోల లాడుచుండెను కాని నుభయము నెఱుంగని నాయక
కప్పజీవీ నెమ్మది నాపాదంబులకుండెను. మాయ సత్య
మమింతయు లేక, నిచ్చలు దుఃఖానత వదలయై యుండెను. నా
యాలింగనములు, నామంజనములు నామెకుభయము కొంతకాల
మపన మింపజేయుచుండెగాని, తరువాత నెనువడించిన తీక్ష్ణ
భావమునూచించి దుఃఖ ముమెను పీడించుచుండెను. అమె నయ
న సోజములనుండి యత్రుకణములు గావచ్చును, మోమాటకు
నిప్పించుటనే నెన్నియోతూములు చూచితిని. నేను దానిని
మాచి భావపడుచుంటిసని తెలిసి, నాతో మాటాడ నుంకించు
గాని, తన మనోగతముల తెలుప కత్తికీమిచే నూరకుండుచు
చచ్చెను. ఇంకయు నామె నన్ను ప్రేమించెననియే తలంపవల
యునా? నేను నజకమునందున్నా ననుకొంటిని.
అదియొకరాత్రి. మేను మాత్రమే చాటునదాగి చంద్రు
డు యపుడపుడు ప్రథమమున నేమి జరుగుచున్నదో తీరిగి
చూచుచుండెను. అపుడుమాత్ర ముతని ప్రతిబింబమునదిరంగ
మాత్రమే కితక లాడుచుండెను. అహ! ఆరంగ మెంత మనో
హరముగనుండెను. తీరమున గూర్చునియున్న, మాన్యదయాత
రాళముల గ్రమ్మిన గాధ తిమిరమున మోక్షతీయ నిమిత్త మీ
మాత్రమే వింత భోభావమునలైననా యని తలంచితిని.
ఇంతలో చదివధ్య ప్రదేశమునుండి వీణగాన మొండు విన
నయ్యెను. మాయ విస్మయమున లేచి, తన మనోగత తీవ్రభాగ
ముల నిట్లు వెలువచ్చెను. "ఆరాతి యీ గీతకలనే కాదా
నేనిని నది? అకడేనా?"
"ఎవరు?"

"నావిగాదా :-అహ! ఆ గీతకారము నన్ను పర
వరుజేసిది. నేను జేయుచున్నదియే లేక మూర్ఖునిదియిది. నేను
మీ కన్నయోతూముల యావిషయము నివేదింప ప్రయత్నించి
తినిగాని, జెప్పజాలకపోయితిని. తుమింపుము."
అమె యేవిషయము నూచించి మాటలాడెనో తెలిసి
కొంటిని. దుఃఖావృత్తుడనై, పరితాపపడుచు, "ఆయ్యా! నావి
గొప్పి. ఆనాడు నిన్ను కంచించియో పాపకృత్యమునకు పా
ల్పడినది యాతడుగాదు. అనిర్యాగ్యుడనే నే" యనిజెప్ప
నుంకించు సంతలో లజ్జావేషమున మరి మాటలాడజాలకుంటిని.
"అనాటి మధ్యాహ్నము నే నిన్ను ప్రేమించుచున్న
కారణమున నాతని వివాహమాడజాలనని తెలిపితిని. ఒక్క
మాట నేనియు మారాడక యాతడు వెదలిపోయెను. ఆతనికై
నేను దుఃఖించితిని. నన్ను నేనే నందించుకొనుచు నెట్లున
నేర్చుచుంటిని. అతని వీరారవముననిని, నాన్యదయము కల
గుచున్నదిని కలించితిని. ఏమియు మూర్ఖునించించితిని. అపుడు
నిగ్గులే యాతడు నాగది ప్రవేచి ననవాయయై నన్నుట
వచ్చెను. దయచేసి నన్ను తిమింపుడి. తప్పునా యదికాదు.
మిమ్ములనే నేను ప్రేమించుచున్నాను."
అపుడు నా మానసము కలకల పడసాగెను. సాధ్యమై
నంత భైరవుడు దెచ్చుకొని నాతీర్పదము నొప్పకొని తిమింపు
మని వేడుకొన బోవ యత్నించుచుంటిని. ఆయ్యా! ఆవాక్య
ము లీనాటికిని నే నునువలంబుపోయితి నే. మాయ తీటాటన
అవేకేళమున నేమియు మాటాడక నదితర. గమలలో బడి
బాయెను. ఒక్కనిముఖమున కేమియు దోచక దిగ్గజుడ జెంది
యుండి, అమెకై నదిలో దూరెడిని.
ఇంతవరకు నాకేటలగుచుండి తనలోదా నేర్చుచుండిన
మేక గొల్లన మీరు వన్నెలుగంగా ఈమాట లపుడే నాతో
నెల జెప్పరైతికి? అని యేడ్చెను.
అపుడంతయు తెల్లవారెను. నానుభవము నడగించు
తెరకారి క్రొవబడెను. "మాయా! నామనోహరి! నీవేనా?"
అయ్యా యంతిదాక గుర్తించ జాలకుంటినే?"
ఒకనికోకు కాగిలింపకొని సంకోపాత్మకపుల గావచ్చుచు
నొకనిముఖము పరకతులైతిమి.
తిమిరపూరితము మూర్ఖు చాత్రయంతయు కడ కట్టు
మలుకక-లిగితిమి.
వే మ న
వంగూరి సుబ్బరాయకృత గ్రంథ విమర్శనము
శ్రీ వేమురి విశ్వనాథశర్మ, ఎం.ఎ.,ఎల్.టి గారు
భివ-కవిత్వము
కవియొక్క స్థలకాలనిర్ణయము లోకయెత్తు. అతని
కవిత్వ విమర్శన మింకోకయెత్తు. మొదటి రెండు విషయము
లు గురించి చరిత్రాభిమానులు వెనకలూడుదురు గాని కవి
తానమును ప్రహింపక సామాన్యపాత్రలకు కవి యొక్కడి
నాడు? ఎప్పటివాడు అను విషయములను గూర్చి పోరాడరు
ఇందుకని సుబ్బారావు గారు తమ పుస్తకములో చాలాదూరము
జేయన కవితాప్రశస్తిని గూర్చి వ్రాయుట సహజము.
జేయు కవిత్వమును విమర్శించుటకు పూర్వము వేదాం
తమునకును కవిత్వమునకును గల భేదభేదములను గూర్చియు
ఆగ్ల సారస్వతమున వేదాంతపుల సుబ్బారావుగారిచే వే
ర్పించడిన యొక జాతికవులను గూర్చియు, వారి కవిత్వ
తిత్వమును గూర్చియు విపులముగా వ్యాసమున వ్రాసిరి. ఈభా
గము వెలకజడినను సుబ్బారావు గారి మృదయమున నేను
పూర్తిగ ప్రహింపకలిగితనని చెప్పజాలను. నాగ్రహించిన
సారాంశములు మాత్రమిందు టూకీగా చిప్పెనను.
౧ వేదాంత వైరాగ్యమును బోధించును. ప్రకృతికి క్రతు
పు. కవి సంసారతాపత్రయము గల రాగి. భోగి. శ్రీలోలత్వ
మును కనువలనట్లు సృష్టిజేసే ప్రేమ తత్వమును బోధించును.
మార్గములు భేదముగాని వేదాంతకవిత్వములకు గమ్యస్థాన
మొక్కటియే. (౪, ౫, ౬ పుటలు)
౨ బుద్ధి తీక్ష్ణమై దమ్యద్భావములగువారు కవులు.
హృదయకూర్మలు (హృదయకూర్మ సామభూతి లేని నిర్దాక్షిణ్యములు)
వేదాంతము (౮ పుటలు)
౩ కవిత్వమును సామాన్యమున సంగీరింపవలెనని ప్ర
త్యేకించి జెప్పనక్కరలేదు. పవిత్ర్యంగారముతో నిండిన కొం
దయ ప్రబంధకర్త మూలమే కవులని పొంపాటుబడి సుబ్బా
రావు గారి సిద్ధాంతముల కేర్పరచిననుట సర్వము. శ్రీలోల
త్వము బుట్టునట్లు వ్రాసినగాని ప్రేమతత్వము జనింపదనుట

తస్మిన్ కృత్య సమయే రతినమరవిధివికారదమనుమతరజి
విఃసీరాజన జ్వలనజ్వాల....చలిమ, చ రాజపురంధ్రమాహా
రజతోత్తరియాంతుఃపతియ, సకలజగత్సృజనోజ్వల రాగనాగరత
రంగజేజికాను, వికసంతిమ, రక్తమరణ కాశోశకలీప. ౧. పారి
భద్రవాడిమజస్సారాజిమ, రమణీయచరణాలినతాడితాశోకరోమ.
ప్రాప్త్యాసీతాశేమవసమహృతకళిఃరకలాలిభ్రమేమ, నరం
తరపత...యభ్రవకరజజ్జరితస్వత్వ(?) రనవివిధస్వత్వనిగ్రహనవత
రసటు... బుధేమ, అంధకమధమమ్యంధు షి తేజకాశు
కుశిజిసీపీతవృన్యాయోచ్చయ భస్మభానురేమ స్మరేమ కరిర
శేసరేమ, సీరిసింధువారదవల సాలిలవనమూలికానిమ, లలిత
మాధవవీధివాదసి, మధుకననసరిదిప్తివృద్ధిమూతకప్రకరే (మ)
స్ఫుట స్మి కుటిరికీరాతర్జుకారచంపక ప్రకరేమ, స రాజా
మత్తేవారణ ఇన వకాభి ర్యత్రకానిభిః ఛరివృతో మధు
మత్తి మధుకర కదంబ కాంధ కా రతి క్రోధా స
క్రీడావనస్యవా గామాతీ.....తత్ర చ మదరక్తతత (కి)
కామినీ కపాలరాగసంధ్యాగమవిధుత సుశ్చైకవాకమిధునకాని
బద్ధుక, హాసగోష్ఠిరుండలూని త్రిదిన మేదినీమ...కాంతరదిప్తి
త్యయా కాశుకాదివా వృన్ధితీకగనానాన్య భేద్యద (ల) వాల
క్తకరక్తమేధువల్లవాని భ్రాంతికందర్పభమితయద్దినో.....గీత
మాన్యవృక్రమాభిదానాని చ పత్యక, ...యంతిదోల్కప్రేంభి
తానాం శోమలకుచమకీసలయోత్తరచ్చవాసు, విలోమవల్ల
జాంతిరక్షణమననాలోలిత లతావనోదరమృతి...రచినాం
కుకాతరీయాణా మసి కరనఖమజిరక్తిరంపలికత్వ మేకాల
నయూఖజాలజల్పి రుహాతీకర్యకాం, అంబుప్రేంకుబిరీకా
మూశిరితత్వ శక్యరీతులాకాటి పాతీకరక్తాంబాని, ప్రేక్షాశ్రి
తహరవీధితి ప్రకరణద్వారమార్గామయవ్యమానక్రమస్మిన్నకుచ
తటాని, రుధుచినాదదత్త దంతచ్చదచ్చి సుధి సుతినమాధా
నదత్త సదయలిలామంబనాని, గాధాలింగనమృదితకంఠరామ
ప్రతిస్థితి ప్రేయత మేతజువలయస్రంజి, మంజువహంగ
లింగిరాలి (కి) ౧వంపమూరితాంజవిదామావేగాని. (కి)

రాగసామ్యముపై రసోత్పత్తి, రాజ్యమో, రతాని నిర్వీర్యము, పరమమయిమిమృతమిమృతమనఁబడును.

మతియు నాపేసవికలముననే—

...ప్రతిపాదన భువ్యభయపరిపేస, కందరానలేన దిశి తిశి... బాటితి, జలతలనిదాదానిదానిది యిది శిశిరాగ్రహణి వధుకర... ని అనుభవ లాంఛకరకాలాదరాణి కరతిలొ దరిభిః కమా సరాం స్వరజగాహే||

ప్రతిపాదన చ ప్రణయినీమప్రియభి ప్రియప్రత్యుదయః సాగి... ప్రహర్యతగాఢః (ప్రహర్యతః), (ప్రతి) కత్తు విశేషవాద్యులప్రతిస్తయః ప్రహర్యమివో దీర్ఘవందైః పుండరీకైః వియత్త... ద్యుద్వియ మందకబం గుండీముఖేషు శీమఖాని శేతు... అంభో గర్భకాయానినాం పత్మలాక్షికాముదీపరంతః ఖిభతరతి, ప్రహర్యతగా, స్వరజితలంబినినిదాధర మంబిసో నాభిజ్ఞా రతిపలసరస్వరంగాః, అర్చమానామానమానసమ పితువిసంతో విసర్జితాం మార్గమూహ్యప్రతిమఖినిత మవలయ ప్రోదాదివాతివాని భామిని నా మరజ్యంతలాచనాని, చకోర లాచనావచారోహవ్యః సుమధైర్యే కలపిభవద్వి రంభభిరా త్పత్తిత్వం జలత్వ మనతీరమాచచ త్తే|| గురూపి సరపేక్షిజహా నవారివేగో వరోయాణా మరోహభారా, సహివివేః తుభి తత్త్వ|| జలమధ్యే మానమావరంతో మేఖలాకలాపాస్థాన ఏవ గుణత్వం సమృద్ధయాం భూపుటపాస్తలక్త కేన కిమిలి నిరా శేస్తే|| దేశసంబంధకయైః కృత్యంత రక్తమలయనాని, పేష్టా మనోశో రతరణిః లీతిత్తతానాం ప్రతిస్పృహయే సహాయకృత్వః... విక్రీతోర్మియ కరపుటసనే లీలాధూతాలి తాను ప్రహేళి కాను మహేశోఽపి మహావరాహ ఇవహాకో వత్ససా ననుమతీం దేవీమామలామలా మాలాలయన్న పశ్యచాల చిరురాంసతటస్థితే||

మతియు నాజలక్రీడావర్ణనముననే—

...రమణీయం రమణ్యం, కాశ్మీరీరపల్లవసంపుటో త్పదిత ముక్తేప్రీతిజల్లరవైరైవై నందారాజలైః... రత్నంకోణ మాఖమక్తాభిః, మంకుమలధారాభిః, అనంగపన్నముఖి శిఖి శిఖాభిరీవానచఃయః అవరావిపత్త్య వ్యంజితవిలాసరాగోపితా క్షిటామలాభిరేవ జిహ్వానామభిః కానుభవసద్భిరేవ సర భసా విధురాయమాణమమృతము|| ఇతిరాస్తమసీ పయసీ దుర్వి భాగతయః, కరతిలమలా వ్యంభప్రస్పృహ. యద్భుచ్చిక్తే ర్నామ తిచ్చరమూఃపుటలైః స్పృశ్యతి యానుమేయప్రార్థన పాతా, ని క్విరణమస్పృశ్యంత, అనినిపోఽపి గర్వితా వ్యాకులయే, ముద్గాః సంతారయే, భీతాః సమాశ్వాసయే, తపితః ప్రసాదయే, ముదితః ప్రోత్సాహయే, ప్రసీతః శ్రతియే, కాసాంచి దత్తలకాం వల్లిమివ సఫలయే, కా సాంచి త్పద్యరాగం రత్నమిసంపాదయే, ... కాసాంచి త్క మలరజస్సంఘానసంపూర్ణాని నిరంజనస్మగ్తామృతరతారాణి శ్రోత్రోదరదరాణి మండిక, కాసాంచి సత్కామాయతనేషు కాకుళరానివాద్యకృతాకా నభావనయే, నిలిసలూస, క్షృండాతకపరిహిత, పర్యాకుటిల కుంతలాత్తరాపాంగలాలవ నః, మంకుమరాగరాహితాపుష్పతాంః సరత్రాసిత సలరాజ మాంసరహా వివృత్య సమరాదిన సరః కమా ప్రియాభి ర్ణయ శ్రీభి రివ నిర్జగామ||

ఇట్టియుదాహరణ మించుక దీర్ఘవిస్తయేను మతియొక ప్రకరణముమాత్రము కీంత్కాలక్రీడావర్ణనముండి చూపెదము—

...ధృష్టే మేఘవన చింతిభావపీడితస్యధా మామ ర్జితారకర(?) ప్రతికేష్విర ప్రక్షిణవారిష, వాసిభవవహ్రా దోదరేషు మాద్భివణవిరామమాకేషుస్తోత్రేషు గతివయో భరాంకుశికాను లజ్జయేవక్వాధి లీనాను హ్రదిసిషు, ఉదది మహాలాహకామాపితవర్ణ వారిభూర స్వాంతరిక్షసోమర కతికటిష్విర గుప్తీభవతిషు నీలకంఠకంఠమేచకాను దిక్షు, మహాస్థితే రానససలక్ష్మేషు శిష్టేషు శిఖిర్మేషు ప్రతిబద్ధము కుండలాలవనారవిందవారిత వారిభవయే ప్రియ (పవృత్తే ప్రియ ప్రతో విజృంభితమంభోహవనేషు పన్నగేభ్య ఇర నిర్విషేభ్యః పయోదేభ్యో విహయ భయమతిపతన్న రాతిందిమధ్యనోఽ ధ్వనీనేషు; సకలాబ్రహ్మసితాను బహుముఖాసారవార్తావి ఘాను, స్వయమేవ క్రమాదుపాగత ప్రసాదనుచిర త్తోభాను బంధలజ్జయేవమందమందం వరుణాలయముపసంపత్తిషు, ప్రతీనియ సిషు ఘోషమాలిసిషు, మధుసోన్యాదబంధనే మదగంధవిదగ్ధవికా రకారత్వి విదారయతి మహాంసీ మానవతాం, అనంగవారిజాపితే సప్తపర్ణనే తుమవధన... తుమదశరకరశిష్టే విరహితజన వ్యూదయదాశిషు, సమంతతః పరంతిషు, హంసమాలాను; మహాభాభిమ హేమమాన్వైరసవరేణుభిరభినవమనసితారు రా సిభవభాగాను వసన్తలిషు; బాణమాలినిరీషుధిరవ మహేభవో

భువః పరిహరత్సు, గమాధిచ్ఛేదశంకేషు, స్వముఖా శేకవారోదీపిత మధురకాత్మ్యతి గ్రాహిణీసాం కుక (శేణీవామనకిరీట) క్తమంజు లప్రకాంతానీతాను, అనమస్యమానకలమకటి శభంగాను, కల మగోపికాను; సకలకాము కానికోర్కంపకాలిః క్షిద్ధధారా మివ క్యామామవలంబమానే ద్విగుణతేజసి జ్యోతిసా మధీశే, కాంత్యర్జితాని శకాంపాదచ్ఛాయాశ్రియాని శల్మలీతూలపరి లఘూని, మేఘులూని విశోక్తదర్పాదిన మత్తమధురీయధుర ధ్వానగర్భాహంకరీషు ముమదీసిషు, కేశదాయాం శంకః కారద శశిర సితచందనభఃశహిమజల బిందుశిఃరశితలాను, శ్లేఢమాన శ్శిశోపాల్మీకపహళహాసీసిషు, హర్ష్యమాలాను, మధుభాషి లీయధూని మాధవానభాః పూర్వేవ్యపి మహోమణిచమకేషు; స్వకరతిలాపనధాచ్ఛాయోపరత్తారిత ఇవ మధ్యయువతయఃకుణ మనీవామానాః పాతుమన్యః ప్రహసతా పునః (మేఘాంపూ ర్వంత మత్తమత్త కాశినివత్ప్రాబుజమంజువాళయే వాసవరంగ మాలాను, ఛాయాయయః పపాత... గః కమా మధునా నువద నాభిపీత ఏవ ప్రతిమశేత్య స్వదానాం తాసాం, దరుదురివ స్వదాన (?) జేదాదాననేందః కథాస్మిగ్గాః సంతోఽపిపత్వం తఏవ తారావతేరాత్మ్యి సంకామంతి తరళతారాస్తా... చాచ త్తీరమృగాక్షిణాం ప్రక్షిణిరస్వేదబిందవో ముఖేందః, ... కాం తిమంధైర్యలంబత నితంబీనాం కదనపంకజైః కుమదబంధ కః, ఫలిరం హి గురతల్పస్య తస్మిన్నేవ జేహేపాతకమర్హతి. మకరపరాధవర్ణకప్రః స్తా ఇవాంభికారాకృతియో నవృత్తుత భ్రువాంభ్రువః, మధిరోఽపి రిపువ్యసనే హర్షా ద్విరోధే కిముత నిఃకంచలః...

అసానపి ప్రియతమోపమాతానవనవహాశీరంధూమపానరక్త ందో గండలంబు రజతపుండరీకమివ కిర్ణచామర విభవం ప్రతి బింబమృగాంకమమలం దధానం, చందన భవళిమూర్తి, రిందవారణ ఇవ మందాశీని పయసి, చంద్రికాబాలకే విహారః|| వారిణభ రకరపుటావసీవ్యమానామృతల వానియమానభేః... శేత లాతిశిఖిజానవలయ మంజుమండీర కాంచీగుణాని, కర్ణ దంకలా నీవ భంగిమంతి భంగురితమార్ద్రాప్రాం (?) మవలయనాని మృ ద్నా, మత్తవారణకరదాతిశయాన్ని కజ్జలికృతాని, ఘనమ లాని తుహిఃశిఖరవ్యాధివాకిరే, హిమకర్కశ్యాతయేవ సక్వాసధీషు గౌరవహాశోపజాంతి, మార్ద్రోహాదిన నిత్యోప గూఢపావకా వసన్తతీక్త స్రీరయే, నిజరీపువారిజవృత్త సమపేన జలస్వద్వాంపయే, నవత్వనజ్యుత్తయేవ నిర్వృతి తలాని మాక్తికాధానాని శ్రీరమయే, అఖిలజీవలోక తత్కూ లతామందపభరాకాఃదలంబాక దామరీకదమనదీక్షిత ఇవ (?) కతిమందలూని (?) సుఃకాయే, సకలప్రభవననవహాశోప వారపరాభవద్యోతన తస్మిరమిని భాస్కరనిరుంధక, దీప నతలల్లభ్యర్జితాని దిన విదాహావిహృత్తాని వర్తయే, నిగృహితసరస్వత్స్వచ్ఛందపర్యంతిసంక్రాంతప్రామ సర్వారం భోక్త్యభ్యుభితస్యభావశీల హేయంతిసమయః||

దండి రచించినద్యసాందర్య మిట్టి దని వైయుదాహరణ ములవే గొంత్రహింఁదగు. కాదంబరీతైలి ప్రసన్నమై ముల భాస్వయమై యుండుట విదితమే. అరతినుందరిలో గంభ పాతిముఖను, లేఖిదోమముల లేమన్నును తైలి యింతుక ప్రాధ మై యొక్కొకవిశేషణము భావవిశేషగర్భితమై, బహుకాస్త్రు బాలయుక్తిమంతమై, అసాధారణభిజ్ఞపయోగజటిలమై యుం డునది తోచుచున్నది. భరతమతంక కాటికివాత్సల్యమునాదుల తంకిరవాక్యము లింతు నూరింపబడియున్నవి.

మానవల్లి రామకృష్ణకవి.

క్రొత్త రకం
సెల్ ఫోన్ లింగు
ఫవుంటే పేనాలు
2 రూపాయలు
వర్తకులకు 1డజను మీద, 25%
కమిషన్ యివ్వబడును.
విక్టోరియా డిపో
మైలాపూరు మదరాసు

చెన్న పురి బజారుధరలు

డిసంబరు 16-వ తేది శనివారము

(1) ధాన్యములు

కనియలు రూ 1-కి రు 45.0-0 మందలు 60.0-0 చలవ

వియ్యము	బస్తాలు	మొదలు	చలవ
మనుమ	రెనాలిది	రూ 45 గలది	రు 12.8-0 18.0-0
నెల్లూరిది	,, డిటా	,,	15.8-0 16.0-0
డిల్లీవి	,, డిటా	,,	15.8-0 16.0-0
రాగులు	ర. 164 బస్తా 1-కి	,,	8.8-0 9.0-0
నవ్వులు	,,	,,	20.0-0 21.0-0

(2) కత్తు ధాన్యములు

కనియలు బస్తా 1-కి 195 ర. రు 12.0-0 18.0-0

కెనలు	,, డిటా	,,	18.8-0 14.0-0
కెనలు	,, డిటా	,,	11.8-0 12.0-0
మనుమలు	,, డిటా	,,	14.0-0 15.8-0
డిలలు	,, డిటా 164	,,	7.8-0 8.0-0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులు నూనె రూ 1-కి రు 150.0-0 155.0-0

కెయ్య మ 1-కి	,,	18.0-0 28.0-0
కోందాపురం కేరుకెనకమ్మ రూ 1కి	,,	58.0-0 59.0-0
యెర్రపడేకము	,,	54.0-0 56.0-0

కేరుకెనకమునె గానుగ రూ 1-కి రు 180 మిమగ్గమునె 128

అనువము నూనె రూ 1 కి రు 116.0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయకమ్మ రూ 1-కి రు 155.0-0

మారకమ్మ	,,	రు 140.0-0
మిరవకాయలు(గుంటూరిది) రూ 1-కి రు	90.0-0 120.0-0	
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమండు ములుగు 1-కి రు	45, 50	
కాళమా ప్రి పాయకట్టు	,,	రు, 65 71
బెల్లము రూ 1-కి	రు 40.0-0	45.0-0
తింతపండు పాతివి రూ 1-కి	రు 85.0-0	48.0-0
,, క్రొత్తది రూ 1-కి	రు 52.0-0	68.0-0

(5) ఇనుము

వట్టాలు రఖం రూ 1-కి రు 84.8-0 85.0-6

చవరం	,,	86.0-0 87.0-0
రఖండు	,,	86.0-0 87.0-0

(6) లోహములు

కండి 100 తులంకు రు 82.0-0 88.0-0

బంగారము, తులము 1-కి	రు 25.12.0	
నకరను 1-కి	రు 16.1-0	
ఇత్తడి రూ 1కి	రు 815.0-0 820.0-0	
రాగ డిటా	రు 850.0-0 రు 855.0-0	
అస్కా చెక్కర బ 1-కి	రు 49.0-0	

(7) రంగులు

బ్రహ్మమార్కు 20 డిగ్రీలు అంకుర పీహ రు 88.0-0

డిటా 16 డిగ్రీలు	రు 75.0-0	
అవు క్రిష్ణడు 20 డిగ్రీలు	రు 90.0-0	
డిటా 16 డిగ్రీలు	రు 75.0-0	

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఔషధశాల.

లి మి టె డ్.

పల్లెండు సంతర్పణములు కన్యకావరమేక్యరీ ఉ ఔషధశాలయందు ప్రధానవైద్యుడుగా నుండి, అనుభ గడిచినట్టి ఆయుర్వేదభూషణ పండిత యం. దొర సా- ఆయ్యంగారు ఏ. కే. ఏ. సిగారు సామాకారుపేట ప్రాంత వద్ద నెం 402 రు భవనమునందున్న మా కాఫలో వైద్య నియమింపబడిరిని మిక్కిలిసంతోషముతో నెల్లరతున ఇ- లముగా తెలుపుచున్నాము. గాన కలయవారు మా కాఫల ప్రతిదివము ఉదయము కి గంటలనుండి 1 లోగా వెల్లి మంచిదికన్న బడయవచ్చును.

వనోషధిసరస్వరిల్లా

క క్రహీనతను పోగొట్టి రక్తమును ముక్కుభ్రమ యందు శేర్మిక్ గాంచినది భర ఇండియా సిలోకానందు ఎచ్చటికైనను త- ఉచితముగా వంపబడును.

విలాసము పి. డి. సావంరీ నెం 144 వనపవాడి, బొంబాయి

ధనశోటి-వేదే నిన్న యెత్తుకొని వచ్చినది.
సుందరుడు-నన్ను నీవే యెత్తుకొని వెళు.

అనిచేయు బాధను. ధనకోటి మందరు యెత్తును బుజ
నువూడ పడండ్లెట్టుకొనెను. బాటడు దిక్కులును నుభవిం
పును, బృహద్రథ మందరమున తల్లిని వీక్షింపు చుండెను.
వా రనువ్రతలో నుండి మోటారుకడకువచ్చిరి. ధనకోటి "మిత
బడియెట్టుకు పిల్లవాని నందిచ్చెదను అనినడుమ వారివ్యవహ
రములన్నియు చూచుచుండెను. ధనకోటి బాటని యందిక్కు, పంకజమ్మ
బాటని వీక్షింప మొదలుపెట్టెను. తలయెత్తి చూచి
ధనకోటితోడ నిట్లనియె, నీవు బండియెట్టు?

ధనకోటి:- నీ నిష్కమరాసు. ముందు మీరు బండి.
తల్లిని నేను వచ్చెదను.

బాటడు:- అమ్మో, ఆమెను బండి యెక్కువని చెప్పవే.
పంకజమ్మ-ఆమెనుచేదని చెప్పవచ్చును. తల్లిని చూచు
దిక్కువలన బండియెట్టుకు నీవొక సామెత మిట్లున్నది.
నుండరుడు (ధనకోటినిచూచి) బండియెట్టు.

ధనకోటి:- ఇప్పుడురాను, పనియెట్టు. రేపు తప్పక వచ్చె
దను. నీలయన నాలుగుగంటలవరకే కట్టును.

నుండరుడు:- కాదు. ఇప్పుడే బండియెక్కి. మాయంటికిరా.
ధనకోటి:- కాదునా! రేపు తప్పక వచ్చెదను.

అని నడుచుచు బండియెట్టుకు మెట్టుమీద కాలుబెట్టి,
నుండరుని ముద్దుబెట్టుకొని నిగ్రహ తల్లిదిష్టి క్రిందనిలుచుండెను.
మోటారు వచ్చింది. ధనకోటి నీలమండి కనువలనంతకును
మోటారును చూచి లాలించెను. స్వప్నమాద్రులన బంధులు
జేసెను.

మరలిన ముద్రనున ధనకోటి రంగాచార్యునామక
వచ్చి, బాటనికడ నొకింత సేపు కూర్చుండి స్వగృహమున కేగెను.
మూడోదిగజుడునున నామెరాలేదు అందులన బాట డుడ
యను ముద్ర లామెకొరకు చూచుచుండెను. పంకజమ్మ "ఇప్పు
డువచ్చును. సాయంత్రము వచ్చును. రాత్రికివచ్చును," అని చెప్ప
చు బుజ్జగింపబడినాను. కాని బాట దామెకొరకు కలవరింప
సాగెను. ధనకోటి మరుదినమున నూడ రాలేదు. తలిదండ్రు
చెప్పి బుజ్జగించి చరిపింపజూచినను, నుండరు దామెను మరుద
కుండెను. మాటిమాటికి యడుగుచుండెను. రాత్రులు కలవరింప
సాగెను. అందువలన రంగాచారి ధనకోటికి క్రింద వివరించుటల
నొకకాద్ర ప్రాసెను "పిల్లవాడు బెంగబెట్టుకొని యెక్కు
చున్నాడు. ఎప్పుడు నిన్నే స్మరింపుచు కలవరింపుచుండును.
కావునదానియించి రేపు మాయంటికివచ్చి చి! నుండరుని చూచి
కెళ్ళవలయును."

ఆకాద్ర మాచిన తరుణమే బయలుదేరి, ధనకోటి రంగా
చారియంటికి వచ్చెను. అప్పటి కామె బాటనిచూచి పడిదినము
లయ్యింది. చేతియం దొకపువ్వునున్నదనినది. ఆమె చూచి
పంకజమ్మయిట్లనియె "నీకొరకు బాటడు కలుగరింపుచున్నాడు.
ఎన్ని చెప్పినను విగడు. మరలించిన మరువడు. ఏమి చేయుదును?
నుంచునుండి లేచి క్రిందకాలుబెట్టువరకు ప్రతిదిన మొఱుమాడు
వచ్చి చూచిపోవాలవా?

ధనకోటి:- నావంటిమగిసి తదుమగ మాయంటికి వచ్చుట
కుంచించికాదు. అందువలననే నేను పని దిగములుగ రాలేను."

పంకజమ్మ యానాటకు బ్రతుక్కుత్తమియనక, "ఆమె
యేది! ఆమెయేది ఎప్పుడువచ్చును? ఏందుకురాలేదు?" అని
యడచును మొదలు రాత్రి నడుకొనువరకు ఒకటే కలవరిం
యని నడుపుచు ధనకోటిని వెంట నిడుకొని బాటని కడకేగెను.

అప్పటికింకను గాయము బాగుగ నశముకా లేదు. అందు
వలన నుండరుడు వంచుకుదిగి నడువజూతుండెను. ధనకోటిని
చూచినంతనే పడుకొనియుండిన నుండరుడు లేచి, మంచము
మీద కూర్చుండి యిట్లనియె: "ఇన్నాళ్ళనుండి నీవు రాకుండుటకు
కారణ మేమి? నాకు నీమీద కోపము కచ్చింది. నీతో నేను
మాట్లాడను."

ధనకోటి:- నను బండిరాత్రుడు, నీకొరకీపువ్వుల దెచ్చితివి.
నుండరుడు:- పూలంటే నాకు మిక్కిలి ప్రేమ.

అని నడుపుచు, ఆ పువ్వుగచ్చుమును దీసికొని పంక
నందరికుం డై ధనకోటి మోమును దిలకింపుచు, తిరిగి యాపూల
కు ద్రుంచి పారజేయుచు, ఆమె మోమును వీక్షింపుచుండెను.
ఇట్లు నాలుగయిదు నిమిషములు గడచి: పిమ్మట యిట్లనియె.
"నీ నగలను ఏమిచేసితివి? నానిది భరింపకుండుటకు కారణమేమి?
ధనకోటి:- ఎప్పుడు నగలను భరింపను. వానిని యినుప
పెట్టెనుం దుచినాను.

నుండరుడు:- "నగ లన్నిటిని భరించి రేపు మాయంటికిరా,
వానిని నేను చూడవలయును. (అరనిమిషము యోచించి) నీచే
రేమిటి, నాకు తెలియదు."

ధనకోటి:- నాపేరు కోయంబుర్రాను ధనకోటి.

నుండరుడు:- (పంకజమ్మకు) బలేపేరు. అయితే నీ
దగ్గర కోకిల-పాము లున్నవా?

ధనకోటి:- అంతభయము నాదగ్గరలేదు తండ్రీ!

నుండరుడు:- ధనకోటి:- కోటిభయం అంతభయమే-అన్నీ
యాపాయలే. బలేపేరు.

(5)

బాటనితూజ్జనుసారము, ధనకోటి మరుదినమునకునున
నీలమండి లగు నుద్రాధరణముని భరించి, రంగాచారి

యంటికి వచ్చెను. పడుకొనియున్న నుండరుడు నగల చెప్పుడు
విని యులికిపడి లేచి గూర్చుండెను. ధనకోటి మెడయందలి
హారములు- ముండ్రేతికంజములు- మొదలగువానిని చేతితో
పట్టుకొని నవరింపుచు, ఆమె మోమును దిలకింపుచుండెను. నాలు
గయిదు నిమిషము లయి: పిమ్మట నుండరుడిట్లనియె. ఈనగలవల
యెంత?

ధనకోటి:- ఇంతయని చెప్పలేను. ఒక్క యీ చెప్పుల
పతకము ఏబదివేల రూప్యములు.

నుండరుడు:- ఇందువలననే నీకు ధనకోటి! ననుపేరు
వచ్చినది. భేష్ నగలు బాగున్నవి. కాని వీరిని నీ కెవరిచ్చినారు?

కాని యానాటకు ధనకోటి బ్రతుక్కుత్తమియనకుండెను.
నుండరుడు బ్రతుక్కుత్తము కొర కెదురుమాడక యిట్లనియె. ఈ
నగలను నీవేమి చేయుదువు?

ధనకోటి:- బుద్ధిగట్టిన నేను భరింతున కాని ధారణ
ముగ పెట్టెనుం దుండును.

నుండరుడు:- పిల్లలకిచ్చెదవా?

ధనకోటి:- నాకు పిల్లలు లేరు!

నుండరుడు:- డెట్లెలు మొగిల్లెలు.

ధనకోటి:- అవేపిల్లలు. లేరు మొగిల్లెలు లేను

నుండరుడు:- కేదన-నందం?

ధనకోటి:- తలినగ్రులులేరు అన్నదమ్ములులేరు అక్క
కెట్లెండులేరు

నుండరుడు:- ఎప్పుడేరా? ఒక్కచాడవేనా?

ఈక్రొత్తకు బ్రతుక్కుత్త మిచ్చుటకు ధనకోటి కొంచెవును
మానించెను. నాకెక్కడ లేనిది నుడువజూకుండెను. నుండరుని
కాటుకకండ్లు వారిపూరించులామెను. "నీ కెక్కడలేరా? ఒక్క
చాడవేనా? నీవు దుఃఖింపుచును నీకొరకు? ధనము" అని బాట
డెనెను. ఆ దియంతయని నిర్భయమయెను. ఎల్లరు మానముభరించి
కదలమెదలకుండిరి. అడగిబాటని స్వామికంకనమునండి,
కరుణాప్రసాదము పొంగిపొరలుచుండెను. ధనకోటి హృదయ
ము కల్లడిల్ల సాగెను. నుండరుడు ధనకోటి మెడమీద చేతులు
వైచి గొగిలించుకొని యామె మోముకడ మోముంచి కన్నీరు
గారుచుండ అశ్రుతయను మకు కంఠస్థమున నిట్లనియె నేను
నీవుతుడను ఆమె నాకు తెలియవలదులే, నీవునూడ నాకు
తల్లివి. నీవు ధనకోటి తల్లివి"

ధనకోటి యశ్రుప్రవాహమున కంక మెక్కిడ! ఈ
దృశ్యమాను చూచుచున్న పంకజమ్మ చేలాంచలముతోడ శ్రే
ములు దుడుదుకొనుచుండెను.

అచ్చట నున్న నుండరుని తలిదండ్రులు నాకరులు చాక
రులు మొదలగువా రెల్లరు నిశ్చయముగ నుండిరి. అనుహనిశ్చయ
మునందు నెన్నుకొని నుండరు డిట్లనియె ఆమెగ్గ! నీ కెక్కడలేరు?
పాపము? వీరి నేమిచేయుదువు? ధనకోటితల్లి! అన్నముతక మల
కులమాడుచు దిగుచుండు బీదవారిని చూడలేదా?

ధనకోటి:- చూచినాను. వేలకొలది బీదలను చూచినాను.

నుండరుడు:- ఈ నగలమ్మి వారికి భోజనము పెట్టు.

ధనకోటి:- మంచిది తండ్రీ! అన్నదానముతో సమ నగు
దానము మరియొకటిలేదు.

నుండరుడు:- అట్లయిన నగలమ్మి బీదసాదల కన్నములెట్టు.
ధనకోటి:- నీవు చెప్పినటుల చేపట్టిండి చే నుదును.

అచ్చటనున్న వా రీప్రసంగమును నివ్వకపడి వినుచుండిరి.
బాట దొకింతసేపు ఎచ్చటనో చూచుచు మానముగ నుండి ధన
కోటినిచూచి యిట్లనియె. ధనకోటితల్లి! రెండుమాడు కీర్తనలు
పాడు, నీసంగీతము వినువలయు నని యున్నది!

ధనకోటి పంకజమ్మ పంకజాడ నామె యిట్లనియె
"వాదాకొడుకు. నీవు తల్లివి. వాని యాజ్ఞప్రకారము నీవు పాడక
తప్పదు. నాకు వినువలయు నని యున్నది. కాని నిన్నుడుగ కాల
కున్నాను.

ధనకోటి:- నుండరుడు చెప్పినటుల చేయవలసినదే. కాని
మానముకుటకు వీలులేదు.

పంకజమ్మ:- హాకోనియము చెప్పింతునా?

ధనకోటి:- అద్దు. హాకోనియముకద్దు ఫిడోయద్దు.

అని ధనకోటి నుండరుని చేతులు మెడవైన వేసికొని
యాతని మోముమీద తనమోము నుంచి యొకింతపడి యోచించి
యొకిందికృత్తికి కీర్తనలు పాడెను. ఆమె గానము శ్రవక్రమ
ముగ హెచ్చుచుండెను. స్వరము హెచ్చి శ్రవక్రమముగ జరుగు
నప్పుడు అది నున్నవాని హృదయములు కరగెను. ధనకోటి
హృదయవేదన వెల్లడియై: కొలదిని వా రెల్లరు కోయ్యబామ్మల
జోలి కదలక మెదలక నిలుచొని చూచుచుండిరి.

(కృతి)

నీరుచరణములే రామ నీరుచరణములే
గతి యని నెనమిమనవాడనో రామ.
వేదవేదాంత వినుకు డని పెలయు సర్వో రామా॥ నీ॥
పాపకర్మపుంకులరా యిందు బాధపడ నే జాలరా
యేమిది వైస నేలకో త్యాగరాజునక॥ నీరుచరణములే॥

కీర్తనలు

(1) "చీరెట్లెట్టుకు వెంటరాదు ఒకపుచ్చి వక్కయినా"

(2) "నెలవా మాకేక నెలవా?"

నెలవా నను కీర్తన పూర్తి యయినంతనే పంకజమ్మ
కన్నీరు గాల్చెను. రంగాచారి నిశ్చయముగ వాకిలితలుపు బట్టు
కొని నలుచుండెను. నుండరుడు ధనకోటి చేయిబట్టుకొని యామె
మోమును నీర్షింపు చుండెను. ధనకోటి యను తే ప్రకృతయను
నుండి నుధామృతధారలు పొంగి పొరలబోచెను.

(6)

నుండరుడు వరండానుండు మడతటర్చిమీద కూర్చుండి,
యాకాశము కేసి చూచుచుండ పంకజమ్మ వచ్చి యిట్లనియె.
"నుండరా! ధనకోటిని నీవు నగలమ్మి బీదల కన్నము బెట్టుచుని
చెప్పిన మాట భాష యున్నదా?

నుండరుడు:- ఆ భాషయన్నది.

పంకజమ్మ:- నీవు చెప్పినటుల స్వంభవమేదను అన్నసత
మున కిచ్చి మిగిలినవాని నమ్మి బీదల కన్నదాన మొనర్చి
యొక్కడితోపోయిందా? ఎవరికే తెలియదు.

నుండరుడు:- నాకు తెలియదు?

పంకజమ్మ:- నీకెట్లు తెలియును? నీతో చెప్పినదా?

నుండరుడు:- అజ్ఞాన పాపిణీర్తనను నీవు విశలేదా?

పట్టణములయం దిప్పుడు ఆమె గానమును వినువలచారు లేరు.
ఇందువలన వనములయందలి పక్షి బృందమునకు గానమును
వినిపించుట కేగినది.

పంకజమ్మ:- ఆమె గొరకు నీరునున్న తల్లడిల్లు లేదా?

నుండరుడు:- తల్లడిల్లు కేమి? కాని యిప్పు దామెగొరకు

నే నేడ్వను. ఎక్కడనున్నదని తెలిసికొనుటకు బ్రతుక్కుంపకు.

పంకజమ్మ:- ఆమె యిక పట్టణమునకు రాదా?

నుండరుడు:- రాదు రాదని తోచుచున్నది.

పంకజమ్మ:- కాని నీతో చెప్పినదా?

నుండరుడు ఆకాశమున దెచ్చుటనో చూచుచు తల్లిమాటకు
మరమాట చెప్పక కొంతపడి మానము బూరియుండి చివర కిట్లు
నియె. "ఆమె చాల దిగములవరకు రాదు. కాని మెప్పుడోయొక
ప్పుడు వచ్చి నన్నుమాత్రము చూచిపోవును. ఆమె పాడికీర్తనల
యందలి భావ మదియేదా!"

(7)

కొన్నికక్కనములు గడచెను. చెన్నపట్టణమందలి ప్రజలు
ధనకోటి పేరు మఱచిరి. నుండరుడు హైస్కూలునందు ఫోర్త్
ఫోర్ము జరుపుకొను చుండెను నుండరుడు ధనకోటిని మరచెనని
తలిదండ్రు లనుకొనుచుండిరి. కాని యశ్రుద్రువును పంకజమ్మ
తలపునకు ధనకోటి వచ్చుచుండెను

ఒకదినము నాలుగుంటలవరకే కానీవచ్చి పంకజమ్మను
చూచి యిట్లనియె. అమ్మా! ఒకసవ్యాసినీవచ్చి మనకున్నయు కడ
నిలువన్నది. ఆమెనిన్ను చూచి మాట్లాడవలయునని చెప్పుచున్నది.

పంకజమ్మ:- ఇప్పుడు నాకు పనియున్నది. మేడదిగుటకు
వీలులేదు. చిచ్చులు వెట్టి పంపించు.

దాసి - అమ్మా! ఆమెను బిచ్చ మక్కరలేదట. నీతో
మాట్లాడుటకె యిటుకు వచ్చివాని చెప్పవచ్చుది.

పంకజమ్మ:- ఎందుకు?

దాసి - "నాకు తెలియదు. నేడనుగ లేదు. ఆమె నాతో
చెప్పలేదు. మేడమీదికి దీసికొనివెళ్తునా? ఆమె మహాయోగినివలె
నున్నది?

పంకజమ్మ:- తీసికొనిరా?

ఆ సవ్యాసినీ మేడమీదికివచ్చి నిలుచుండిన పంకజమ్మను
చూచి చేతులెత్తి "కళ్యాణ మస్తు, చిరమభీభవ" అని యాకీర్త
దించెను.

అనివ్యమూర్తి యగు సవ్యాసినీ మోమునందు నుకాంతి
తరంగము లీనుచుండ ఆమె దృక్కులు త్యాగైరాగ్యముల
నుద్యోధింపుచుండెను. పంకజమ్మ నిశ్చేష్టియై యామెను గాంచు
చుండ, నుస్మిగ్ధ చుభురస్వమున సవ్యాసినీ యిట్లనియె "నన్ను
గుర్తింపలేదా? పంకజమ్మా?"

పంకజమ్మ:- ఆ గుర్తించితిని. నన్ను చూచి యెన్నికర్పర
ములయినది? నిన్ను నేను దలచుకొనని దినమే లేదు.

గదిలో చదువుకొనుచుండిన నుండరుడు, గబగబ వచ్చి
"ధనకోటి తల్లి యని యామెపా ములమీద బడిను.

సవ్యాసినీ తలవంచి నుండరుని లేదనీ కాగిలించుకొని
ముద్దుబెట్టుకొని యిట్లనియె "నుండరా? ఈ సంసారమందు నా
కు నీవే బంధము నివే ముక్తి"

కొ. (శ్రీ). శా.(ప్రి).

చెలుగు గడ — యంత్రములు

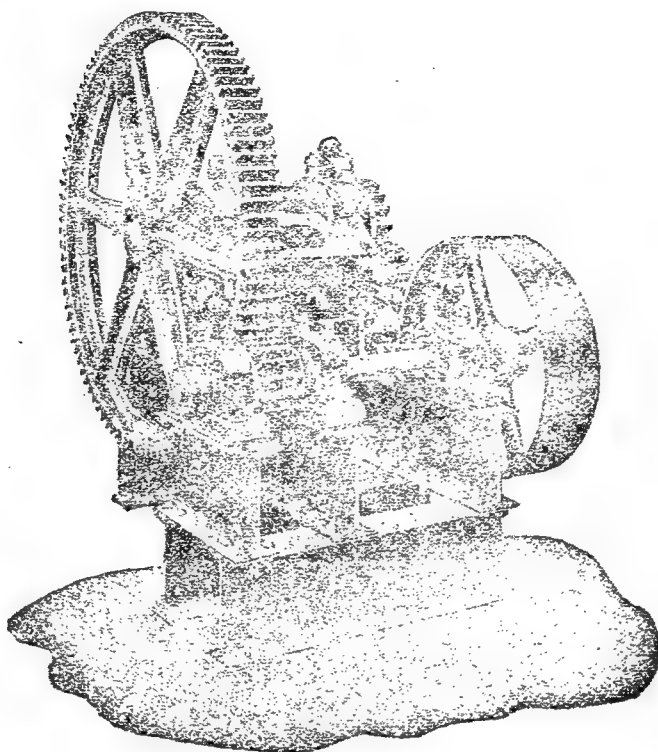
స్వయముగ తయారు చేయు వారు

మాసీ ఆండ్ కంపెనీ (లిమిటెడ్)

ఇంజనీర్లు

పోస్ట్ బాక్సు 554,

మదరాసు.

చెన్నపట్నములో
తయారు చేయబడినది

మేలయిన
ఇంగ్లీషు రకములు

మిల్లుయాక్సి ప్రతిమ 8" 8" నైజు

MASSEY & Co, LTD., Engineers, Post Box 554 MADRAS.
TELEPHONE 1085. Telegraphic Address : MASSEY, MADRAS.

అఖిలభారత ఆయుర్వేద సమ్మేళన ప్రదర్శనములలో ఉత్తమయోగ్యతాపత్రములను,
బంగారు పతకములను పొందియున్న,

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి లవారి శాస్త్రీయోష ధర్మములు

వసంతకుసుమాకరము తులం రు 37, పూర్ణచంద్రోదయము తులం రు ౧౬, మకరధ్వజము తులం రు ౨౦, శతపుక కృష్ణాభ్రక సిందూరము తులం రు ౧౦.

ఇంకను అనేక ప్రసిద్ధావధములు గలవు వలయువారికి క్యాటలాగులు పంపబడును.

ఈ యోషధములు యంత్రసహాయ మేముతమును లేక ప్రాచీనాశ్రు సాంప్రదాయముల ననుసరించిని. మత పరంపరనున్న అనుభవమునట్టిని తయారుచేయబడినవి.

ఆయుర్వేదనిలయము బెజవాడ.

గ్రంథవిమర్శనము

తొలకరి

శ్రీయుత ఆడివి బాపిరాజుగారు

గ్రీష్మకాలపు తొలకరి చినుకులవలె కావ్యరస పిపాసు పులకీ "తొలకరి" యెంతయు తాపోహమును గావింపజేసి యున్నది. కావ్య మన ప్రబంధమేయనియు, ఛందస్సనగా పద్యములును వృత్తములునే యనియు భావించువారి కీగ్రంథముయొం పక పోవచ్చును. కాని రవచీయార్థప్రతిపాదకకల్పమే కావ్య మను పండితరాయలవాక్యమును "రసాత్మకం వాక్యం కావ్యమ్" అను విశ్వవాదపండితుని నిర్వచనమును ప్రమాణములుగ నంగీకరించురసికులకుమాత్ర మిగ్రంథమాదరప్రార్థ మగుచున్నది. గేయములు, అనగా పాటలు పదములు ఏలపాటలు యక్షగానములు జంగమకథలు మొదలగునవి కావ్యగౌరవమునంద నర్హములాయన విషయము నిర్ధారణజేయుట యావశ్యకము ప్రాతవాసనల కలవాటుపడినవారును లక్షణదాసులును నగు పూర్వపండితులు వానిని కవిరాసాహజ్యమునండి చెడల నడువలచినను నివర్తకతిభావంతములగు గేయములు ప్రవాసా మావాదరణము నెన్నటికిని గోలపోవజాలవు. మిడుమిక్కిలి

ప్రవాసాహజ్యమును ముఁసోల్పాపమును నుల్లేజమును లిగించుటకు మధురఫలములు గల గేయములు చాలినట్లు కవిసమయములను సుప్రసాదములను నూతగా గొనియెడు పద్యకావ్యములు చాలవు. తిన్నవైన త్రోవ తియవైనపయిలతో నొప్పుగేయములు రసనిర్మలములగు కావ్యములను గౌరవమునకు తప్పక తగు నని మామతము.

ఈ "తొలకరి" యందు నవీనధక్కిని రచింపబడిన గేయములును, పద ము లు, ప ద్య ము లు ననేక ములు కలవు. కవి పాశ్చాత్యవాద్యులపతఃమున మనస్సంచలనమునంది మాన్యభావము నూతనముగా శోభితము నొనరింప గుత్తానాలుడై యీ "తొలకరి"ని రచించెనునని విశ్వస్థము. పూర్వకాలమునందు నైతము త్రిపురాంతకోదాహాణ కర్త యగు రావిపాటి తిప్పన్న భద్రాచల రామదాసును పేరబరగు గోవన్న, త్యాగయ డేతరు మొదలగు కవిశేఖులచే రచింపబడిన గేయములును, త్రినాధాచలచే రచింపబడిన జంగమకథములు, యాలపాటలును యక్షగానములును రసనిర్మలములుగ బరగుచుండెను. పాశ్చాత్యదేశములలో క్యా ఫో, బరన్స్ బ్లేక్, మొదలగువారి గేయకావ్యములు విశేషముగా ప్రఖ్యాతి గాంచెను. ఈ కవియు ప్రచారంజకమగు గేయ కావ్య ఫకిక నవలంబించుట కుభావము. కావ్యశైలి నిమగ్నబద్ధమై సుప్రసాదాత్మకములబద్ధమై సులక్షణాంధ్రభాషయును పెద్దపేరుతో ప్రచారమునందు గ్రాంధికభాష కాక నిర్వ్యక్తమగు

రక్తమై సిద్ధమై రసవత్తరమై నుబోధకమై యొప్పు తీరదాంధభావయై యొయున్నది. గ్రంథమునందలి గేయములలో నెల్ల అశోక వృక్షచ్ఛాయ, ఒడవవానికథ, గంగిధరెద్దు, కాకి కాకి గంతువేయ, మనసేలలేదుకీ తొలకరి మొదలగునవియు, పద్య కావ్యములలో నెల్ల పటము కాసారము మొదలగునవియు, ప్రత్యేక ప్రశంసార్హములు. "విచారమును" "భగినయల్లడ నాడునో" యను గీతముల భావమునవ త్తరముగనున్నను అంతచక్కనిశైలిలో సంతరింపబడి యుండలేదు. సంస్కృతము నుపయోగించుపట్ల కవి యింకను తగినంత యాదిత్యమును కల్పసౌష్ఠ్యమును పాటించదగునని మా హితము. మోకాలిమీద చేయు నూని దానివై మోము జేరి య శోక వృక్షచ్ఛాయ ను, అనతి దూర గున నున్నయల లహోతు వినక కనకవన సౌభాగ్యంబు, వీడివక భారమున వేడి కన్నీరిలికి శారచీరతనునయారుయ దై వనిధిని, పచ్చని చెట్టుపయిని నడలినట్టి పూవునలె నొప్పుచు గూడ చున్నట్లుగ నీతను గూర్చి చేయబడిన కర్తవ్య మెంతయు రసవత్తరముగనున్నది. గ్రంథము ప్రాంగికవ్య సుప్రబాహుసాసారముగ శ్రీ ఓ. జే. కూర్చేగార్లకి గుఱకట్నుముగ సమర్పించబడినది. కూర్చేగారు పీఠికలో గ్రంథకర్తను గేయవాద్యుని ప్రాకృత్యమును గూడ నవీవాఙ్ధర సీక శిఖామణులకు వాదసాగ్రములని వివరించిరి.

బి. అప్పారావు.

మి త్ర మా! నీ స ల హ యే మి?

ప్రతి క్షాత్రు ఓట్టు డబ్బు
మీదను ఆరోగ్యవాయువును
నా హా ర ము లు ను పయోగించు
పద్ధతు ల శ్రే క ము లు ప్రకటింప
బడినవి గాని నీ వేమైన నూతన
సలహా ల ప్రపంచమున వేనవేల
జనల యుపయోగార్థ మొసంగ
గలవని శాచియున్నారము.

ఆరోగ్యవాయువు మై, రక్త
పుష్టికరమై యీ హా ర ము
క్షాత్రు ఓట్టు! శిశువులకు,
యౌవనమున కారితకాభివృద్ధి కరమైన హా ర ము క్షాత్రు ఓట్టు! నిద్రమే
కాని, జన్మావధి రుచింపజేయుటెట్లు?

ఈయ సమానారోగ్యక రాహిత్యమును రుచించు కట్టుకయోగపరుడు
ఉడు నీసలహాయేమి, దానిని దక్షుయుంచి యీక్రింది చిరునామాదారులకు
వ్రాయ ప్రార్థించు.

MULLER & PHIPPS (India), Ltd.
Wholesale Agents

Quaker
Oats

Madras,
Bombay,
Calcutta,
Kerachi,
Rangoon.

వాతావరణ నిర్మితి

1922-వ సంవత్సరం డిసెంబరు నెల 16-వ శనివారము.

దిల్లీ వాతావరణం వర్షావధానం	గత 24 గంటలలో అత్యధిక ఉష్ణోగ్రత	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప ఉష్ణోగ్రత	గత 24 గంటలలో గరిష్ట వర్షపాతం	అత్యధిక ఉష్ణోగ్రత గత 1-వ వారమున	అత్యధిక ఉష్ణోగ్రత గత 15-వ వారమున
దిల్లీ
రాజ్ పుట్
అమృత్ సర్
అలహాబాద్	84.0	60.0	...	4.18	8.16
కాన్పూర్	74.7	46.8	...	6.68	1.78
బెంగాల్ నగర్	81.2	66.0	...	11.45	1.05
కాశీ	80.6	65.1	...	12.7	0.57
మద్రాసు	83.0	65.5	...	28.05	14.81
మంబయి	87.7	64.4	...	9.89	2.16
కర్ణాటక	90.0	67.0	...	8.60	0.82
బొంబే	88.5	62.1	...	11.98	5.81
అనంతపురం	87.9	60.6	...	10.07	4.66
కడప	80.8	66.0	...	16.97	7.99
కర్నూలు	88.6	68.4	...	29.64	9.77
మద్రాసు	84.1	67.4	...	50.97	22.29
కడప	85.4	69.5	...	40.74	10.99
కర్నూలు	87.0	62.0	...	21.50	6.70
నీలమ	87.9	68.4	...	27.17	16.35
కొంకణ్	85.7	66.5	...	15.14	4.57
విజయవాడ	89.4	71.5	...	24.00	10.89
కాకతీ	81.9	70.6	1.60	28.95	9.07
పుణె	86.4	71.0	...	15.84	2.48
మద్రాసు	88.1	71.8	...	25.28	11.41
కొంకణ్	82.9	71.9	...	20.21	4.82
విజయవాడ	28.4	12.28
విజయవాడ	82.5	72.9	...	31.16	12.50
కాకతీ	87.7	70.7	...	22.29	1.68
కాకతీ	85.2	68.5	...	12.98	2.64
కొంకణ్	88.1	68.6	...	7.17	8.41
కొంకణ్	82.1	58.0	...	17.86	8.24
కొంకణ్	81.0	55.1	...	12.42	2.25
కొంకణ్	74.6	56.2	...	9.87	2.67
కొంకణ్	86.4	67.8	...	7.09	8.15
కొంకణ్	82.8	57.0	...	8.60	0.28
కొంకణ్	87.6	66.0	...	5.96	1.47
కొంకణ్	90.2	66.6	...	2.81	...
కొంకణ్	81.1	70.1	...	0.61	1.58
కొంకణ్	84.9	67.8	...	3.61	...
కొంకణ్	68	45.1	...	47.32	25.91
కొంకణ్	86.6	85.5	...	20.88	5.50
కొంకణ్
కొంకణ్
కొంకణ్

ఎన్. ఆర్. యు. సామెంట్.

వాతావరణ నిర్మితి.

ముఖ్య గమనింపు (2942)

దేశాగ్రహణములు

(6) బెనారస్ సిటీలో నుండు, దుర్గా మెడికల్ హాల్.
వారి బహుమూల్యవారికి వాకు అత్యధికమైన గుణము
నిచ్చింది. ఇప్పుడు నా కావ్యాధి లేదు. ఇందుకై వారికి నేను
నా కృతజ్ఞతాపూర్వకమయిన కందనములు చేయుచున్నాను.
రంగూన్ } బాబులాల్,
80-6-19 } హైదరాబాద్.

పౌరుషలీల—వెల రు 0-6-0 మాత్రమే.

(రెండవ వార్షిక పత్రికా పత్రిక; కథ అద్భుతాంత
ము; శైలి లలితము; మయిలకపు వేంకటరామయ్య బి. డి.
యల్. టీచే విరచితము) దేశము ప్రస్తుతము ఒక సారి తీసికొను
వారికి ఒక పుస్తకము ఉచితముగా నీయబడును.
పి. వి. రమణయ్య అందు సక, గుంటూరు.

పాండు రోగము
Serravallo
టోనిక్ వైన్
Tonic Wine
టానిక్ వైన్

బలహీనత

బుడ్డి 1-కి ధర రు 3-8-0, 3 బుడ్డు ధర రు 9-8-0.

డబ్ల్యు.ఇ.స్మిత్ అండ్ కో., (లిమిటెడ్) మాంటురోడ్, మద్రాసు
W. E. Smith & Co, Ltd., Mount Road, Madras.

చెన్న పురి రాజధానికళాశాల

విద్యా కేంద్ర ఆర్థిక రాజు ఉమాకాంతంగారి
మొదటి ఉపన్యాసము
వాఙ్మయభాష్య ప్రవచనము-దృష్టి భేదాధికరణము
ఈనెల 11 వ తేదీన వాఙ్మయభాష్యమునందలి కొన్ని
ముఖములను శ్రీ విద్యా కేంద్ర ఆర్థిక రాజు ఉమాకాంతంగారి
తులనగా మదిరాసు ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీ సంస్కృతి పర్యావరణ
మందిరమున భాష్యమును వివరించిరి. ఆ భారతీయ దృష్టి భేద
మును వివరించుచు బుద్ధుడు కాకద్వీపంబందలియును నూర్యో
పాఠశాల రాజవంశములోనివాడనియు ఆ భారతీయ తత్వ వంశ్యు
డనియు తెలిసిరి

భారతీయ మయొక్క యోగ్యతనునకు శ్రుతిస్మృతి పురా
ణేతిహాసములందలి మనుత్యబుద్ధియే కలంబనమనియు శైవిని
కుమారి భట్ట శంకర దురయ్యగారు పాఠాభివలయొక్కయు
ప్రయత్నములందు ఈ సుస్థానైకత్యవతీహాసమే గృహీత
మై గోచరించుచున్నదియు చెప్పిరి. భారతీయ మన కంకరలకు
పూర్వపు అద్వైత ప్రకటనబుద్ధియే న భారతీయతలంబున
భేదము కలిగించు తత్వమున అతనితత్వము తన్నామముతో
తద్రూపముతో మూలము భారతీయ మన అద్వైతమునకు మనకు
శ్రేయస్కరమే యైనదియు సంస్కారైకత్యమున ఆరాధించుచు
శ్రీ శంకరభాగవాద్గూరు ఆ బుద్ధిని అద్వైతమునే ప్రతిష్ఠితము
చేయులిగి రునియు యిప్పటి ప్రతిష్ఠితమును నిర్ధించు
అగ్రసమాజప్రయత్నములందుగూడ ఆట్టి ధర్మమే దృష్టమగు
చున్నదియు చెప్పిరి. నేటి విశ్వవిద్యాలయము లందలి విద్యా
ర్థుల సంస్కారదాన్యములకు మిగుల వగచిరి.

గౌ. శాస్త్రిగారు

పునరా భారత సేవక సంఘమున సువ్యసించుట
విమర్శనలకు సమాధానము
15 వ తేది సాయంత్రమున వై సంఘమున సువ్యసించు
చు కవి పర్యటనమును గూర్చి శానింపబడిన విమర్శనలకు
ప్రత్యుత్తర మొసలచు శాస్త్రిగారు చెప్పిరి:—ఆస్ట్రేలియాలోని
శ్రేష్ఠ జాతుల వాడైననకు లొంగిపోతినని కొంతమంది నన్ను
తేసింపిరి. కాని 1918 వ సం॥ మన సామ్రాజ్యసమావేశమున
భారతీయ ప్రతినిధులను మౌనమున చట్ట జరిగినమాధా
నమును యధాపూర్వముగావనవలసిందిని తెల్పితిని.ఆస్ట్రేలియా
మంత్రి భారతీయ శాస్త్రములతో నింపివేనవలచితినిని తెలచిన
వా రె.దురో యుండిరి. లిబరల్ పక్షము యొక యితర రాజకీ
య కక్షల నేల దూషించితి నని కొందరు నన్ను తే
సింపిరి భారతీయులు ప్రభుత్వమువారిచే ప్రసాదింపబడిన సం
స్కరణముల తిన్నగ నుపయోగించుకొనటయు, అసహాయ
వాదులు రాజుమానున గౌరవింపటకుగల కారణములను సా
మ్రాజ్యమునండి చిలిపించెనని తెలచుటకుగల కారణములను
భారత జేతరాజకీయాంధోళన స్వభావమున వ్యక్తము చేసి
గాఢముహూర్తుని ఋజువర్తనమున సర్వవాక్పరతను గూర్చి
వారిలో గదిభిక్షాయము వ్యాపింపజేసితిని. సామ్రాజ్యము
మారుయే పొగడితినినావత్తుమువాదనపై తిప్పాడించి. లిబరల్
పక్షముయొక్క విలక్షణత్యము సామ్రాజ్య స్వపరిపాలనము
కడ గల విశ్వాసమే యగుటచేత నే నట్టి ప్రశంసగావించితిని.

బ్రిటిషు జాతికి బహిరంగ లేఖ

ప్రపంచయూత్రికుడు స్వర్ణీయ సి. హెచ్. బ్రితు

(అమృతబహుదరప్రతిక)

స్వదేశీయులారా!

మీలాభమును కోరియు గాఢముగా మీ ఆజ్ఞానుకు కోరిగించుటకును స్నేహభావముతో మీకు హితోపదేశమును పంపిస్తాను వ్రాయుచున్నాను.

నేను స్వదేశీభాషానికనుగుణముగా నాంగ్లేయమున గాని దేశ ద్రోహినిగాని తొలగితెలుపుచున్నాను. నేను స్వదేశీయులను ఆంగ్లేయమున నుండినట్లుగా నుంచుచున్నాను. ఇతరుల కన్న నేను సామాన్యమని నుంచుకొనక భార్యమును పొందవలెనని దానిని గూర్చి నేనెదిలినను లోకమునకు వెల్లడిచుకొనియుండలేదు. నాకు గల స్వదేశీభాషానుకూలముగా గూర్చి మీకు నమ్మకము కలిగించుటకు మాత్రమే నేనిపుడు ప్రయత్నించుచున్నాను గాని లేకున్న నిపుడైన తెలుపుచున్నాను గాను నేను వ్రాసిన వాక్యములను చదువకనే బోలెదవిటు, సినీఫీనర, లిటిలు యంగ్లాండుకు, మున్నగు నేమిటను మీలో చాలవందని నాకు తెలియదు. నేనొక పిచ్చివాడని నుంచుకొందరు భావించెదరు. ఏదేమి కట్టి కుర్రవాడు. 80 ఏండ్లైతేవు. ఇది కేవలము యావస్థాశ్రేణులు అని నుంచుకొందరు తెలియదు భోంజిని నమ్మటముగా నుంచుచు నా ప్రాకటము గిట్టుచున్నట్లు.

కొద్దికొద్దియైన నా హెచ్చరికను పాటించుటచే నాకంఠేచాటును. హెచ్చరికను నిరసించినను నాకేమియును చింతలేదు.

నేనిపుడు హిందూదేశమున కలకత్తా నగరమునందున్నాను. నేను హిందూదేశమునకు వచ్చి మిక్కిలి స్వేచ్ఛకాలమే యైనను ఆంగ్లేయుల కన్నకొని అనుభవము లేనంత అధికముగా నేను భారతీయులతో కలిసియుండి తిరుచున్నాను. నేను బర్మానుండి కాలిఫోర్నియానుండియును వచ్చితిని. నేను మంగ్రాష్ట్రమున నుండుచు పెట్టకమునుపు నాకు హిందూదేశముతో పరిచయము మిక్కిలి తక్కువ. బ్రిటను దేశము నందును నుండు వారిలో హెచ్చరికపై హిందూదేశమును గూర్చి ఏమాత్రము తెలియనో అమాత్రమే నాకునాడ తెలిసియుండెను. అసగా నేమిమీమియు తెలియ నన్నమాటే.

నేను మలయాద్విపకల్పమున నుండే డు నివసించితిని. అపుడు ప్రతికలలో యుండియునుగూర్చిన వార్తలను చాల చదివెడిగాని బ్రిటనుదేశము లందును నివసించుట నేను గూడ భారతనాటులను "వట్టి ఆదోళకులు" అనియే నిరసించితిని. వార్తాప్రతికల ధోరణి కలననే నాకట్టి అభిప్రాయము కలిగినది. అప్రతికలను వ్రాసినవాడుగూడ ఆంగ్లేయులే. ఉద్యోగులు వ్రాయుట ట్టి సంప్రదించుట ట్టియు సంఘముల తీర్మానముల ట్టియు అప్రతికలవా ట్టి అభిప్రాయముతో కలిగిగా ఆంగ్లేయలో వ్రాసియుండును. ఆసంఘములవాటికైనను ఉద్యోగులవారితో ఆధారముగాని అది కేవలము సంప్రదించుచు నుండేవు. ముఖ్యమంత్రియైన నేను నుండు ప్రజలపైకి కంఠమున నచ్చేసిన నేను ప్రతికలలో చదివితిని. నుకే అప్రతికలతో కలిసియుండి చదివిన గాని వారికి నేలను కంఠము న్నాయమేయని నేనుకలించితిని. ప్రజలు తెలుగుబడుటకు యితర కారణము లేవైన నుండకప్పుడేమో ప్రజలు హత్యలను చేయు నంతటి దురాగ్రహమును చెందుటకు తగిన గొప్పనమ్మముగాని అపకారముగాని ప్రజలకు బుగియు నుండేదా అని నాకు తోచలేదు. బ్రిటిషువారిలో యారీతిగా యితరకారణము లేవైన నుండకప్పుడేమో నేమోనని అలోచించుచు నుండెదడకి మిక్కిలి తక్కువగా నుండుననియే నానమ్మకము. ఇతరకారణములను గూర్చి ఆలోచించియు దానినిగూర్చి వారేమియును చెప్పక మానము కలిగించుట మరొక అపమానకరము. అట్టివారు అగౌరవమునకే అర్హులు.

నేను బర్మాదేశములో 77 వాంజులు సంవత్సరము చేసితిని. ఇండియాలోని ఆకాంతిని గూర్చి మరొక అధికముగా నాకు చుటలేదు. నేను బర్మాలో ఒకరిద్దరు ప్రభుత్వోద్యోగులతో గూడ సంభాషించితిని. అందులకు వారి అభిప్రాయములను ఉద్యోగిబుధము యొక్క అభిప్రాయముని నేను తెలుపుటలేదు. కష్టమి అభిప్రాయములే అగును. రంగునులో ఉద్యోగులకు గాని ఆంగ్లేయులలో కొందరితో నుచ్చటిచితిని. ఇండియాదేశపు ఆందోళకులు పాపములగును. రాజకీయ ఆందోళకులు స్వార్థపరత్వముతో కత్తిరాసాదించువారు. సంఘములో ఉన్నత పదవులను గోతు అసామతులు" అని సామాన్యముగా ఉద్యోగులు

గాని ఆంగ్లేయు లందరును తెలిసిరి. నాకంతకంటె తెలియనందున నాకు చెప్పినట్లే నిజమని నేనుగూడ కలచితిని నేను రంగునులో నున్నపుడు అమృతబహుదర ప్రతికలో ఒకటిరెండు వ్యాసములను చదివెడిని. భారత స్వరాజ్యమును గూర్చి కాంతమును సహృదయముగను అప్రతికలో వర్ణించబడినందున అప్రతిక మధ్యస్థప్రతికయని నేను భావించితిని. ఏదో కొంత కారణముండకప్పుడనియే నాకు బోధిగా అమానుష కలిగింది కాని నేను దానినిగూర్చి ఏమియును నుండులేదు. రంగునులో ఆంగ్లేయదేశమున ఒకరిద్దరు భారతీయులతోగూడ నేను మాటలాడితినిగాని ప్రతికకంటె తీవ్రముగా వారు మాచ్చటి చలేదు. దౌర్జన్యకావిత్యముని ఆ దోషజలమునకే అర్హముచేసెదరుగాని లోలోలో విప్లవమున్ననులు జరుగుచునే యున్నదని బర్మా ప్రభుత్వోద్యోగు లొకరిద్దరు తెలిసిరి. దానినిగూర్చి నాకేమియును తెలియదుగాని అది అసంభవము కాదనియే నేనునుచ్చితిని. విప్లవమే ఇండియాలో కలిగినవో బ్రిటిషువారు దానినడచివేయవలెనని గూడ నాయుద్యోగులు తెలిసిరిగాని నేనుండు కంటే కఠినలేదు. ఒక చిన్నబ్రిటిషునైన ఒక కెప్టెన్ భారతీయ నగలి లగా నోడింపకలదిని నేను వారితో చెప్పితిని. భారతీయు స్వరాజ్యవాదులు (ద్రోహులు) అనువాద్యుల కిద్దరును నుండిరి. 1857 ప్రభుత్వము గూర్చి ముచ్చటించిరి. వారిద్దరును యోధులే. ఉత్తములకు నాంగ్లేయుల తెలిసినివారే. వారికి అనుకూలముగా నుండని విషయములను నేనిపుడు తెలుపుటకు వారికి నామే నాగ్రహము కలుగక చచ్చుచు గాని వారి అభిప్రాయము యిరటి ప్రాయమునని చెప్పక తప్పదు. నేను రంగునులో కెప్టెన్ ఆర్. లిస్ గారి గృహమున కొంతకాలముండిని. అయినతో యుండియీ విషయములను గూర్చి నేనేమియును మాటలాడలేదు.

నేను హిందూదేశమునకు రాకమునుపు ఎట్టి అభిప్రాయములను కలిగియుండినో స్పష్టమగుటకే నేని విషయముల నన్నిటిని తెలిపితిని.

నేను మంగ్రాష్ట్రమున ప్రవేశించి సావకాశముగ మజిలీలు చేయుచు తూర్పు బంగాళము టిప్పురాలమిదుగాడకాట్ల వెళ్లితిని.

వారిలో చాలవందని హిందువులతోను మహమ్మదీయులతోను గూడ సంభాషించితిని. నేను మాధ్యస్థప్రతిక యని కలంచిన అమృతబహుదర ప్రతిక అతివాదప్రతిక అసగా అతీయవాద ప్రతికయని నాకుపుడు తెలిసింది. ఆంగ్లేయదేశమున వారిలో చాలవందనితోను ఆంగ్లేయదేశ నివాసితోద్భవాధుల సహాయముతోను నేను సంభాషించితిని. సంభాషణ మొదట ఎటుల ప్రారంభమైనను చివరకు రాజకీయములలోనికే దిగిచుండెను. ఇండియాలో రాజకీయములనగా స్వరాజ్యవిషయము.

నాతో సంభాషించినవారిలో 100 కి 75 వందని తాము వాతీయవాదులమని స్పష్టము చెప్పిరి. కత్తికనవాదు మితవాదులు. మితవాదులమని నాతో చెప్పినవారిలో చాలవందని నాపై నమ్మకము లేనందున తమవిభాభిప్రాయములను మరుగుపరచుచున్నట్లు నేను ప్రవేశించితిని. జమీందారులు వారిప్రభులు, గ్రామపాతకాలోపాధ్యాయులు, గ్రామములు, కళాకాలా విద్యార్థులు, కళాకాలాపాధ్యాయులు, వారిస్ట్రరులు, ప్రభుత్వోద్యోగులు మున్నగు నన్నిరకముల వారితోనుగూడ నేను సంభాషించితిని. నేను ప్రభుత్వోద్యోగులలో 29 వందతో మాట్లాడితిని. వారిలో 7 వంద మాత్రమే మితవాదులమని నడించెడి. తక్కిన 21 వందయు వాతీయవాదులమనియును విభిన్నమును తెలిపిరి. ఒక్కడు మాత్రము ఏమిట్లయినను ప్రభుత్వపక్షముననే యుండుననెను. వికటి రెండు స్థలములలో మాత్రమే హిందువులతోను మహమ్మదీయులతోను ప్రతికూలత కనబడెను. గాని తక్కిన అన్నిస్థలములలోను సఖ్యతయే కనబడెను.

హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యత అనవరతమని హిందువులందరు నంగీరించిరి. మహమ్మదీయులలో వివాదాధికులందరును తక్కిన మహమ్మదీయులలో 100 కి 75 వందయును గూడ నలుతే అంగీరించిరి. తక్కిన అన్ని రాష్ట్రములలో గూడ నిట్టి అభిప్రాయమే యున్నవో హిందూమహమ్మదీయ మైత్రి స్థిరపడినదనుట యాధిభిక్షము. స్వరాజ్యమును బడయవలెనని భారతీయులు రూఢిగా కోరుచున్నారనునట్లుకము నాకు కలిగినది.

బ్రిటిషు అధికారము తొలగకలెదని భారతీయులు కోరుటకుగల కారణముతో మునుపలేదు. కారణములను గూర్చి విచారింపదగినకాల మిదివరకే గడచింది. అవిషయము మాత్రము నిజము. వారు స్వరాజ్యము కోరుచున్నారని దానిని బడయట కాందోళకనము కలుపుచున్నార.

ఇపుడు చేయదగినది రెండుమాత్రమే. అధినేతనుల కిచ్చబడిన స్వపరిపాలనమునకట్టి స్వపరిపాలనమును హిందూదేశమున కిచ్చుట యొకటి, లేదా బ్రిటిషునీ నలతో హిందూదేశమును నింపుట యొకటి. నాపాలన కంఠములను నిర్బంధవిధానములకు నుపదేశమునందుగాని ప్రజలతో లగుండు లేకుండుంధవిధానమునే సాగించలెదనవోదానిని ప్రార్థిగా సాగింపుడు. గాంధీని అతనివత్తువారి నుదరిని గూడ ఉరితీయుడు (ప్రజలకోరకు ఒకడు ప్రాణమును వకలు టిప్సెనరుగా నతనిని దేశహితార్థ ప్రాణత్యాగినిగా చేయుడు మహిమముగోపాలలో నే ముల నతడు లేవగలుగును. 20 ఏండ్లవరకు కలహాపనము చేయుటకంటె నేడే అటోయిటో క్రొత్తసామము లేవనట్లు చొరగతో కని చేయుడు.

స్వదేశీయులారా! నేను స్పష్టముగా చెప్పుచున్నాను. నినుడు ఇండియా ప్రజలు స్వపరిపాలనమును కోరుచున్నార. అధినేతనుల స్వపరిపాలనమునో స్వతంత్రపరిపాలనమునో వారికి కిచ్చుకలెను. లేనివో వారుదానిని బడయటకు సంకల్పించిరి. దానిని బడయటకు యుద్ధము చేయునంతకు వారినిమనము శ్రేయోపచింతయో ధ్యమున కిచ్చుక భారతీయులు అవి జయు, అయ్యెదరు బ్రిటిషురాజ్యము నంతయు నొందిం భారత సాయుక్తరాష్ట్రములను నేనుతో నూతనప్రభుత్వము నేర్పరచెదరు.

స్వపరిపాలనమును సాగించుటలో నాకట్టి లోపమును లేవందనే స్వపరిపాలనమును చాలకున్నను, స్వపరిపాలనమును సాగించుటకు వారికి సామర్థ్యము లేకపోతేను ఇండియాలో నేను 100 కి 75 వందని చదువుదానివా రున్నారను 20 ఏండ్లలో ఆలోపము చాలవరకు తీరిపోవును.

నేను యుండియులో మేధానులపక్షము చెప్పకలెమందికలరు. వారు పాశ్చాత్యుల కెందునను తీసిపోరు. వానుభారత బాతీయతను నిలబడెట్లుబడును స్వపరిపాలనమును సాగించుటకును సమర్థులైయున్నార. స్వదేశీయుల స్థితిగతులు వారికి కలిగినంత బాగుగా విజేతయుల కెవరిని తెలియవు. వారి కిచ్చుట అధినేతనుల కిచ్చుటకంటె స్వపరిపాలనము నిర్వికలగాను సంకల్పమగుదురు. వారి కట్టి స్వపరిపాలనమును క్రియమున నొనంగునో కాంతిహర్షమున సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమును బాటకు ప్రయత్నించెదరు. కాంతిహర్షములు విఫలమైనవో అట్లు లభింపుములగు సాధనములనే వారు రుండుండుకలెలెచ్చు.

అట్లు చేయుటలో వారు హిందూదేశమును వివాదము చేసెనందుచేని హిందూదేశముతోపాటు బ్రిటనుదేశమునకు గూడ వివాదము, కిచ్చుక కలుగును గాని మీరు విజేతముతో మెరుగకలెనని హెచ్చరించుచున్నాను. మీర స్వకముగా రెండుప్రక్కలనుకలెంపుడు 200 కత్తిరములనుండి మీరు తెల్లగ నున్న సంకమూతమే చూచుచుంటిరి. ఇపుడు స్వగనున్న కంకనగూడమాడుకు భారతీయులు గౌరవప్రసాదై పరస్పర వాదములతో కూడి అడవి మృగముల వలె అనాగరకులై యుండలేను విజ్ఞానధనులై ఏకభవించి నులులై యున్నారు. వారి నాటులను పరిక్షించి వారిసామర్థ్యమును పరీక్షింపుడు. వారికోరికను విని దానిని చెల్లెంపుడు. లేదా తిరస్కరింపుడు. తిరస్కరించి యితరులకలె అపామము కలగకుండ కాపాడుచున్నారనిగల్గుముల పునఃపడు. అపుడుమిత్రిప్రతిస్థిధానము వాస్తవమగుదును. మీ విజ్ఞానము నింద్యమగును. మీకు శాశ్వతమగు సమర్థిరగును. అట్లుచేసి క్రిస్తును మరల కలెనవై నెక్కింది కొరతచేయుడు.

దివాకరుబహదూర్ విజయరాఘవాచారి

పాట్నా శాసనసభప్రక్షులు

పాట్నా, డిసెంబరు 14-1922 శాసనసభా సమావేశమున బీహారు దేశముగూడ సామాజ్యకర్త ప్రదర్శనమున పాట్నాకు టునుకరించి (ప్రశ్నోత్తరముల నేకములు జరిగెను. దివాకరుబహదూర్ విజయరాఘవాచారి వారు ప్రభుత్వమువారి తరపున బీహారుదేశము ప్రదర్శనమున పాట్నానికలాభముగల్గునను ప్రశ్నలకుత్తరువులిచ్చి. నేతకవత్తుగారు, రామబహదూర్ ద్వారకవాధుగారు కార్యముగ మాటలాడుచు, ప్రదర్శించుటకు బీహారురాజ్యమున నేమియు లేదనియు భూములేక ప్రజలు మాడుచుండ నివీమానిన ప్రకర్షనములకై భనము వ్యవజులు ప్రయోజనము లేదని నాదిం చిరి ప్రదర్శనసంఘము నేర్పరుచుట కనేకులు సమర్థించిరిని తెలియుచున్నది.

అ మె రికా దేశము నందు తయారు చేయబడి

ప్రపంచమందు అంతటను అతి సుందరమైనదని

వేరు పొందిన సేప్టిమంగల కత్తితో (2)

మీరే ఔరము చేసికొనుడు

Brownie

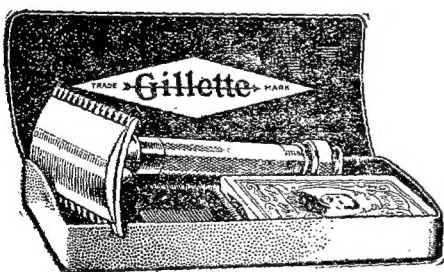
బ్రౌనీ

ధర రూ. 4-8-0 లు మాత్రమే.

ఇంతవరకు గిల్టెట్లు రేజరులు

రూ. 12-0-0 కంటే తక్కువ ధరకు

విక్రయించబడలేదు.

క్రొత్తగా అభివృద్ధి చేయబడిన గిల్టెట్లు రేజరు

ధర 1-కి రూ. 21-8-0 అంతకు గా యుండును.

Gillette Safet Razor Co.,

BOSTON, U. S. A.

Representatives: Muller & Phipps (India) Limited, Calcutta, Bombay, Madras, Karachi, Rangoon

సులభము!

మంచి గిల్టెట్లు కత్తిని రేజరులో నుంచి
సబ్బు తడవి, ఔరము చేసికొనుడు.

సుఖముగా నుండును!

సులభముగా ఔరము చేయును, ముఖ
ము శుభ్రముగాను, చల్లగాను, అంద
ముగా నుండును.

అపాయము లేదు!

గాయములు కలుగ నీయకుండను, చర్మ
మునకు మంటలు లేకుండునట్లును, శుభ్ర
ముగా వెంట్రుక లన్నిటిని పూర్తిగా
తీసివేయును.

ధర సులభము!

ధర అతిచౌక ఒక కత్తి (బ్లేడు) అనేక
ఔరములకు ఉపయోగ పడును.

నూతన ప చురములు

బమ్మెర పోతనామాన్యప్రణీతము

ఆంధ్ర భాగవతము 1-కి 6-0-0

డిటో మేలుపతి 2 సంపుటములు 8-0-0

ఆంధ్రబ్రహ్మాండపురాణము 1-కి 5-0-0

ఆనందరంగరాట్టాదము 1-కి 1-8-0

ఆనంతునిభండము 1-కి 0-14-0

అప్పకవీయము 1 కి 2-8-0

అధర్వణకారికలు, సటీక 1-కి 1-0-0

ఇంకను అనేక సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములు మావద్దవోరును. క్యాటలాగులు చూడకొరీనాము.

వావిళ్ల - రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్,
292, ఎస్టేట్ రోడ్, చెన్నై.

దివ్యోపధము

శిలాజతురసాయనము

ప్రతివారికి ప్రాణసమానమైనది.

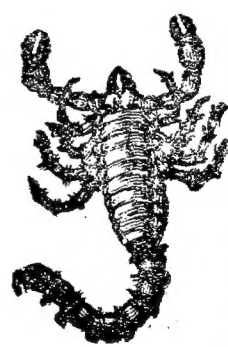
రోగకారణము లగు వాత-పితృ-కఫములను సమానావస్థ
యందుంచి ఎట్టి రోగమైనను ఏవమును గల వారి కైనను
రానివ్యవధానమున చిరకాలమువరకు జీవింపజేయును.
రస-రక్త-శుక్రాదిధాతువులను తుద్రుపరచి వృద్ధిజేయును. వేదా
మనోజనిత సర్వరోగముల అతిశ్రేణుముగ బోగొట్టును. వేయే?
జీవించియున్నందుకు ఏ రోగమైనను, నిరోగమైనను దీని సౌక
సార్యమైనను తప్పక పుచ్చుకొని తీరవలయును. వర్తక దాంభికపు
మాటలు గాని, ప్రచురము గాని మాదికాదు. ఇండియాలో
అనేకములు పుచ్చుకొని ప్రశంసించి తిరిగి రోగులుయ్యారు. మీరేల
పుచ్చుకొనరు! మీరు మీ బంధుమిత్రులు కలిసి యప్పుడే
పుత్తరము వ్రాసి శిలాజతురసాయనము దెబ్బలు తెప్పించుకొని
సేవింపుడు. రోగరహితమైన చిరకాల సుఖమునుభవించెదను.
ఈ డివ్యుపధ సెలెబ్రేషన్లకు దెబ్బలు రూ. 6-8-0 లు మాత్రము,
పిచ్చుట దెబ్బలు రూ. 8-0-0 లు.

మా విలాసము: ఆయుర్వేద రత్న పండిత

బి. శ్యామసుందరరావు బ్రదర్స్,

ఆయుర్వేదాపధాలయము, బరంపురం, గంగాం ఇండియా

భయపడవద్దు

తెలుగుజాతిని తక్షణముగా
బాధించు వాడిని వివేచన
తీసివేయును. బుడ్డి 1-కి రూ.
రూ. 0-8-0. 1 బుడ్డి మొదలు
8 బుడ్డవరకు పోస్టేజీ 0-3-0
రూ. 4-8-0 చుడియారకు తీసిన
వారికి 1 దబ్బెబుడ్డు పోస్టేజీ
భేదంపై పంపబడును.
డబ్బెబుడ్డు, పిచ్చు, కుప్పము
క్షయము, మూలము, అరి

మాత్రము, గర్భవ్యాధులు మొదలగువాటి కన్నిటికి
సమర్థమైన యావధములు గలవు.

క్యాటలాగులకు వ్రాసినచో ఇనాముగా పంపెదము.

మీకు గల కాఫలను వ్రాసి మంచి యావధమును
జూయడు. (119-980)

Telegrams: Rajvald Sri Bamandasji Kaviraj
Rajvald 152, Harrison Road,
Calcutta. CALCUTTA.

A Sure Remedy of Nature for all Eye-diseases. Cures Cataract, Glaucoma, etc., without knife. No failure; absolutely safe; highest testimony. Particulars free. L. H. SELLER, D. Samta (Bengal).

SANTI OIL

Simple, harmless, external application for functional weakness, Loss of Manhood, etc. No irritation, no discolouring, no pain, etc. Particulars free. Correspondence confidential. HEAL TO HOME, D. Samta (Bengal).

ముద్రణమైనది. క్యాలికోబైండింగు బైండింగులోనున్నది.

4 బాగములు! ఇతర కవులచరిత్రము పెద్దపీఠిక!!

కర్త:- వంగూరి సుబ్బారావు

శ్రీ మహామహాపాఠ్యాయ

వేదము, వేంకటరాయశాస్త్రిగారి పీఠికతో (456)

చిత్రకటములతో వెలువడుచున్నది.

కంచెర్లగోపన్న, కవిచౌడప్ప, కాసులపురుషోత్తమ, మారవికద్రకవి, కవిరాజుమడు

ఆశ్వానుకవి మొదలగు 200 మంది కవులచరిత్రము.
క్రీ. శ. 1200 లగాయును 1900 వరకుగల ప్రాచీనాధునిక కవుల సంపూర్ణ వివరములున్నవి. ప్రతికథకమునుండి నవరత్నములు, పంచరత్నములు, ద్వికములును వచ్చి శైలిపర్యములుదాహరించెడివి. కవిస్థల, కుల, కాలనిర్ణయములు శ్రద్ధగా జేసితిమి.

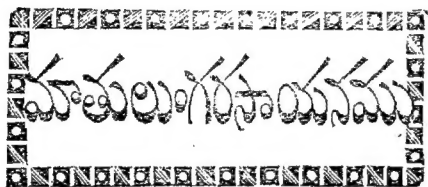
వెల 1.కి 5-0-0లు. ఆర్డరు రిజిస్టరు చేసికొనవచ్చును.

ఆంధ్ర పత్రిక ఆఫీసు

జుహాలాపెట్ట 212 మదరాసు

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

గర్భిణీ స్త్రీలకు

సంజీవని

గర్భిణీ స్త్రీకి గలుగు, వాంతులు, చెక్కిళ్లు, బలహీనత, సోమరితనము, అజీర్ణము, కలనోష్ఠి, చిక్కిపోవుట ఎడమప్రక్కనరిములు బాధించుట, హృదయము కొట్టుకొనుట, చెక్కిళ్లు, కండ్లలోనికి పోవుట అన్నియు మామము చేయును. స్త్రీలు గర్భము ధరించినది మొదలుకొని ప్రసవించువరకు విడువక సేవించి ఎట్టిబాధయు లేక సుఖప్రసవము చేసెదరు. వెల బుడ్డి 1 కి రూ 1-12-0

ప్యాకింగు పోస్టభిర్యులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ఉచితము.

తంజివిలాసము

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

ఆయుర్వేదాశ్రమం

41, ఆచారప్పకోవీధి, జి. టి., మదరాస్.

పండికోదమరాస్

వేల కంపెనీచరిత్ర ప్రత్యేకపు బేషదములు

ఈ క్రింద వెలుపబడిన బేషదములు శరీరకాత్త్రమునను, రోగ చికిత్సకును సంబంధించినవి మా వైద్యులచే రసాయన కాత్త్రజ్ఞులచే కాత్త్రపరిశోధనానుసారము యేర్పరుపబడినది.

మా బేషదముల తయారుజేయు కాలలో వలయు సామగ్రి యంతయుగలదు. ఇది యిండియాలో నెల్ల చాల పెద్ద ప్రస్తుతము కావలసిన వస్తు సామగ్రి యంతయుగలదు. అచట మూలకలు కృత్రికాత్త్రప్రకారము, రసాయన కాత్త్రప్రకారము, భూ తద్దముగుండ గుండ పరిశుభ్రతయబడును. అచట బి. పి. స్టాండ్డు ప్రకారము రసాయనములు మూలకలది తయారుగును. కావున యీ బేషదములు పారిశుద్ధ్యతయున్న, నమ్మకమున్న యేమాత్రమును అనుమానింప వక్కరలేదు.

డాక్టరు యీసన్న సిరపు

సిరపు ఫెర్రి ఫాస్ఫేటిస్ కాంపౌండు క్వినైను యెట్ స్పిక్వియా

ఈ సిరపు డాక్టరు యీసన్నపద్ధతి ననుసరించి విరచనఫాస్ఫేటులు, క్వినా, స్పిక్వియా యియ్యియుజేసి దివ్యముగ తయారు జేయబడినది.

ఈ బేషదము అతి ఉష్ణప్రదేశములోగని యిండియాలో నుండుటవలన గలుగు దుర్బలత్వమును పోగొట్టుటకును, మానసిక జీవహాదాగని దుర్బలత్వమునుగని పోగొట్టుటకును ప్రపంచ మంతటను ప్రసిద్ధికెక్కిన దివ్యబేషదము.

వెల పెద్ద బుడ్డి రు 2-8-0 మీడియం నైజా బుడ్డి రు 1-4-0. చిన్న బుడ్డి 12 అణాలు.

కెమికలు ఫుడ్డు

ఇది విరక, లైము, పొటాషు, సోడా ఫాస్ఫేటులసిరపు

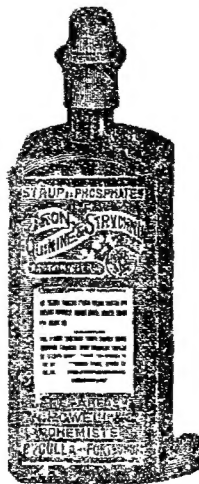
కుభ్రముగనుండును. అడుగున సత్తయేమియు నుండదు. ఫిలడల్ఫియాయెడ్వర్డు పారిషుగారు చెప్పిన పార్శ్వప్రకారము తయారుకాబడినది.

ఇది పిల్లలకు అత్యంతోపయోగకరమైనది. ఇది బలమునిచ్చు మంచియోషధము. రుచిచానుండును. మంచిరక్త కృత్తిగావించి శరములకు పుష్టినిచ్చును.

పెద్ద నైజా బుడ్డి రు 1-12-0, మీడియం రు 1-0-0, చిన్న నైజా 10 అణాలు.

వలలు కంపెనీచారి సరుకులకు మా మందులను వివరించుచు వ్రాయుడు.

N. POWELL & Co., Manufacturing Chemists, Bombay.

మంచినిమాయము! నేక కలు కర్మచడినది!! నేనుక దొంగవు!!

మేలైన జపాక పట్టు పంచలు

నేక పంచలు కర్మచడినది!! నేనుక దొంగవు!!
ప్రస్తుతం భూలు తగ్గించియున్నాము.
వాచకలారా! శృంగారమున్న
కాగితమును గలమేలైన జపాక
పట్టుపంచలు పండుగదినా జూ
దముకొరకు తెప్పించి విశ్రయించి
పోగా మిత్ర కొద్ది పంచలుమార్చి నే
యున్నది. ఇందులో ఎరువు, వర్మ
అరువచ్చు, రోజూ, మేనువర్ణం, ఇత్యాదిరంగులు గలవు. శ్రి
నియమైట్టిని. త్వరపడు. తపాలభిర్యులు జేకు.
25 మారునిడివిన్ని 25 మారు పెడబుగల పట్టుపంచ 1-కి 8-4-0
చిరునామ:- రాజలక్ష్మి కంపెనీ,
980 గిం 4కి సంబంధముగ వీధి, మదరాసు.

డయబిన్

మిక్కిలి పనికివచ్చునది

ఆతిమూత్రము ఎంతకాలమునుండి యుండి నను, ఈ డయబిన్ పోగొట్టును. నేటికిని గొప్పవైద్యులచేతను పొగడబడుచున్నట్టియు, అనాదిప్రసిద్ధముగ నీజేశమునందు దొరకుచుండెడి యమూల్యములైనట్టియు, స్వచ్ఛము లైనట్టియు మూలకలతోను, దినుసులతోను వైద్యశాస్త్రానుసారముగ చేయబడినది. దీనిని కొంచెముచయోగించిన మూత్రమునకు వెడలు పర్యాయములసంఖ్య తగ్గును. మూత్రములోని తీపి పరిమాణమును తగ్గించును, ఈ మందునే మరికొంత కాలము తీసికొనుచుండిన, మంచియూరోగ్యము కలుగును. సీసారు 4-8 0.

శ్రీకృష్ణన్ బ్రదర్స్,

323, తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు.

యిశాం! యిశాం!!

60 సం॥ రముల అనుభవముగల సర్కారు వైద్యాధికారి రావు సాహెబు డాక్టరు దాసుగారి సుఖజీవిత రహస్యపుస్తకము

ఇనాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను. (3895)

ఈ పుస్తకములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

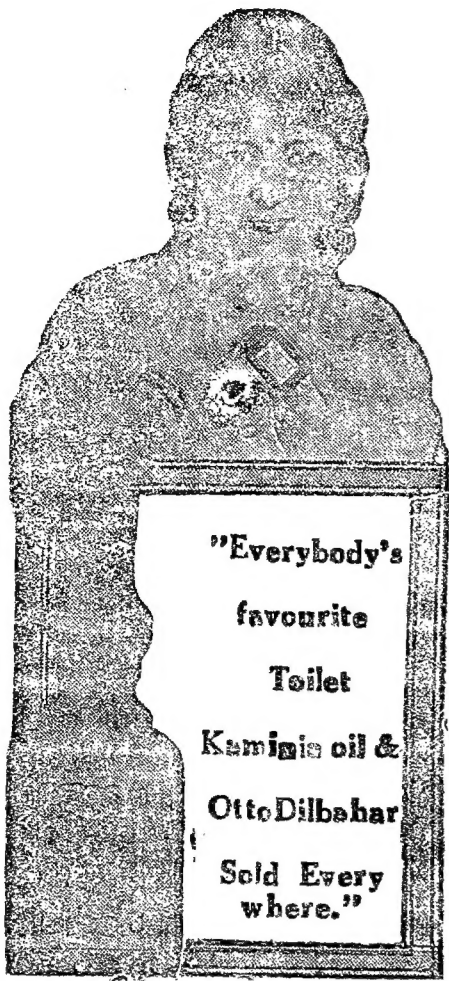
The swasthya Sahaya Pharmacy,
20-2 Harrison Road, Calcutta

క్యాలెండరు 1923

అ 3+2 సైజున ఆర్డుపేపరుమీద 90 మంది జేశనాయకులు, మధ్యభారత సూత్ర కిరీటమహా ధరించినట్లు అంగమయిన రంగులతో ముద్రించబడినవి. కాపీ 1కి 0-12-0 వర్తకులకు, యేజంట్లకు మంచికమీషను యిచ్చెదము. వివరములకు వెంటనే వ్రాయుడు. 434
స్వడేశీస్టోర్సు 82 చై నాబజారు, మదరాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

(2118-688) ఈ ఆహార్యగ్రంథములో జర్మనీగారడి, యొక్క కృష్టిహస్తలాభము, ఇంగ్లీషు ఇండ్రజాలము, మంగళకాత్త్రము, భూతజైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లకేక రిహానులు విచిత్రవిదోదయములు గలవు. ఇంతేగాక మనస్సుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, కీచుతో నమాధియగుట, శరీరమునేని తలకాయుచేత మాటలాడుచుట భూమిపైన గజముయెత్తిన గాల్గిలో మనస్సుని నిల భారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ పాఠ్యము తెలుగుభాషలో అతి ముఖ్యమైన శైలిని వ్రాయబడి యున్నది. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యుత్తమముగా మేజిక్ బేయింగరని గాల్గంటి యిచ్చుచున్నాము. దీనివెల రూ 4-0-0. త్వరపడు, బి. ఆర్. జనార్దనంనాయుడు, జంగోలు, గుంటూరుజిల్లా

వెంట్రుకలే అందము.

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంట్రుకలు దుశ్చైతన్యముతో రూపి రాకముననే త్వరతమము.
దీనివల్లము వెంట్రుకలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలు పాడైపోవును.
అంతవరకు రానీయవద్దు.

నేడే

కామినీయా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు.

ఇది రిజన్యం చేయబడినది.

వెంట్రుకల కష్ట రోగ మున్నను, కరో మాంత్వ మున్నను,
యది చిక్కెనవచ్చును.

వెంట్రుకలు చిట్టచు గాని, గడమగ గాని యుండదు.

యా వెంట్రుకలు వరకు యెత్తుటే మేల్తనమున గల్గి వట్టి
కాదు మండి మెరయూచుండును.

ఈ రోజుననే దీనిని పరీక్షించి చూడుము.

వెంట్రుకలు యెట్లు వృద్ధి యగునో కనిపెట్టుడు.

కామినీయా తలమున నిన్ను నశ్వోత్పన్నునికీ జేయును.

తల బాడ్డి 1-కి 2-కి రూపాయ. పి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని పోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రచారము
ఇక యింకనుచున్నది.

ఇది మందు, అమ్మకా రింకరిండ్లమున్ను, నరకు అమ్మకా
వాడకడను గూడ కొరకును, లేకున్న,
సోలు యే వెంట్రుక:-

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అండ్

కెమికల్స్ కంపెనీ.

(125) 166 బామ్మనూరు, బొంబాయి.

కొత్త ముద్రానన ప్రవృత్తి, లేక అల్లెద కావలసినవృత్తి
"టెట్రో డిల్ బహారు" కి వ్రాయును.
ఇది చిట్టచు చేయబడినది. అట్టివృత్తి పైన గుణముగలది.
1 కొమ్మ బాడ్డి 1-కి 2-కి రూ 2-0-0
1 కొమ్మ " " " 0-12-0
1 కొమ్మ " " " 0-8-0
కొన్ని చక్కెర, కేరీ రుదాలయందు చల్లిన మిక్కిలి
మనోహరమైన గానన చుట్టుకొరకు వ్యాపించును.

అమృతాంజనము

వాయువునొప్పులకు వజ్రాయుధము

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంచీవివంటిది

వం చ భా వ చీ టి చూ చి కొ ని న మో స ము గ లు గ డు

తలనొప్పుల మాన్పును,

వాయువుపోట్ల బాపును,

పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును,

పోట్లపోగొట్టును.

బెణుకుల భేదించును

వాపుల రూపుమాపును

దగ్గును తగ్గించును

మరదను తొలగించును

అమృతాంజనము

బంటి తలనొప్పికి వరప్రసాదము

తేలుబాధను తీసివేయును

వేలకువేలు విక్రయము.

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు ఘనమయినమందు

తా మ ర తై ల ము డబ్బీ 1-కి 0-6-0

రాజారాణి గుర్తుగల తామర తైలము తీట, గజ్జి చాల మంచిమందులో తయారు చేయబడి
అనేక యేండ్లనుండి యున్న తామర నాలుగైదు సారులు దీని రాచిన మాయమగును.

దం త చూ ర్ణ ము డబ్బీ 1-కి 0-2-0

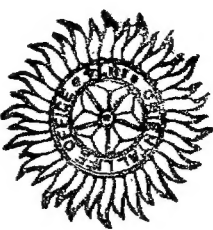
పండ్ల పోటుకు తీపులకు ఈ దంతచూర్ణముతో పండ్లు తోముటవలన చిగుల్లనుండి రక్తము
స్పృశించుకుండును. నోట దుర్గంధము లేక యుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును.

మో హా నీ తై ల ము 5 తు॥ నూనెగల నీ॥ 1-కి 0-12-0

స్త్రీ పురుషులు వాడుటకు మోగ్యమైనది

ఇది మనోహరమైన జేయు విద్యార్థులు, ప్రిడర్లు, ఉద్యోగస్థులు మొదలగు వారికి సుఖనిద్ర
విశ్రాంతినిచ్చును. సుందరల మోహలావణ్యములకు ప్రాపగు కురులను బెంచి కాపాడును.

అమృతాంజనము డిపో బొంబాయి లేక మదరాసు.

ఓరియంటల్ గవ
ర్నమెంటు సెక్యూ
రిటీ లైఫ్ అన్యూరన్సు
కంపెనీ లిమిటెడ్.

1874 సం॥ స్థాపితము, హెడ్ ఆఫీసు, బొంబాయి.
గడచింసారి వచ్చిన ప్రకారమే పంచిపెట్టబడిన సంక్షేప
భృతి (Maintenance Bonus) గాక

16వ నియంత్ర మదింపు

మూడు సంవత్సరముల కొకపర్యాయము పంచిపెట్టు లాభము

ప్రకారము రు 22,00,000 లు

మౌచుచలాభము
వచ్చినది

జీవిత పర్యంతము చెల్లించు పాలీసీలకు రు 1000 కు
సం॥ రం 1 కి రు 10/- లు చొప్పున చెల్లించవలెను.

ఎన్ డౌ మెంటు పాలీసీలకు రు 1000 కు సం॥ రము 1 కి
రు 8/- లు చొప్పున చెల్లించవలెను.

మిక్కిలి తక్కువ మదింపు ప్రకారము చూచినను ఇంకా
నపు మిక్కిలి తృప్తిరమైన లాభము రాగలదను నూచినలు
గలవు.

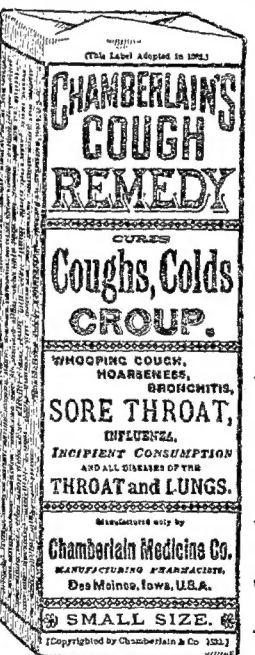
ఈ కంపెనీలో నిర్ణయముగా భీమాచేయవచ్చును.

వెంటనే భీమాలకు కొనువారికి రాబోవు 1924 సం॥ ర
ము డిసెంబరు 31 వ తేదీన వేచుబోవు మదింపు ప్రకారము తక్ష
ణమే 3 సం॥ రముల లాభమును పొందవలెను.

వివరములకు ఈ దినపత్ర చిరునామాలకు వ్రాయవలెను

Oriental Assurance Buildings } F. E. Vaid
Post Box No. 8, Madras. } Branch Secy.
Bangalore Branch :- St. Mark's Road,
Bangalore

Trivandrum Branch:- Trivandrum.

చేంబర్లెన్ గారి
దగ్గు నివారిణి

దగ్గు, జలుబు, కాక వా
యువు అను బిడ్డలకు వచ్చు
రోగము, గొంతుపుండు
గొంతురాపు, రొమ్ముపడి
సెము, కుక్కదగ్గును, అన్ని
రకముల గొంతు వ్యాధులు
మొదలగునవి పటా పంచ
లై పోవును, అన్నిజాగా
లలో విక్రయించ బడు
చున్నది. (1)

పుటల
180 పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును శాశ్వతశుభమును పొం
దుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుస
రించుటవలననే కలుచున్నది.

ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును
కలుగజేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢపాత్రమును ఆయుర్వి
ధిని ఇప్పించును.

ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నీయబడును.

పోస్టుచార్జీయ మేమే భరించి పంపెదము.

వెంటనే వ్రాయుడు.

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,

ఆలంక నిగ్రహ బోధధాలయము.

26. బ్రాడ్వే, మద్రాసు